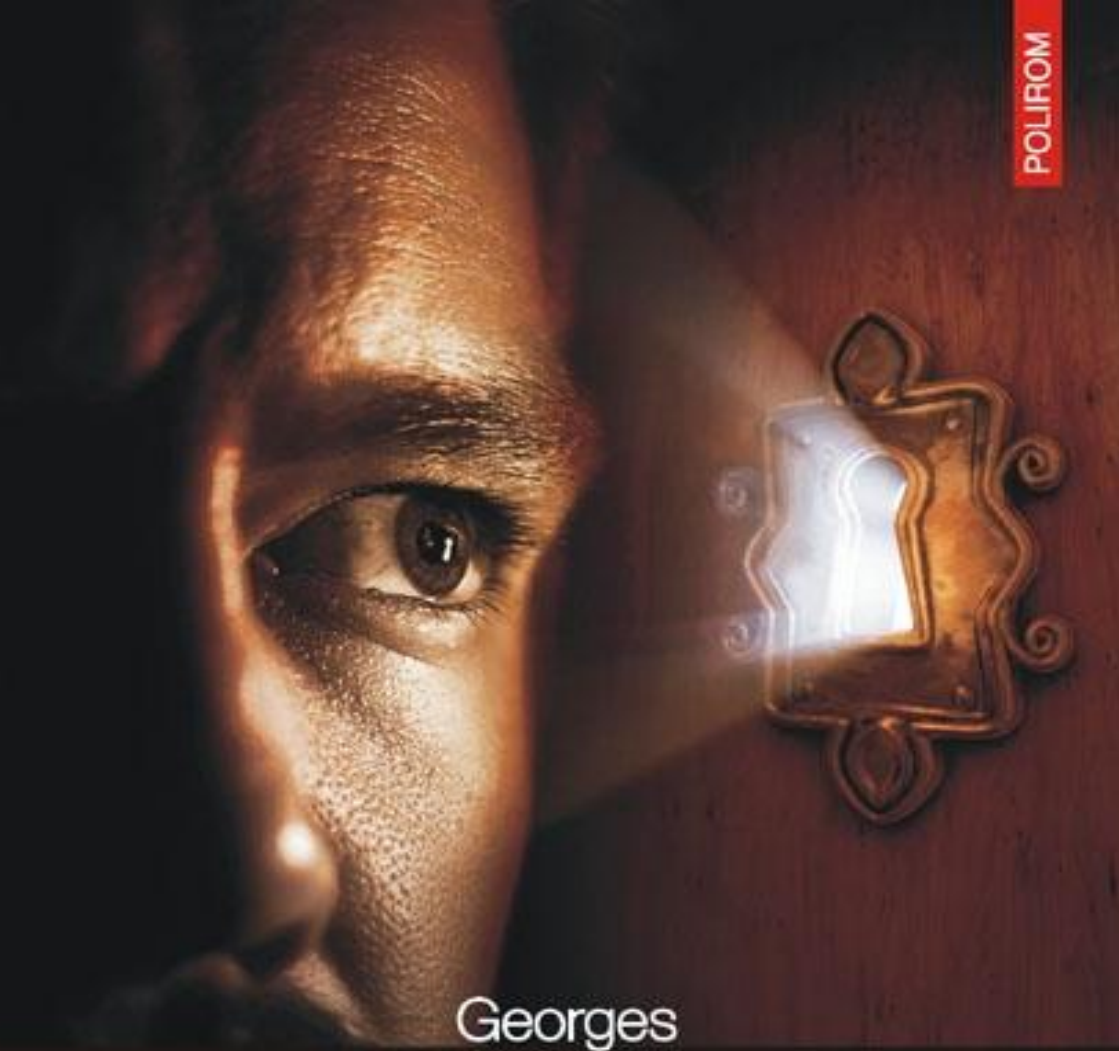

POLIROM

Georges
SIMENON

Eşecul lui Maigret

Maigret

Georges Simenon

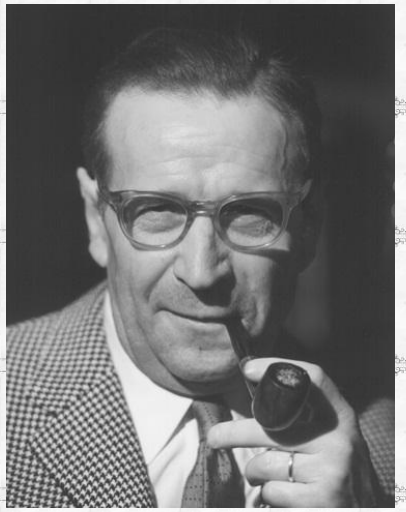

Eşecul lui Maigret

Seria MAIGRET

Georges Simenon, Un echec de Maigret, 1956

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2009

Capitolul 1

Bătrâna din Kilburn Lane şi măcelarul din parcul Monceau

Joseph, aprodul, bătu atât de uşor, încât ai fi zis că auzi zgomotul picioruşelor unui şoarece grăbit, întredeschise uşa fără s-o facă să scârţâie şi intră atât de încetişor în biroul lui Maigret, încât, cu creştetul său chel aureolat de un păr alb aproape imaterial, ar fi putut să facă foarte bine pe fantoma.

Comisarul, aplecat peste dosare, strângând coada pipei în dinţi, nu ridică deloc capul, iar Joseph rămase pe loc, nemişcat. De opt zile, Maigret era la capătul nervilor şi colaboratorii lui intrau în birou doar în vârful picioarelor. De altfel, nu era singurul om exasperat din Paris, şi nici din Franţa, pentru că nu se mai văzuse vreodată o lună martie atât de umedă, rece şi lugubră.

La unsprezece dimineaţa, în birouri domnea încă o lumină ca aceea din zorii unei execuţii capitale; becurile rămâneau aprinse în plină zi şi amurgul începea la trei după-amiază. Nu se putea spune că ploua, ci mai curând că te aflai chiar într-un nor, cu apă peste tot, dâre pe podele şi oameni ce nu puteau să-ţi spună două vorbe fără să-şi şteargă nasul. Ziarele publicau fotografii cu locuitori de la periferie care se întorceau acasă cu barca pe străzi ce se transformaseră în rîuri. Dimineaţă, când sosise la birou, comisarul întrebase :

— Janvier a venit?

— E bolnav.

— Lucas?

— Soția lui a telefonat că... Inspectorii se îmbolnăveau unul după altul, uneori mai mulți odată, astfel că doar o treime dintre ei mai erau disponibili. Doamna Maigret nu avea gripă, însă o dureau dinții. Deşi fusese la dentist, o apuca durerea pe la două-trei noaptea şi nu mai punea pleoapă pe pleoapă până la prima geană de lumină. Era curajoasă, nu se plângea, nu lăsa să-i scape nici cel mai mic geamăt. Dar era şi mai rău. Brusc, în mijlocul somnului, Maigret îşi dădea seama că soția lui era trează. Simțea că atât de mult se abținea să se tânguie, încât abia dacă mai îndrăznea să respire. Un timp, comisarul nu zicea nimic, ascultându-i într-un fel suferința, după care nu se putea împiedica să nu mormăie:

— De ce nu iei o pastilă?

— Nu dormeai?

— Nu. Ia o pastilă.

— Ştii foarte bine că nu mai au nici un efect.

— Ia totuşi. Maigret se dădea jos din pat, cu picioarele goale, îi aducea cutia, îi întindea un pahar cu apă, fără să-şi poată ascunde o lehamite care se transforma în iritare.

— Îmi cer iertare, spunea ea, oftând.

— Nu-i vina ta.

— Aş putea să dorm în cămăruța de la mansardă. Aveau una, la etajul şase, aproape niciodată folosită.

— Lasă-mă să dorm acolo.

— Nu.

— Mâine vei fi obosit, şi ai atâta treabă de făcut! Avea mai multe griji decât treburi de făcut, într-adevăr, tocmai atunci îşi găsise bătrâna englezoaică despre care scriau toate ziarele, doamna Muriel Britt, să dispară. în fiecare zi dispar femei şi, de cele mai multe ori, lucrurile se petrec discret. Fie că sunt găsite sau nu, ziarele nu scriu despre asta mai mult de trei rânduri. Muriel Britt dispăruse însă cu tam-tam, pentru că sosise la Paris cu cincizeci şi două de persoane, un întreg vagon, una dintre acele turme pe

care organizatorii de excursii le adună din Anglia, Statele Unite, Canada sau de prin alte părți şi le plimbă prin tot Parisul la un preț foarte mic.

Totul se întâmplase în seara în care grupul participa la programul „Parisul noaptea". Un autocar îi dusese pe turişti, bărbați şi femei, aproape toți în vârstă, la Hale, în Pigalle, pe strada Lappe şi pe Champs-Elysees, iar tichetele le dădeau dreptul la o consumație în fiecare dintre locurile vizitate. Spre sfârşit, toată lumea era foarte veselă, mulți aveau obrajii îmbujorați şi ochii strălucitori. Un domn scund cu mustața pomădată, contabil în City, se pierduse de grup înainte de ultima oprire, dar îl găsiseră a doua zi după-amiază în patul lui, unde ajunsese în mod discret. Cazul doamnei Britt era însă diferit. Ziarele englezeşti subliniau că nu avea nici un motiv să dispară. Avea cincizeci şi opt de ani. Slabă, uscățivă, cu chipul şi corpul obosite ale unei femei care muncise toată viața, ținea o pensiune de familie în Kilburn Lane, undeva în vestul Londrei.

Maigret nu ştia cum arăta Kilburn Lane. După fotografiile apărute în presă, îşi imagina o clădire tristă, locuită de dactilografe şi mici funcționari care se adunau să mănânce la ore fixe, în jurul unei mese rotunde. Doamna Britt era văduvă. Avea un fiu în Africa de Sud şi o fiică măritată undeva pe lângă Canalul Suez. Şi mai scriau ziarele că era prima vacanță adevărată pe care biata femeie şi-o oferise în viața ei. O călătorie la Paris, bineînțeles! în grup, la preț fix. Se cazase cu ceilalți la un hotel de lângă gara Saint-Lazare specializat în acest gen de „tururi". Coborâse din autocar odată cu ceilalți şi urcase în camera ei. Trei martori o auziseră încuind uşa.

A doua zi, nu mai era acolo şi, de atunci, nimeni nu-i mai dăduse de urmă. Sosise şi un sergent de la Yard, cu un aer stânjenit, care luase legătura cu Maigret şi făcea discret propria lui anchetă. Mai puțin discrete, ziarele englezeşti denunțau lipsa de eficacitate a poliției franceze. Existau

însă câteva detalii pe care Maigret nu voia să le dezvăluie presei. Mai întâi că în camera doamnei Britt fuseseră găsite sticle de alcool ascunse cam peste tot, sub saltea, sub lenjeria dintr-un sertar şi chiar pe şifonierul cu oglindă. Apoi că, imediat ce fotografia ei apăruse într-un ziar de seară, băcanul care îi vânduse acele sticle se şi prezentase la Poliția Judiciară.

— Vi s-a părut că avea ceva neobişnuit?

— Hmm! Era cherchelită... După sticlele pe care le-a cumpărat de la mine, se pare că bea îndeosebi gin... Oare doamna Britt obişnuia să tragă zdravăn la măsea pe ascuns în pensiunea de familie din Kilburn Lane? Ziarele englezeşti aveau grijă să nu sufle o vorbă despre asta. Paznicul de noapte al hotelului dăduse şi el o declarație.

— Am văzut-o coborând din nou, fără zgomot. Mergea pe două cărări şi m-a tachinat.

— A ieşit din hotel?

— Da.

— Şi în ce direcție a luat-o?

— Nu ştiu. Un agent de poliție o văzuse cum ezita să intre într-un bar de pe strada Amsterdam. Asta era tot. Nu descoperiseră nici un cadavru în Sena. Nu găsiseră nici o femeie tăiată în bucăți pe vreun teren viran. Superintendentul Pick de la Yard, pe care Maigret îl cunoştea foarte bine, telefona de la Londra în fiecare dimineață.

— Sorry, Maigret. Nici o pistă încă? Astfel, ploaia, hainele ude, umbrelele din toate colțurile de pe care se scurgea apa şi, ca să pună capac la toate, durerea de dinți a doamnei Maigret formau un ansamblu destul de neplăcut, şi simțeai că Maigret abia aştepta o ocazie ca să izbucnească.

— Ce-i, Joseph?

— Şeful vrea să vă spună două vorbe, domnule comisar.

— Mă duc imediat. Nu era ora raportului. In general, când directorul Poliției Judiciare îl chema pe Maigret la el în birou în cursul zilei, însemna că se întâmplase ceva im-

portant. Totuşi, rezolvă mai întâi dosarul la care lucra, îşi umplu pipa şi abia apoi se îndreptă spre biroul şefului.

— Tot nimic, Maigret? Comisarul se mulţumi să dea din umeri.

— Am primit, prin mesager, o scrisoare de la ministru. Când spunea doar ministru, însemna că era vorba despre ministrul de Interne, de care depindea Poliţia Judiciară.

— Ascult.

— La unsprezece şi jumătate va sosi un tip... Era unsprezece şi un sfert.

— Un anume Fumai, care este, se pare, un personaj important în sfera lui. La ultimele alegeri, a cotizat cu nu ştiu câte milioane la partidul...

— Ce-a făcut fiică-sa?

— N-are fiică.

— Atunci fiul?

— N-are nici fiu. Ministrul nu mi-a spus despre ce e vorba. Se pare că acest domn vrea să-ţi vorbească personal şi că trebuie să facem tot ce ne stă în putinţă să-l mulţumim. Maigret se limită să dea din buze, dar nu era greu să ghicească că vorba pe care n-o rostise cu glas tare începea cu litera c.

— Îmi cer scuze, bătrâne. înţeleg că e o corvoadă. Totuşi, fă imposibilul. Am avut destule necazuri în ultimul timp. Maigret se opri în anticameră, lângă Joseph.

— Când vine Fumai, îl pofteşti direct la mine.

— Cine?

— Fumai! Aşa îl cheamă. De altfel, numele îi amintea ceva. în mod ciudat, ar fi jurat că era o amintire neplăcută, dar era agasat de destule lucruri neplăcute în acel moment ca să nu mai caute altele în memorie.

— Aillevard e prezent? întrebă el, din uşa biroului inspectorilor.

— N-a venit azi.

— E bolnav?

— N-a telefonat. Janvier, în schimb, se întorsese la birou, cu nasul încă roşu, cu tenul de culoarea gumei de şters.

— Ce fac copiii?

— Toți gripați, evident! După cinci minute, Joseph îi bătea din nou uşurel în uşă şi anunța, cu aerul că pronunța un cuvânt nu foarte decent:

— Domnul Fumai. Maigret, fără să-şi privească vizitatorul, mormăi:

— Luați loc. Apoi, ridicând capul, descoperi un personaj enorm şi flasc, care abia dacă încăpea în fotoliu. Fumai îl observa cu o privire malițioasă, ca şi cum s-ar fi aşteptat la o anumită reacție din partea comisarului.

— Despre ce e vorba? Mi s-a spus că ați dorit să-mi vorbiți personal. Pe pardesiul vizitatorului erau doar câțiva stropi de ploaie, ceea ce însemna că venise cel mai probabil cu maşina.

— Nu mă recunoaşteți?

— Nu.

— Gândiți-vă.

— N-am timp.

— Ferdinand.

— Ferdinand şi mai cum?

— Grasul Ferdinand... Bum-Bum! Maigret îşi aminti brusc, şi avusese dreptate când îşi spusese, puțin mai devreme, că numele acela îi amintea de ceva neplăcut. Era ceva de demult, de la şcoala din satul lui, Saint-Fiacre, în Allier, unde era învățătoare domnişoara Chaigne. Pe vremea aceea, tatăl lui Maigret era administrator la castelul din Saint-Fiacre. Ferdinand era fiul măcelarului din Quatre-Vents, un cătun aflat la doi kilometri. în orice clasă există un băiat ca el, mai înalt şi mai gras decât ceilalți, împovărat de o grăsime despre care ai spune că e nesănătoasă.

— Acum v-ați amintit?

— Da.

— Şi ce impresie aveţi revăzându-mă după atâta vreme? Eu ştiam că v-aţi făcut poliţai, pentru că v-am văzut poza în ziare. Haide, altădată ne tutuiam.

— Acum nu, replică scurt comisarul, golindu-şi pipa.

— Cum doriţi. Aţi citit scrisoarea ministrului?

— Nu.

— Nu vi s-a spus nimic?

— Ba da.

— În fond, amândoi ne-am făcut o carieră. Nu aceeaşi. Tatăl meu nu era administrator, ci un simplu măcelar de ţară. La liceul din Moulins, am fost dat afară după a şasea... Se simţea la el o intenţie agresivă, şi nu numai la adresa lui Maigret. Era genul de om care se arată dur şi arţăgos cu toată lumea, cu viaţa, cu cerul...

— Totuşi, astăzi, Oscar mi-a spus... Oscar era ministrul de Interne.

— *...Du-te la Maigret, dacă numai cu el vrei să vorbeşti, şi se va pune întru totul la dispoziţia ta... De altfel, voi avea grijă de asta...* Comisarul nu avu nici o reacţie, continuând să privească apăsat faţa vizitatorului.

— Îmi amintesc foarte bine de tatăl dumitale..., continuă Fumai. Avea mustăţi de un blond-roşcat, nu-i aşa? Era uscăţiv şi slab de piept... Cred că el şi tata au făcut nişte combinaţii profitabile... De data asta, Maigret făcu un efort să-şi păstreze calmul, deoarece vizitatorul atinsese un punct sensibil, o amintire dintre cele mai dureroase din copilăria lui. Ca mulţi măcelari de la ţară, tatăl lui Fumai, care se numea Louis, era în mai mică sau mai mare măsură şi negustor de vite. Ba chiar închinase câteva păşuni unde îngraşă animalele şi, treptat, îşi extinsese raza de acţiune în regiune.

Soţia lui, mama lui Ferdinand, era numită „frumoasa Fernande" şi se spunea despre ea că nu purta niciodată chiloţi, ba chiar că ar fi zis cu cinism: „Până să-i dai jos,

poți să pierzi ocazia". Oare toți avem în amintirile noastre din copilărie ceva ca o pată de umbră? în calitate de administrator, Evariste Maigret avea sarcina să vândă vitele de la castel. Mult timp, refuzase să facă afaceri cu Louis Fumai. Totuşi, într-o zi, se hotărâse. Fumai venise la el la birou, cu portofelul lui uzat burduşit, ca întotdeauna, de bancnote. Maigret avea probabil şapte-opt ani la vremea aceea şi nu mergea la şcoală. Nu avea gripă, precum copiii lui Janvier, ci oreion. Mama lui încă trăia. În bucătărie era foarte cald, foarte cenuşiu, iar pe geamuri se prelingeau dâre de apă limpede. Tatăl lui intrase valvârtej, cu capul gol, contrar obiceiului, cu mustața umedă, foarte agitat.

— Ticălosul de Fumai..., bombănise el.

— Ce-a făcut?

— Nu mi-am dat seama imediat... Când a plecat, am pus banii în seif, apoi am dat un telefon şi abia după aceea am băgat de seamă că strecurase două bancnote sub borcanul meu de tutun... Ce sumă fusese? După atâta amar de vreme, Maigret nu mai avea habar, dar îşi amintea furia tatălui său, umilința lui.

— Dau fuga după el...

— A plecat cu brişcă?

— Da. Îl prind din urmă cu bicicleta şi... Restul era neclar. Totuşi, de atunci, nimeni nu mai rostise în casă numele lui Fumai decât pe un anumit ton. Cei doi bărbați nu se mai salutau. Apoi avusese loc un eveniment despre care Maigret ştia şi mai puțin. Probabil că Fumai încercase să stârnească neîncrederea contelui de Saint-Fiacre (încă trăia bătrânul conte) față de administratorul lui, iar acesta fusese nevoit să se apere.

— Vă ascult.

— Ați mai auzit de mine din scoală? Vocea lui Ferdinand Fumai conținea acum o amenințare ascunsă.

— Nu.

— Cunoaşteți „Măcelăriile Reunite"?

— După nume. Erau puncte de desfacere instalate aproape peste tot

— exista unul şi pe bulevardul Voltaire, nu departe de unde locuia Maigret -, contra cărora micile măcelării protestaseră de altfel fără nici un rezultat.

— Sunt ale mele. Aţi auzit de „Măcelăriile Economice"?

— Vag. Un alt lanţ de desfacere, în cartierele cele mai populare şi la periferie.

— Sunt tot ale mele, spuse Fumai, aruncându-i o privire sfidătoare. Ştiţi câte milioane înseamnă aceste două afaceri?

— Nu mă interesează.

— Tot eu sunt şi în spatele „Măcelăriilor Nordului", cu sediul la Lille, precum şi al „Măcelarilor Asociaţi", care au birourile pe strada Rambuteau. Maigret fu cât pe ce să murmure, uitându-se la trupul planturos al omului din fotoliu: „Asta înseamnă multă carne!" N-o făcu. Intuia că era vorba despre ceva mult mai neplăcut decât dispariţia doamnei Britt. Îl detesta deja pe Fumai, şi nu numai din cauza memoriei tatălui său. Omul era prea sigur pe el, de o siguranţă insolentă, injurioasă pentru muritorii de rând. Totuşi, sub acea aparenţă se ghicea o anumită nelinişte, poate chiar panică.

— Nu vă întrebaţi ce caut aici?

— Nu. Numai aşa scoţi din sărite astfel de oameni: opunându-le un calm total, forţa de inerţie. În privirea comisarului nu se citea nici curiozitate, nici interes, iar celălalt începea să se înfurie.

— Ştiţi că am braţul destul de lung ca să obţin mutarea unui înalt funcţionar?

— Da!

— Chiar şi a unui funcţionar care se crede important.

— Continuu să vă ascult, domnule Fumai.

— Vreau să vă spun că am venit aici ca prieten.

— Şi?

— Aţi ales imediat o atitudine...

— Politicoasă, domnule Fumai.

— Fie! Cum doriţi. Am cerut să stau de vorbă cu dumneavoastră tocmai pentru că mă gândeam că, având în vedere vechea noastră prietenie... Nu fuseseră niciodată prieteni, nici măcar nu se jucaseră împreună. De altfel, Ferdinand Fumai nu se jucase cu nimeni, petrecându-şi recreaţiile singur în colţişorul lui.

— Daţi-mi voie să vă spun şi eu că am multă treabă care mă aşteaptă.

— Eu sunt mult mai ocupat, şi totuşi m-am deranjat să vin. Aş fi putut să vă primesc în unul dintre birourile mele... La ce bun să discute? Era adevărat că îl cunoştea pe ministru, că îi adusese servicii, ca şi altor politicieni, probabil, şi că lucrurile ar fi putut să ia o întorsătură urâtă.

— Aveţi nevoie de poliţie?

— Neoficial.

— Vă ascult.

— Se înţelege că tot ce vă voi spune va rămâne între noi.

— Doar dacă n-aţi comis cumva o crimă...

— Nu-mi plac glumele. Maigret, la capătul răbdării, se ridică şi se sprijini de sobă, ca să nu-şi dea afară vizitatorul.

— Cineva vrea să mă omoare. Maigret se abţinu cu greu să nu replice: „E de înţeles". Dar se strădui să rămână impasibil.

— De vreo opt zile, primesc scrisori anonime cărora nu prea le-am dat atenţie la început. Oamenii de importanţa mea trebuie să se aştepte să provoace invidie şi uneori ură.

— Aţi adus scrisorile? Fumai scoase din buzunar un portofel la fel de umflat cum era pe vremuri cel al tatălui său.

— Iat-o pe prima. Am aruncat plicul, pentru că nu ştiam ce conţinea. Maigret o luă şi citi următoarele cuvinte scrise cu creionul:

O să crapi.

Nu zâmbi, doar puse hârtia pe birou.

— Ce spun celelalte?

— Asta e următoarea, primită a doua zi. Am păstrat plicul, care, după cum veți vedea, poartă ştampila unui oficiu poştal de lângă Operă. De data aceasta, textul, scris tot cu creionul, cu caractere liniare, spunea:

O să-ți fac de petrecanie.

Mai erau şi altele, pe care Fumai i le dădu una câte una, scoțîndu-le chiar el din plicuri.

— Ăstuia nu reuşesc să-i descifrez ştampila.

Zilele ți-s numărate, ticălosule.

— Presupun că nu aveți nici o idee despre identitatea expeditorului?

— Stați puțin. In total sunt şapte. Pe ultima am primit-o în dimineața asta. Una a fost trimisă de la un oficiu de pe bulevardul Beaumarchais, alta de la oficiul principal de pe Rue du Louvre, iar alta de pe Avenue des Ternes. Textele prezentau unele variații.

Nu mai ai mult de trăit.

Fă-ți testamentul.

Secătură.

În sfârşit, ultima repeta textul primului mesaj :

O să crapi.

— Îmi încredințați această corespondență? Maigret folosise intenționat cuvântul „corespondență", nu fără o intenție ironică.

— Dacă asta vă poate ajuta să descoperiți expeditorul...

— Nu credeți că ar putea fi o farsă?

— Cei pe care îi frecventez nu sunt în general farsori. Orice ați crede, domnule Maigret, nu sunt un om care se sperie uşor. Nu poți ajunge în poziția pe care o am fără să-ți faci duşmani, dar i-am disprețuit întotdeauna.

— De ce ați venit?

— Pentru că e dreptul meu de cetățean să fiu protejat. Nu vreau să fiu omorât fără să ştiu nici măcar cine mă loveşte. I-am vorbit despre asta ministrului şi mi-a spus...

— Ştiu. Pe scurt, ați dori să beneficiați de o supraveghere discretă din partea noastră?

— Mi se pare foarte indicat.

— Şi, probabil, să-l descoperim pe autorul scrisorilor anonime?

— Dacă e posibil.

— Vă gândiți la cineva în mod special?

— În mod special, nu. Doar...

— Spuneți.

— Să ştiți că nu-l acuz. E un om slab şi, chiar dacă poate e în stare de amenințări, n-ar îndrăzni să le pună în practică.

— Cine?

— Un anume Gaillardin, Roger Gaillardin, de la „Centrele de Desfacere Economice".

— Are motive să vă urască?

— L-am ruinat.

— Intenționat?

— Da. După ce l-am anunțat că o voi face.

— De ce?

— Pentru că mi s-a pus în cale. Astăzi este în lichidare judiciară şi sper să-l bag la închisoare, fiindcă nu numai că e în faliment, dar e şi acuzat că a semnat cecuri fără acoperire.

— Îi ştiți adresa?

— Strada Francois I, nr. 26.

— E măcelar?

— Nu e profesionist. Un mânuitor de bani. Învârte banii altora. Eu îi învârt pe ai mei. Asta e diferența.

— E căsătorit?

— Da. Dar nu contează nevastă-sa, ci amanta cu care trăieşte.

— O cunoaşteţi?
— Am ieşit deseori împreună cu ei.
— Sunteţi căsătorit, domnule Fumai?
— De douăzeci şi cinci de ani.
— Soţia dumneavoastră vă însoţea în aceste escapade?
— Soţia mea nu mai iese de mult nicăieri.
— E bolnavă?
— Dacă vreţi. În orice caz, ea aşa crede.
— Voi nota câteva lucruri. Maigret se aşeză la birou, luă un dosar şi hârtie.
— Adresa?
— Locuiesc într-o reşedinţă particulară, al cărei proprietar sunt, pe bulevardul Courcelles, nr. 58 bis, în faţa parcului Monceau.
— Frumos cartier.
— Da. Am birouri pe strada Rambuteau, lângă Hale, iar altele în La Villette.
— Înţeleg.
— Nu mai vorbesc de birourile din Lille şi din alte oraşe.
— Presupun că folosiţi mult personal?
— Pe bulevardul Courcelles am cinci servitori.
— Şofer?
— N-am fost în stare niciodată să învăţ să conduc.
— Secretară?
— Am o secretară particulară.
— Pe bulevardul Courcelles?
— Are acolo camera şi biroul ei, dar mă însoţeşte când mă deplasez la diferite sucursale.
— E tânără?
— Nu ştiu. Presupun că are vreo treizeci de ani.
— Vă culcaţi cu ea?
— Nu.
— Dar cu cine? Fumai zâmbi disprețuitor.
— Mă aşteptam la

Întrebarea asta. Ei bine, da, am o amantă! Am avut mai multe. Cea de acum e o anume Martine Gilloux, pe care am instalat-o într-un apartament din strada Etoile.

— La doi paşi de unde locuiți.

— Bineînțeles.

— Unde ați întâlnit-o?

— Într-un local de noapte, acum un an. E liniştită şi nu iese aproape niciodată.

— Presupun că n-are nici un motiv să vă urască.

— Aşa presupun şi eu.

— Are un amant? Fumai bombăni, furios:

— Habar n-am. Altceva nu mai doriți să ştiți?

— Ba da. Soția e geloasă?

— Cu tactul pe care constat că îl aveți, presupun că o veți întreba.

— Din ce fel de familie provine?

— Fiică de măcelar.

— Perfect.

— Ce e perfect?

— Nimic. Aş vrea să vă cunosc mai bine anturajul apropiat. Deschideți singur scrisorile?

— Cele care vin pe bulevardul Courcelles.

— E vorba de corespondența personală?

— Mai mult sau mai puțin. Restul vine pe adresa din strada Rambuteau sau pe cea din La Villette, unde se ocupă nişte angajați.

— Nu secretara?

— Ea deschide plicurile şi mi le dă.

— I-ați arătat aceste bilete?

— Nu.

— De ce?

— Nu ştiu.

— Nici soției?

— Nu.

— Dar amantei?

— Nici ei. Altceva nu mai doriți să știți?

— Presupun că îmi permiteți să merg la domiciliul dumneavoastră de pe bulevardul Courcelles? Sub ce pretext?

— Că am făcut o plângere în urma dispariției unor documente.

— Pot să mă adresez şi celorlalte birouri?

— In acelaşi fel.

— Pot să merg şi la apartamentul din strada Etoile?

— Dacă vreți neapărat.

— Vă mulțumesc.

— Asta e tot?

— Vă voi pune domiciliul sub supraveghere chiar din această după-amiază, dar mi se pare mai greu să vă urmăresc în cursul deplasărilor prin Paris. Presupun că circulați cu limuzina?

— Da.

— Sunteți înarmat?

— Nu port armă la mine, dar am un revolver în noptieră.

— Dormiți separat de soție?

— De zece ani. Maigret se ridică şi se uită la uşă, apoi aruncă o privire la ceas. Fumai se ridică şi el, nu fără greutate, căută ceva de spus, dar nu găsi decât:

— Nu mă aşteptam să adoptați această atitudine.

— M-am comportat incorect?

— N-am spus asta, dar...

— Mă ocup de problema dumneavoastră, domnule Fumai. Sper că nu veți păți nimic neplăcut. Pe culoar, omul măcelăriilor, furios, replică:

— Sper şi eu! Pentru dumneata! După care Maigret închise uşa destul de brusc.

Capitolul 2
Secretara care are o bănuială şi soția care nu vrea să înțeleagă

Lucas intră cu câteva hârtii în mână, răspândind în jurul lui un miros de medicamente, iar Maigret, care încă nu se reaşezase la birou, îl întrebă, morocănos:

— L-ai văzut?

— Pe cine, şefule?

— Pe tipul care a ieşit de aici.

— Era să ne ciocnim, dar nu m-am uitat la el.

— N-ai făcut bine. În afară de cazul în care mă înşel foarte tare, ne va face mai multe necazuri decât englezoaica. Maigret folosise un termen mai tare decât „necazuri". Nu era numai morocănos, ci şi preocupat, cu o povară pe umeri. îl neliniştea apariția dintr-un trecut atât de îndepărtat a unui ins pe care îl considerase dintotdeauna dezgustător şi al cărui tată îi făcuse rău părintelui său.

— Cine e? întrebă Lucas, punând documentele pe birou.

— Fumai.

— Ala cu carnea?

— Îl ştii?

— Cumnatul meu a lucrat doi ani ca ajutor de contabil în unul dintre birourile lui.

— Şi care e părerea cumnatului tău?

— A preferat să plece.

— Vrei să te ocupi de povestea asta? Maigret împinse spre Lucas scrisorile de amenințare.

— Arată-i-le mai întâi lui Moers, pentru orice eventualitate. Rareori se întâmpla ca oamenii de la laborator să nu descopere ceva la un document. Moers cunoştea toate cali-

tăţile de hârtie, toate cernelurile, probabil şi toate sorturile de creioane. Ar fi fost posibil să se descopere pe scrisori şi nişte amprente aflate deja în fişele poliţiei.

— Cum facem să-l protejăm? întrebă Lucas, după ce le citi.

— Habar n-am. Pentru început, trimite pe cineva la reşedinţa lui de pe bulevardul Courcelles. De exemplu, pe Vacher.

— În casă sau afară? Maigret nu răspunse imediat. Ploaia se oprise, dar asta nu însemna nimic, începuse să bată un vânt rece, umed, care îi obliga pe trecători să-şi ţină pălăriile cu mâna şi le lipea hainele de corp. Unii, pe podul Saint-Michel, mergeau lăsaţi pe spate, ca şi cum ar fi fost împinşi.

— Afară. Să mai ia pe cineva cu el ca să culeagă informaţii din împrejurimi. Tu ai putea să arunci o privire în birourile de pe strada Rambuteau şi din La Villette.

— Credeţi că e o ameninţare adevărată?

— Cel puţin din partea lui Fumai! Dacă nu acţionăm aşa cum vrea el, o să pună în mişcare toţi politicienii pe care îi cunoaşte.

— Ce doreşte?

— Habar n-am. Era adevărat. Ce voia exact măcelarul angrosist? Ce rost avea vizita lui?

— Te duci să iei prânzul acasă? Trecuse de amiază. De o săptămână, la fiecare două zile, Maigret lua masa de prânz la braseria Dauphine, nu din pricina treburilor, ci pentru că soţia lui avea programare la dentist la unsprezece şi jumătate. Iar lui nu-i plăcea să mănânce singur. Lucas îl însoţi. Ca întotdeauna, la bar erau câţiva inspectori, iar cei doi bărbaţi intrară în mica încăpere din spate, unde încă mai trona o sobă adevărată cu cărbuni, aşa cum îi plăceau comisarului.

— Ce-aţi zice de o ciulama cu carne de viţel? întrebă patronul.

— Perfect pentru mine. Pe treptele Palatului de Justiție, o femeie încerca disperată să-şi lase în jos rochia pe care vijelia i-o ridicase ca pe o umbrelă. Puțin mai târziu, la gustări, Maigret repetă ca pentru sine:

— Nu înțeleg... Se întâmplă ca unii maniaci sau inşi pe jumătate nebuni să scrie scrisori de genul celor primite de Fumai. Uneori chiar îşi pun amenințările în practică. Sunt oameni mărunți, aproape întotdeauna ființe care şi-au rumegat îndelung nemulțumirea, fără să îndrăznească să şi-o arate. Un om ca Fumai probabil că făcuse rău la sute de indivizi. Iar alții fuseseră ofensați de aroganța lui. Maigret nu înțelegea însă caracterul vizitei sale, modul agresiv în care se comportase. Oare comisarul începuse? Greşise lăsând să se simtă o veche ranchiună din copilărie?

— Cei de la Scotland Yard nu v-au telefonat azi, şefule?

— Încă nu. Or să sune ei. Li se aduse mâncarea de viței, pe care nici doamna Maigret n-ar fi făcut-o mai cremoasă, şi în clipa următoare patronul veni să-l anunțe pe comisar că era căutat la telefon. Numai cei de la Poliția Judiciară ştiau unde se afla.

— Da. Ascult... Janin?... Ce vrea?... Spune-i să aştepte puțin... Un sfert de oră!... Da. E preferabil în sala de aşteptare. Când reveni la masă, îi spuse lui Lucas:

— Secretarea lui vrea să-mi vorbească. E la noi.

— Ştia că patronul ei va veni să vă viziteze? Maigret dădu din umeri şi începu să mănânce. Nu comandă brânză, nici fructe, mulțumindu-se cu o cafea, pe care o bău fierbinte în timp ce îşi umplea pipa.

— Nu te grăbi. Fă ce ți-am spus şi ține-mă la curent cu ce afli. Sigur avea să-l prindă şi pe el răceala. Sub bolta de la intrarea Poliției Judiciare, vântul îi luă pălăria, iar santinela o prinse în ultima clipă.

— Mulțumesc, bătrâne. La primul etaj, se uită curios prin geamurile sălii de aşteptare la o femeie de vreo treizeci

de ani, blondă, cu trăsături regulate, care aştepta cu mâinile pe poşetă, fără să arate nerăbdare.

— Dumneavoastră doriți să-mi vorbiți?

— Sunteți comisarul Maigret?

— Urmați-mă... Luați loc... Maigret îşi scoase pardesiul, pălăria, se aşeză la birou şi o privi din nou. Fără să aştepte vreo

Întrebare, femeia începu cu o voce care deveni curând fermă, găsindu-şi aproape imediat tonalitatea:

— Mă numesc Louise Bourges şi sunt secretara particulară a domnului Fumai.

— De mult timp?

— De trei ani.

— Cred că locuiți pe bulevardul Courcelles, în reşedința particulară a patronului dumneavoastră, nu?

— Da, în general. Mi-am păstrat totuşi un mic apartament pe strada Voltaire.

— Vă ascult.

— Domnul Fumai a fost probabil aici azi-dimineață.

— V-a spus el?

— Nu. L-am auzit telefonându-i ministrului de Interne.

— In prezența dumneavoastră?

— Altfel n-aş fi ştiut, pentru că nu ascult pe la uşi.

— Vreți să-mi vorbiți despre această vizită? Ea dădu din cap în semn că da, făcu o pauză, îşi căută cuvintele.

— Domnul Fumai nu ştie că mă aflu aici.

— Unde e în acest moment?

— Într-un mare restaurant de pe Rive Gauche, unde a invitat câteva persoane la prânz. Are aproape zilnic prânzuri de afaceri. Maigret nu o ajuta, dar nici nu o descuraja. La drept vorbind, se întreba, privind-o cu atenție, de ce, deşi avea un corp armonios, bine făcut, trăsături regulate şi era destul de drăguță, nu era deloc atrăgătoare.

— Nu vreau să vă fac să vă pierdeți timpul, domnule comisar. Nu ştiu exact ce v-a spus domnul Fumai. Presupun că v-a adus nişte scrisori.

— Le-ați citit?

— Prima şi cel puțin încă una. Prima, pentru că eu am deschis-o; cealaltă, pentru că a lăsat-o pe birou.

— De unde ştiți că au fost mai mult de două?

— Pentru că toată corespondența trece prin mâinile mele şi am recunoscut literele, precum şi hârtia gălbuie a plicurilor.

— Domnul Fumai v-a vorbit despre ele?

— Nu. încă ezita, fără să se tulbure totuşi, în pofida privirii insistente a comisarului.

— Cred că e mai bine să ştiți că el le-a scris. Obrajii ei deveniseră mai trandafirii şi părea uşurată că trecuse de acest hop.

— De ce credeți asta?

— Mai întâi, într-un rând, l-am surprins în timp ce scria. Nu bat niciodată la uşă când intru în biroul lui. El a hotărât aşa. Credea că sunt plecată. Uitasem ceva. Am intrat în birou şi l-am văzut trasând caractere liniare pe o foaie de hârtie.

— În ce zi a fost asta?

— Alaltăieri.

— A părut nemulțumit?

— A pus imediat sugativa pe foaie. Ieri, m-am întrebat de unde îşi procurase hârtia şi plicurile. Nu avem aşa ceva la biroul de pe bulevardul Courcelles, nici la birourile de pe strada Rambuteau sau din altă parte. După cum ați putut constata, e o hârtie grosolană care se vinde la top în băcănii şi tutungerii. în absența lui, m-am apucat să caut.

— Şi ați găsit? Ea îşi deschise poşeta, scoase o foaie de hârtie liniată şi un plic gălbui şi i le întinse.

— De unde le-ați luat?

— Dintr-un dulap unde se află doar dosare vechi care nu ne mai folosesc la nimic.

— Pot să vă întreb, domnişoară, de ce v-aţi hotărât să veniţi la mine? Această

Întrebare directă avu un oarecare efect asupra ei, dar tânăra îşi recapătă imediat siguranţa. Şi răspunse cu o voce clară, uşor provocatoare :

— Ca să mă protejez.

— De cine?

— De el.

— Nu înţeleg.

— Pentru că nu-l cunoaşteţi aşa cum îl cunosc eu. Nu bănuia că Maigret îl cunoscuse cu mult înaintea ei!

— Explicaţi-mi.

— Nu-i nimic de explicat. Nu face nimic fără un motiv. înţelegeţi? Dacă îşi dă osteneala să-şi trimită singur scrisori de ameninţare, o face într-un anumit scop. Cu atât mai mult dacă îl deranjează apoi pe ministrul de Interne şi vine la dumneavoastră. Nu aveai ce reproşa acestui raţionament.

— Credeţi, domnule comisar, că există oameni profund răi, vreau să spun cărora le face plăcere să fie răi? Maigret preferă să nu răspundă.

— Ei bine, e cazul lui! Dă de lucru, direct sau indirect, la sute de oameni şi se înverşunează să le facă viaţa cât se poate de insuportabilă. E şi viclean. E aproape imposibil să-i ascunzi ceva. Administratorii, care sunt prost plătiţi, încearcă toţi în mai mică sau mai mare măsură să trişeze, iar lui îi face plăcere să-i surprindă atunci când se aşteaptă mai puţin. La sediul de pe strada Rambuteau lucra un casier bătrân pe care nu-l suferea, fără motiv, dar pe care l-a păstrat timp de aproape treizeci de ani deoarece îi făcea servicii. Era un fel de sclav, care tremura la apropierea patronului.

Avea o sănătate şubredă şi şase-şapte copii. Când starea lui s-a agravat, domnul Fumai a decis să scape de dânsul fără să-i plătească vreo compensaţie, fără să-şi arate în vreun fel recunoştinţa.

Ştiţi cum a procedat? Într-o noapte, s-a dus pe strada Rambuteau, a deschis seiful, a cărui cheie o aveau doar el şi casierul, şi a luat de acolo un anumit număr de bancnote.

A doua zi, la birou, a strecurat câteva în pardesiul casierului, pe care acesta, la sosire, îl agăţa într-un cui înainte de a-şi pune un halat vechi. Domnul Fumai a cerut să se deschidă seiful, sub un pretext oarecare. Restul îl ghiciţi. Bătrânul funcţionar a plâns ca un copil, s-a aruncat în genunchi. Se pare că scena a fost groaznică şi, până în ultimul minut, domnul Fumai a ameninţat că va chema poliţia, astfel că, plecând, bietul om i-a mulţumit el lui. înţelegeţi acum de ce am ţinut să mă protejez? Maigret murmură, pe gânduri:

— Înţeleg.

— V-am dat doar un exemplu. Mai sunt şi altele. Nu face nimic fără un motiv, iar motivele lui sunt întotdeauna imprevizibile.

— Credeţi că se teme pentru viaţa lui?

— Cu siguranţă. întotdeauna i-a fost teamă. Tocmai de aceea, oricât ar părea de ciudat, mi-a interzis să bat la uşă. Tresare când aude brusc bătăi în uşă.

— Aşadar, credeţi că există persoane care au motive valabile să-l urască.

— Da, multe.

— În fond, toţi cei care lucrează pentru el?

— Dar si oamenii cu care are afaceri. A ruinat zeci de mici măcelari care refuzau să renunţe la afacerea lor. Mai recent, l-a ruinat pe domnul Gaillardin.

— Îl cunoaşteţi?

— Da.

— Ce fel de om e?

— Un om foarte în regulă. Locuieşte într-un apartament frumos, pe strada Francois I, cu o amantă cu douăzeci de ani mai tânără decât el. Avea o afacere bună şi trăia pe picior mare până în ziua în care domnul Fumai a decis să înfiinţeze „Măcelarii Asociaţi". E o poveste lungă. S-au luptat doi ani şi, la sfârşit, domnul Gaillardin a fost forţat să ceară îndurare.

— Nu ţineţi la patronul dumneavoastră?

— Nu, domnule comisar.

— De ce nu plecaţi de la el? Ea roşi pentru a doua oară, dar nu se tulbură.

— Din cauza lui Felix.

— Cine e Felix?

— Şoferul.

— Sunteţi iubita şoferului?

— Dacă vreţi să vorbiţi atât de direct, da! Suntem şi logodiţi şi ne vom căsători imediat ce vom fi pus destui bani deoparte ca să cumpărăm un han lângă Giens.

— De ce Giens?

— Pentru că amândoi suntem din acest oraş.

— Vă cunoşteaţi înainte de a veni la Paris?

— Nu. Am făcut cunoştinţă pe bulevardul Courcelles.

— Domnul Fumai vă cunoaşte planurile?

— Sper că nu.

— Dar relaţiile dintre voi?

— Probabil că da, după câte îl cunosc. Nu e omul căruia să-i poţi ascunde ceva, şi sunt sigură că ne-a şi spionat. Are grijă să nu spună nimic. Niciodată nu vorbeşte decât în momentul în care asta îi poate folosi la ceva.

— Presupun că Felix are aceleaşi sentimente faţă de patronul lui?

— Bineînţeles. Tânăra era cât se poate de sinceră.

— Există o doamnă Fumai, nu-i aşa?

— Da. S-au căsătorit cu mulţi ani în urmă.

— Cum e ea?

— Cum ați vrea să fie, cu un bărbat ca el? O terorizează.

— Ce vreți să spuneți?

— Că trăiește în casă ca o umbră. El vine şi pleacă, intră şi iese, aduce prieteni sau parteneri de afaceri. Nu-i pasă de ea mai mult decât de o servitoare, n-o duce niciodată la restaurant, nici la teatru si, vara, se mulțumeşte s-o trimită să-si petreacă vacanța într-o văgăună la munte.

— A fost frumoasă?

— Nu. Tatăl ei era unul dintre cei mai importanți măcelari din Paris, pe strada Faubourg-Saint-Honore, iar domnul Fumai nu era bogat la vremea aceea.

— Credeți că suferă?

— Nici măcar. A devenit indiferentă la toate. Doarme, bea, citeşte romane şi uneori se duce singură la cinematograful cel mai apropiat.

— E mai tânără decât el?

— Probabil, dar nu pare.

— Asta e tot ce aveți să-mi spuneți?

— Ar fi mai bine să plec, ca să mă găsească la birou când se va întoarce.

— Luați masa la reşedința lui particulară?

— Aproape întotdeauna.

— Cu servitorii? Ea roşi pentru a treia oară şi dădu afirmativ din cap.

— Vă mulțumesc, domnişoară. Probabil că voi trece pe acolo după-amiază.

— Nu-i spuneți că...

— Fiți liniştită.

— E foarte viclean.

— Şi eu! Maigret o privi cum se îndepărta pe culoar, cum coborî treptele scării şi dispăru. De ce naiba îşi trimitea Ferdinand Fumai scrisori de amenințare şi venea să ceară protecția poliției? O explicație îi veni imediat în minte, dar comisarului nu-i plăceau explicațiile prea simple. Fumai

avea o mulțime de dușmani. Unii îl urau îndeajuns ca să atenteze la viața lui. Cine ştie dacă în ultima vreme nu generase şi mai multe motive de ură? Nu îndrăznea să se prezinte la poliție şi să declare : „Sunt un ticălos. Una dintre victimele mele ar putea avea intenția să mă omoare. Protejați-mă". O lua pe ocolite, îşi trimitea scrisori anonime pe care le vâra sub nasul comisarului. Asta să fi fost? Sau domnişoara Bourges minţise? Maigret, puțin nesigur în această privință, urcă scara ce ducea la laborator. Moers lucra. Îi întinse foaia de hârtie şi plicul aduse de secretară.

— Ai găsit ceva?

— Amprente.

— Ale cui?

— A trei persoane. Întâi, ale unui bărbat pe care nu-l cunosc, cu degete late şi butucănoase, apoi ale dumneavoastră şi cele ale lui Lucas.

— Asta e tot?

— Da.

— Foaia şi plicul ăsta sunt identice cu celelalte? Moers nu avu nevoie să le examineze prea mult şi răspunse afirmativ.

— Bineînțeles, n-am luat amprentele de pe plicuri. Totdeauna sunt multe, inclusiv cele ale poştaşului. După ce se întoarse în birou, Maigret avu tentația să-l trimită la plimbare pe Fumai cu povestea lui. Cum să protejezi un om care circulă prin tot Parisul fără să mobilizezi o duzină de inspectori?

— Ticălosule! mormăi el de câteva ori printre dinți. Apoi primi un telefon referitor la doamna Britt. Altă pistă, urmărită de poliție din ajun, care nu ducea nicăieri. Intră în biroul inspectorilor şi le spuse:

— Dacă mă caută cineva, vin într-o oră-două. Coborî şi alese una dintre maşinile negre.

— Bulevardul Courcelles. La nr. 58 bis. Ploua din nou. Se vedea pe fața trecătorilor că erau exasperați să tot

meargă prin ploaia rece şi prin noroi. Clădirea, care data de la sfârşitul secolului al XIX-lea, era spațioasă, cu o poartă mare, gratii la ferestrele de la parter şi ferestre foarte înalte la primul etaj. Apăsă pe un buton de cupru şi un valet în vestă vărgată îi deschise uşa.

— Îl caut pe domnul Fumai.

— Nu-i aici.

— În acest caz, voi sta de vorbă cu doamna Fumai.

— Nu ştiu dacă doamna poate să vă primească.

— Anunț-o că o caută comisarul Maigret. Nişte grajduri vechi, aflate la căpătui celălalt al curții, serveau drept garaje, şi puteai vedea acolo două maşini, ceea ce făcea să se presupună că fostul măcelar avea cel puțin trei.

— Vă rog să mă urmați... O scară largă cu balustradă sculptată ducea la primul etaj, unde două statui de marmură păreau că stau de pază. Valetul îl rugă să aştepte acolo şi comisarul se aşeză pe un inconfortabil scaun Renaissance. Valetul urcă şi lipsi destul de mult timp. La etajul superior se auzeau şuşoteli. Din altă parte se auzea țăcănitul unei maşini de scris: probabil domnişoara Bourges lucra.

— Doamna are să vă primească imediat. Vă roagă să aşteptați... Valetul coborî la parter şi mai trecu aproape un sfert de oră înainte ca o cameristă să coboare de la etajul doi.

— Domnul comisar Maigret? Poftiți, vă rog.

Atmosfera era la fel de mohorâtă ca aceea din palatul de justiție al unei subprefecturi. Era prea mult spațiu, prea puțină viață, vocile răsunau între pereții ce fuseseră zugrăviți astfel încât să imite marmura. Camerista îl pofti într-un salon desuet, unde un pian cu coadă era înconjurat de cel puțin cincisprezece scaune cu tapițeria învechită. Mai aşteptă puțin şi, în sfârşit, uşa se deschise şi intră o femeie în ținută de interior care, cu ochii lipsiți de expresie,

cu fața buhăită şi palidă, încadrată de un păr negru precum cerneala, îi dădu impresia unei arătări.

— Îmi cer scuze că v-am făcut să aşteptaţi... Vorbea cu o voce neutră, ca o somnambulă.

— Luaţi loc, vă rog. Sunteţi sigur că doriţi să vorbiţi cu mine? Louise Bourges lăsase să se întrevadă adevărul când vorbise de băutură, însă acest adevăr depăşea previziunile comisarului. Femeia din faţa lui avea privirea ostenită, dar resemnată, fără urmă de tristeţe, şi părea foarte departe de realitatea vieţii.

— Soţul dumneavoastră m-a vizitat în această dimineaţă şi are motive să creadă că cineva vrea să atenteze la viaţa lui. Ea nu tresări, mulţumindu-se să-l privească cu o mirare abia vădită.

— V-a spus?

— Nu-mi spune nimic.

— Ştiţi să aibă duşmani? Cuvintele păreau că ajung cu greu la creierul ei, după care mai era nevoie de un timp pentru ca răspunsul să capete formă.

— Presupun că are, nu-i aşa? murmură ea în cele din urmă.

— V-aţi căsătorit din dragoste? Asta îi depăşea înţelegerea şi femeia se limită să răspundă:

— Nu ştiu.

— Aveţi copii, doamnă Fumai? Ea scutură din cap.

— Soţul dumneavoastră ar fi dorit să aibă? Ea repetă :

— Nu ştiu. Apoi adăugă, indiferentă:

— Presupun. Ce ar fi putut s-o mai întrebe? Părea aproape imposibil să comunici cu ea, ca şi cum ar fi trăit într-o lume diferită, sau ca şi cum ar fi fost despărţiţi de pereţii etanşi ai unei cuşti din sticlă.

— Presupun că v-am întrerupt siesta?

— Nu. Nu fac siestă.

— Nu-mi mai rămâne...

Nu-i mai rămânea decât să se retragă, dar, pe când se pregătea să plece, uşa se deschise brusc.

— Ce faceţi aici? întrebă Fumai, cu privirea mai dură ca niciodată.

— Ce vedeţi. Iau contact cu soţia dumneavoastră.

— Mi s-a spus că, jos, un agent îmi interoghează servitorii. Iar pe dumneavoastră vă găsesc aici tulburându-mi soţia, care...

— O clipă, domnule Fumai. Dumneavoastră aţi apelat la mine, nu-i aşa?

— Nu v-am dat dreptul să vă amestecaţi în viaţa mea intimă. Maigret o salută pe femeia care se uita la ei fără să înţeleagă.

— Îmi cer iertare, doamnă. Sper că nu v-am deranjat prea mult. Stăpânul casei îl urmă pe palier.

— Ce i-aţi spus?

— Am întrebat-o dacă ştie să aveţi duşmani.

— Şi ce-a răspuns?

— Că probabil aveţi, dar că nu-i cunoaşte.

— Asta vă ajută?

— Nu.

— Atunci?

— Atunci, nimic. Maigret fu cât pe ce să-l întrebe de ce-şi trimisese singur scrisori anonime, dar îşi spuse că încă nu venise momentul.

— Mai e aici cineva pe care doriţi să-l interogaţi?

— Se ocupă de asta unul dintre inspectorii mei. Mi-aţi spus că e jos. Apropo, poate că ar fi preferabil, dacă vreţi cu adevărat să fiţi protejat, să vă lăsaţi însoţit în deplasările dumneavoastră de unul dintre oamenii noştri. E foarte bine ca această casă să fie supravegheată, dar când vă aflaţi pe strada Rambuteau sau în altă parte... Se aflau amândoi pe scară. Fumai părea că se gândeşte, uitându-se la Maigret ca un om care se întreabă dacă nu cumva i se întinde o cursă.

— Când ar începe?

— Când doriți.

— Mâine dimineață?

— Bine. Vă voi trimite pe cineva mâine dimineață. La ce oră obişnuiți să ieşiți?

— Depinde de zi. Mâine plec în La Villette la opt.

— Un inspector va fi aici la şapte şi jumătate. Se auzi deschizându-se si închizându-se uşa mare de la intrare. Ajungând la primul etaj, văzură un bărbat care se apropia de ei, scund şi chel, îmbrăcat în negru, cu pălăria în mână. Părea un obişnuit al casei şi se uită la Maigret, apoi la Fumai, cu o privire întrebătoare.

— Comisarul Maigret, Joseph. Aveam o mică treabă de lămurit. Apoi către comisar:

— Joseph Goldman, omul meu de afaceri, cum s-ar zice, mâna mea dreaptă. Toți îi spun domnul Joseph. Domnul Joseph avea o servietă neagră din piele sub braț şi lăsa vederii, zâmbind ciudat, un şir de dinți stricați.

— Nu vă mai conduc, domnule comisar. Vă deschide uşa Victor. Victor era valetul în vestă vărgată care aştepta în josul scărilor.

— Rămâne aşa pentru mâine dimineață.

— Rămâne aşa, repetă Maigret. Nu-si amintea să mai fi avut o astfel de senzație de neputință, mai exact, de irealitate. Nici imobilul nu părea adevărat! Şi avea impresia că valetul, închizând uşa în urma lui, zâmbea ironic. întors la birou, Maigret se întrebă pe cine să trimită a doua zi ca să vegheze asupra lui Fumai şi îl alese în cele din urmă pe Lapointe, căruia îi dădu instrucțiunile necesare.

— Să fii acolo la şapte şi jumătate. Urmează-l peste tot unde se va duce. Te va lua cu maşina lui. Probabil că va încerca să te scoată din sărite.

— De ce?

— N-are importanță. Abține-te de la orice reacție. Apoi trebui să se ocupe de bătrâna englezoaică, doamna Britt,

căreia i se semnala acum trecerea pe la Maubeuge. Se putea foarte bine să nu fie ea. Fuseseră nenumărate piste false, englezoaice bătrâne zărite peste tot în Franța. Vacher telefona ca să ceară instrucțiuni.

— Ce fac? Supraveghez locul din casă sau de afară?

— Cum dorești.

— Deşi plouă, prefer să stau afară. încă unul căruia nu-i plăcea atmosfera casei de pe bulevardul Courcelles !

— Trimit să te schimbe pe la miezul nopții.

— Bine, şefule. Mulțumesc. Maigret luă masa de seară acasă. în noaptea aceea, durerea de dinți nu o mai chinui pe soția lui şi putu să doarmă neîntors până la şapte şi jumătate. Doamna Maigret îi aduse, ca întotdeauna, o ceaşcă cu cafea la pat, iar comisarul se uită mai întâi spre fereastră, zărind cerul la fel de înnorat ca zilele trecute. Intră în baie, dar, imediat, sună telefonul. îşi auzi soția răspunzând:

— Da... da... O clipă, domnule Lapointe... Maigret intui catastrofa. La şapte şi jumătate, Lapointe trebuia să se prezinte la imobilul de pe bulevardul Courcelles ca să-şi ia în primire serviciul. Dacă telefona...

— Alo... Eu sunt...

— Auziți, şefule... S-a întâmplat...

— Mort?

— Da.

— Cum?

— Nu se ştie. Poate otrăvit. Nu se vede nici o rană. M-am uitat în fugă. Medicul n-a sosit încă.

— Vin imediat!

Oare se înşelase când îşi spusese că Fumai putea să-i aducă decât necazuri?

Capitolul 3
Trecutul valetului şi locatarul de la etajul trei

În timp ce se bărbierea, Maigret se simțea cu conştiința încărcată. Oare nu pentru că avea față de Fumai o animozitate personală? în consecință, se întreba dacă îşi făcuse cum trebuia datoria. Măcelarul angrosist venise la el să-i ceară protecția. Se comportase într-un mod agresiv, fie, fusese recomandat de ministru şi uzase, față de comisar, de amenințări abia voalate.

Acesta era obligat totuşi să-şi facă datoria. Dar făcuse oare tot ce era cu putință? Se dusese personal în imobilul de pe bulevardul Courcelles, dar nu-si dăduse osteneala să verifice toate uşile, toate ieşirile, lăsând această sarcină pe a doua zi, ca şi pe aceea de a interoga servitorii. Trimisese un inspector să stea de pază în fața casei. De la şapte şi jumătate, dacă Fumai n-ar fi fost ucis, Lapointe s-ar fi aflat lângă el, în timp ce Lucas ar fi continuat ancheta la birourile de pe strada Rambuteau şi din alte părți.

Ar fi acționat altfel dacă omul nu i-ar fi fost antipatic, dacă nu ar fi avut o veche răfuială cu el, dacă ar fi fost oricare alt om de afaceri important din Paris? înainte de a lua micul dejun, telefona la Parchet, apoi la Poliția Judiciară.

— Nu ceri să-ți trimită o maşină? întrebă doamna Maigret care, în asemenea momente, încerca să ocupe cât mai puțin loc cu putință.

— Iau un taxi. Bulevardele erau aproape pustii, cu siluete întunecate care ieşeau din gurile de metrou şi se repezeau la adăpostul porților mari. În fața imobilului cu numărul 58 bis de pe bulevardul Courcelles staționa o

maşină, cea a unui medic, iar când comisarul sună, uşa se deschise imediat. Valetul din ajun nu avusese timp să se bărbierească, dar purta deja vesta cu dungi galbene şi negre. Avea sprâncenele foarte groase şi Maigret îl observă un moment, părând că încerca să-şi amintească ceva.

— Unde e? întrebă el.

— La primul etaj, în birou. In timp ce urca scara, îşi puse în gând să se ocupe mai târziu de Victor, care îl intriga. Lapointe îi ieşi în întâmpinare pe palierul care servea drept sală de aşteptare.

— M-am înşelat, şefule. îmi cer scuze. Aşa cum stătea, când l-am zărit, era imposibil să-i văd rana.

— N-a fost otrăvit?

— Nu. Doctorul, întorcându-l, a descoperit o rană deschisă în spate, în dreptul inimii. S-a tras de aproape.

— Unde e soţia lui?

— Nu ştiu. N-a coborât.

— Secretara?

— Trebuie să fie pe aici pe undeva. Veniţi. Abia am început să mă descurc în casa asta. Pe partea faţadei care dădea spre porţile din fier ale parcului Monceau, un salon mare lăsa impresia unei încăperi care nu era niciodată folosită, şi, în ciuda încălzirii centrale, rămânea umed.

— Unde e? se limită el să întrebe. Ea îi arătă o uşă.

— Acolo. Era un al doilea birou, mai spaţios, tot cu covor roşu, cu mobilier Empire. O formă omenească zăcea lângă un fotoliu şi un medic, necunoscut lui Maigret, stătea în genunchi lângă ea.

— Mi s-a spus adineauri că e vorba de un foc de armă tras de aproape. Doctorul dădu afirmativ din cap. Comisarul remarcase deja că mortul nu era în pijama, ci purta aceleaşi haine ca în ajun.

— La ce oră s-a întâmplat?

— La prima vedere, pe la sfârşitul serii, între unsprezece şi douăsprezece noaptea. Fără să vrea, Maigret se gândi la

satul Saint-Fiacre, la curtea şcolii, la băiatul gras nesimpatizat de nimeni şi poreclit Bum-Bum sau Cocoloş-de-Gumă. Întorcându-l, doctorul îl lăsase într-o poziţie ciudată şi un braţ întins părea că arată spre un colţ al încăperii unde, de altfel, nu se afla decât o nimfă din marmură îngălbenită pe un soclu.

— Presupun că moartea a fost instantanee?

Rana, în care aproape că ai fi putut vârî pumnul, făcea întrebarea inutilă. Dar comisarul nu se simţea în apele lui. Nu era un caz ca oricare altul.

— Soţia lui a fost anunţată?

— Cred că da. Trecu în camera alăturată şi repetă

Întrebarea către secretară:

— Soţia lui a fost anunţată?

— Da. Noemi a urcat să-i spună.

— N-a coborât? Maigret începea să-şi dea seama că acolo nimic nu se petrecea ca într-o casă normală.

— Când l-aţi văzut ultima dată?

— Ieri-seară, pe la nouă.

— V-a chemat?

— Da.

— De ce?

— Ca să-mi dicteze nişte scrisori. Stenograma e pe blocnotesul meu. încă n-am apucat să le bat la maşină.

— Scrisori importante?

— Nici mai importante, nici mai puţin importante decât celelalte. I se întâmpla deseori să dicteze seara. Fără să fie nevoie ca tânăra să mai adauge ceva, Maigret îi înţelegea gândul: dacă patronul o chema astfel la el după ce-şi terminase ziua de muncă, o făcea doar ca s-o scoată din sărite. Oare nu asta făcuse toată viaţa Ferdinand Fumai: îi scosese pe oameni din sărite?

— A primit vreo vizită?

— Nu cât am fost eu aici.

— Aştepta pe cineva?

— Aşa cred. A primit un telefon şi mi-a spus să mă duc la culcare.

— Cât era ceasul?

— Nouă şi jumătate.

— V-ați dus la culcare?

— Da.

— Singură?

— Nu.

— Unde se află camera dumneavoastră?

— Alături de ale celorlalți servitori, deasupra grajdurilor transformate în garaje.

— Domnul Fumai şi soția lui erau singurii care dormeau în casă?

— Nu. Victor doarme la parter.

— Valetul?

— Tot el e şi portar, păzeşte casa şi face cumpărături.

— Nu-i căsătorit?

— Nu. În orice caz, eu nu ştiu să fie. Ocupă o încăpere mică ce dă spre bolta de la intrare printr-o lucarnă.

— Mulțumesc.

— Ce trebuie să fac?

— Să aşteptați. Când soseşte corespondența, mi-o aduceți mie. Mă întreb dacă o să mai fie vreo scrisoare anonimă. Avu impresia că secretara roşeşte, dar n-ar fi băgat mâna în foc. Pe scară se auziră paşi. Substitutul procurorului era însoțit de un judecător de instrucție tânăr pe nume Planche, cu care Maigret încă nu avusese ocazia să colaboreze. Grefierul, care venea în urma lor, era răcit. Aproape imediat după venirea lor, poarta mare de la intrare se deschise iar şi intrară cei de la Identitatea Judiciară. Louise Bourges rămase mai departe în biroul ei, lângă fereastră, aşteptând instrucțiuni, şi ei i se adresă Maigret din nou puțin mai târziu.

— Cine a anunțat-o pe doamna Fumai?

— Noemi.

— E camerista ei?

— E cea care se ocupă de etajul doi. Domnul Fumai avea camera lui la acest etaj, încăperea de după biroul lui.

— Mergeți sus şi vedeți ce se întâmplă. Şi, văzând că ezita:

— De ce vă e teamă?

— De nimic. Era cel puțin ciudat că soția mortului nu coborâse încă şi că sus nu se auzea nici un zgomot. De când sosise Maigret, Lapointe, fără să spună nimic, cotrobăia peste tot în căutarea unei arme. Deschisese uşa de la dormitor, care era foarte mare, tot cu mobilă stil Empire, unde o pijama şi un halat de casă fuseseră pregătite pe patul făcut. în pofida ferestrelor înalte, atmosfera din casă era cenuşie şi fuseseră aprinse doar câteva lămpi. Fotografii îşi instalau ici şi colo aparatele, iar cei de la Parchet şuşoteau într-un colț, aşteptând sosirea medicului legist.

— Ai vreo idee, Maigret?

— Nici una.

— Îl cunoşteai?

— L-am cunoscut la şcoala din satul meu şi ieri a venit la mine la birou. Vorbise cu ministrul de Interne să fie protejat de noi.

— Contra cui?

— De la o vreme, primea amenințări anonime.

— Şi n-ai făcut nimic?

— Un inspector a petrecut noaptea în fața uşii şi altul urma să-l supravegheze toată ziua.

— În orice caz, se pare că asasinul a luat arma cu el. Lapointe nu găsise nimic. Nici ceilalți. Maigret, cu mâinile în buzunare, coborî scara la parter, unde îşi lipi fața de lucarna despre care i se vorbise. Avea în fața ochilor o încăpere care semăna cu o chițimie de portar, cu un pat în dezordine, un şifonier cu oglindă, o sobă cu gaz, o masă, cărți pe o etajeră. Aşezat călare pe un scaun, cu coatele sprijinite de spetează, valetul privea fix în fața lui. Comisarul bătu încet

în geam şi bărbatul tresări, îl privi clipind, apoi se ridică şi se îndreptă spre uşă.

— M-aţi recunoscut? întrebă el, cu o expresie speriată şi suspicioasă. Maigret avusese cu o zi în urmă impresia că îl mai văzuse undeva, dar tot nu-si amintea unde.

— Eu v-am recunoscut imediat.

— Cine eşti?

— Nu m-aţi cunoscut pe vremuri, pentru că sunt mai tânăr. Când m-am născut, eraţi deja plecat.

— De unde?

— Păi, din Saint-Fiacre! Nu vă amintiţi de Nicolas? Maigret îşi amintea foarte bine. Era un bătrân beţiv care muncea cu ziua pe la ferme, lucra vara la treierătoare, iar duminica trăgea clopotele la biserică. Locuia într-o colibă la liziera pădurii şi obişnuia să mănânce corbi şi dihori.

— Era tatăl meu.

— A murit?

— Demult.

— Şi tu de când eşti la Paris?

— N-aţi citit în ziare? Mi-au publicat şi fotografia. Am avut necazuri acolo. Până la urmă, au înţeles că n-am făcut-o intenţionat. Avea părul des şi fruntea îngustă.

— Spune.

— Braconam, asta n-am negat niciodată.

— Şi ai omorât un paznic?

— Aţi citit?

— Care paznic?

— Unul tânăr, pe care nu l-aţi cunoscut. Mă urmărea tot timpul. Jur că de data asta n-am făcut-o intenţionat. Pândeam un căprior şi, când am auzit zgomot în tufiş...

— Cum ţi-a venit apoi ideea să vii aici?

— N-a fost ideea mea.

— Fumai a venit după tine?

— Da. Avea nevoie de un om de încredere. Nu v-aţi mai întors niciodată în ţinut, dar oamenii nu v-au uitat şi pot

să spun că sunt mândri de dumneavoastră. Dar el, când a avut bani, a cumpărat castelul Saint-Fiacre... Maigret simți cum i se strânge puțin inima. Se născuse acolo, în dependințe, firește, totuşi acolo, iar contesa de Siant-Fiacre întruchipase întotdeauna pentru dânsul femeia ideală.

— Am înțeles, mormăi el. Oare Fumai se înconjura doar de oameni pe care îi domina? Avea nevoie nu atât de un valet, cât de un fel de gardă de corp, de un buldog, şi adusese la Paris un flăcău care fusese la un pas de a ajunge la ocnă.

— El ți-a plătit avocatul?

— De unde ştiți?

— Spune-mi ce s-a petrecut ieri-seară.

— Nu s-a petrecut nimic. Domnul n-a ieşit.

— La ce oră a venit acasă?

— Cu puțin înainte de opt, la cină.

— Singur?

— Cu domnişoara Louise.

— Maşina a fost dusă la garaj?

— Da. E şi acum acolo. Sunt toate trei.

— Secretara ia masa cu servitorii?

— Îi face plăcere, pentru că e şi Felix.

— Toată lumea ştie de relația ei cu Felix?

— Nu-i greu de văzut.

— Ştia şi patronul tău? Victor nu răspunse şi Maigret insistă:

— Tu i-ai spus, nu-i aşa?

— M-a întrebat...

— Tu i-ai spus?

— Da.

— Dacă înțeleg eu bine, îi raportai tot ce se întâmpla în oficiu?

— Mă plătea pentru asta.

— Să ne întoarcem la ieri-seară. Ai ieşit din cameră?

— Nu. Germaine mi-a adus cina aici.

— Ca în fiecare seară?

— Da.

— Care e Germaine?

— Cea mai bătrână.

— A mai venit cineva?

— Domnul Joseph s-a întors pe la nouă şi jumătate.

— Vrei să spui că locuieşte în casă?

— Nu ştiați? Maigret nu bănuise.

— Dă-mi mai multe amănunte. Unde e camera lui?

— Nu-i o cameră, ci un întreg apartament la etajul trei. încăperile sunt mansardate, dar mai spațioase decât cele de deasupra garajului. Acolo erau înainte camerele servitorilor.

— De când locuieşte în casă?

— Nu ştiu. Dinainte de a veni eu aici.

— Si tu de când eşti aici?

— De cinci ani.

— Unde ia masa domnul Joseph?

— Aproape întotdeauna la o braserie de pe bulevardul Batignolles.

— E celibatar?

— Văduv, după câte mi s-a spus.

— Nu lipseşte niciodată noaptea?

— Doar când e plecat în călătorie, normal.

— Călătoreşte mult?

— El se duce să verifice conturile sucursalelor din provincie.

— La ce oră spui că a venit acasă?

— Pe la nouă şi jumătate.

— Şi n-a mai plecat?

— Nu.

— Altcineva n-a mai venit?

— Domnul Gaillardin.

— Cum se face că îl cunoşti?

— Pentru că i-am deschis deseori uşa. înainte era prieten bun cu patronul. Pe urmă nu s-au mai înțeles şi, ieri, a fost prima dată după mult timp când...

— L-ai lăsat să intre?

— Domnul mi-a telefonat să-i deschid. Există un telefon interior între birou şi camera mea.

— Cât era ceasul?

— Să fi fost vreo zece. Ştiți, eu eram obişnuit să aflu cât e ora după soare şi nu mă uit prea des la ceas. Mai ales că pendula asta o ia întotdeauna înainte cu cel puțin zece minute.

— Cât timp a stat?

— Poate un sfert de ceas.

— Cum i-ai deschis poarta când a plecat?

— Apăsând comutatorul, cum fac toți portarii.

— L-ai văzut trecând?

— Bineînțeles.

— L-ai privit?

— Păi... Ezita, reîncepea să fie neliniştit.

— Depinde de ce înțelegeți prin a privi. Sub boltă nu-i prea multă lumină. Nu mi-am lipit fața de geam. L-am văzut, l-am recunoscut! Sunt sigur că el era.

— Dar nu ştii în ce dispoziție era.

— În nici un caz.

— Pe urmă te-a sunat patronul?

— De ce?

— Răspunde la întrebare.

— Nu... Nu cred... Staţi puțin... Nu... M-am culcat. Am citit o parte din ziar în pat şi am stins lumina.

— Ceea ce înseamnă că după plecarea lui Gaillardin n-a mai intrat nimeni în casă? Victor deschise gura, apoi se răzgândi.

— Nu-i aşa? insistă Maigret.

— Ba da, bineînțeles... Sau poate că nu... E greu, aşa, în câteva minute, să povesteşti viața oamenilor. Nici măcar nu ştiu ce ştiți.

— Ce vrei să spui?

— Ce v-au spus sus?

— Cine?

— Păi, domnişoara Louise, sau Noemi, sau Germaine...

— A putut intra cineva noaptea trecută fără să ştii?

— Sigur!

— Cine?

— Mai întâi, patronul, care ar fi putut ieşi şi intra. N-ați remarcat poarta mică ce dă în strada Prony? E fosta intrare de serviciu, iar el are cheia.

— Se foloseşte de ea uneori?

— Nu cred. Nu ştiu.

— Cine mai are cheia?

— Domnul Joseph, sunt sigur, pentru că mi s-a întâmplat să-l văd ieşind dimineața, deşi nu-l văzusem intrând seara.

— Şi mai cine?

— Probabil gagica.

— Cui îi spui aşa?

— Gagicii patronului, ultima, o brunețică pe care nu ştiu cum o cheamă şi care locuieşte pe lângă Etoile.

— A fost aici noaptea trecută?

— Vă repet că habar n-am. Ştiți, am mai pățit-o o dată, când cu paznicul, că mi-au pus atâtea întrebări de am spus şi ce nu era. Ba m-au pus şi să semnez şi, mai târziu, mi-au vârât hârtiile sub nas.

— Țineai la patronul tău?

— Ce importanță are?

— Refuzi să răspunzi?

— Spun doar că asta n-are nici o legătură şi că mă priveşte doar pe mine.

— Cum vrei.

— Dacă vă vorbesc aşa...

— Am înțeles. Era mai bine să nu insiste. Maigret urcă fără grabă la etajul unu.

— Doamna Fumai tot n-a coborât? o întrebă el pe secretară.

— Nu vrea să-l vadă înainte de a fi aranjat.

— Cum e?

— Ca întotdeauna.

— N-a părut surprinsă? Louise Bourges dădu din umeri. Era mai nervoasă decât cu o zi în urmă şi Maigret o surprinse de câteva ori rozându-şi unghiile.

— Nu găsesc nici o armă, şefule. Ne întreabă dacă pot să transporte cadavrul la Institutul Medico-Legal.

— Judecătorul de instrucție ce spune?

— E de acord.

— Atunci, şi eu. Exact în acel moment, Victor venea cu corespondența, ezitând să se îndrepte spre Louise Bourges.

— Dă-mi-le mie! interveni Maigret. Erau mai puține scrisori decât ar fi crezut. Probabil că Fumai primea cea mai mare parte a corespondenței la diferitele lui birouri. Aici erau mai ales facturi, două-trei invitații la serbări de binefacere, o scrisoare de la un avocat din Nevers şi, în sfârşit, un plic pe care comisarul îl recunoscu imediat. Louise Bourges trăgea cu ochiul la el de departe. Adresa era scrisă cu creionul. Pe o foaie de hârtie ieftină, apăreau doar două cuvinte: Ultimul avertisment. Oare nu devenea totul aproape ironic? În acel moment, Ferdinand Fumai, întins pe o targa, părăsea reşedința particulară de pe bulevardul Courcelles, situată chiar în fața intrării parcului Monceau, unde copacii se scuturau de ploaie.

— Caută-mi în cartea de telefon un anume Gaillardin, strada Francois I. Secretara îi întinse lui Lapointe cartea de telefon.

— Roger? întrebă acesta.

— Da. Zi că vreau să vorbesc cu el. Răspunse o femeie.

— Scuzați-mă că vă deranjez, doamnă. Aş vrea să vorbesc cu domnul Gaillardin... Da... Ce spuneți?... Nu-i acasă?... Lapointe se uită întrebător la Maigret.

— E foarte urgent... Ştiți cumva dacă e la birou?... Nu ştiți?... Credeți că a plecat în călătorie?... O clipă... Rămâneți la telefon.

— Întreab-o dacă a dormit acasă noaptea trecută.

—Alo! îmi puteți spune dacă domnul Gaillardin a dormit acasă noaptea trecută?... Nu... Când l-ați văzut ultima dată?... Ați cinat împreună?... La Fouquet's?... Şi v-a părăsit la... Nu aud.... Cu puțin înainte de nouă şi jumătate... Fără să vă spună unde se duce... înțeleg.... Da... Mulțumesc... Nu! Nu trebuie să-i transmiteți nici un mesaj. Apoi îi explică lui Maigret:

— După câte am înțeles, nu era soția, ci amanta, şi se pare că nu are obiceiul să-i dea socoteală de tot ce face. Doi inspectori, sosiți de mult timp, le dădeau o mână de ajutor celor de la Identitatea Judiciară.

— Tu, Neveu, dai fuga pe strada Francois I... Adresa o găseşti în cartea de telefon. Gaillardin... încerci să afli dacă tipul a plecat cu bagaje, dacă părea că îşi prevăzuse plecarea şi aşa mai departe. Găseşti neapărat o fotografie. Pentru orice eventualitate, transmite semnalmentele lui la gări şi aeroporturi. Totul părea prea simplu.

— Ştiați că Gaillardin trebuia să vină ieri-seară la domnul Fumai? o întrebă Maigret pe Louise Bourges.

— După cum v-am spus, ştiu că a telefonat cineva şi că el a răspuns ceva de genul: „Bine".

— În ce dispoziție era?

— Ca de obicei.

— Domnul Joseph cobora deseori să stea de vorbă cu el în cursul serii?

— Cred că da.

— Unde se află domnul Joseph în acest moment?

— Probabil că sus. Dacă încă se afla acolo cu un moment înainte, acum nu mai era, deoarece tocmai traversa palierul, privind în jur cu stupoare. După toată agitația din casă, era destul de neașteptat să-l vezi pe omulețul acela cenușiu ivindu-se de pe scară ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat și întrebând pe un ton normal:

— Ce se întâmplă?

— N-ați auzit nimic? îl întrebă Maigret, ursuz.

— Ce să aud? Unde e domnul Fumai?

— A murit.

— Ce spuneți?

— Spun că a murit și a fost deja ridicat din casă. Aveți somnul greu, domnule Joseph?

— Dorm și eu ca toată lumea.

— Și n-ați auzit nimic de la șapte și jumătate dimineața?

— Am auzit pe cineva intrând la doamna Fumai, la etajul de sub mine.

— La ce oră v-ați culcat, ieri-seară?

— Pe la zece și jumătate.

— Când v-ați despărțit de patron? Omul părea că încă nu înțelegea ce se întâmplă.

— De ce-mi puneți întrebările astea?

— Pentru că domnul Fumai a fost asasinat. Ați coborât la el ieri, după cină?

— N-am coborât, dar am trecut pe la el când am venit acasă.

— La ce oră?

— Pe la nouă și jumătate. Poate puțin după.

— Și pe urmă?

— Pe urmă, nimic. Am urcat la mine, am lucrat o oră si m-am culcat.

— N-ați auzit nici o împușcătură?

— De sus nu se aude nimic din ce se petrece la acest etaj.

— Aveți un revolver?

— Eu? N-am pus în viața mea mâna pe o armă. N-am făcut nici serviciul militar, pentru că am fost reformat.

— Ştiați că Fumai avea unul?

— Mi l-a arătat. În sfârşit, găsiseră, sub nişte hârtii, în sertarul noptierei, un pistol de fabricație belgiană care nu fusese folosit de ani de zile şi nu avea, în consecință, nici un amestec în cele petrecute.

— Ştiați şi că domnul Fumai aştepta o vizită? În acea casă, nimeni nu răspundea direct, ci după fiecare întrebare urma un timp mort, ca şi cum interpelații ar fi avut nevoie să li se repete întrebarea de două-trei ori până să o înțeleagă.

— Vizita cui?

— Nu faceți pe prostul, domnule Joseph. Apropo, cum vă numiți de fapt?

— Joseph Goldman. Vi s-a spus ieri când am fost prezentați.

— Ce profesie aveați înainte de a intra în serviciul domnului Fumai?

— Am fost portărel timp de douăzeci şi doi de ani. Şi nu-i întru totul exact că aş fi fost în serviciul lui. Vorbiți despre mine ca despre un servitor sau un angajat. în realitate, eram un prieten, un sfătuitor.

— Vreți să spuneți că vă străduiați să-i faceți ticăloşiile mai mult sau mai puțin legale?

— Atenție, domnule comisar. Am martori.

— Şi?

— Aş putea să vă cer socoteală pentru cuvintele imprudente pe care le rostiți.

— Ce ştiți despre vizita lui Gaillardin? Celălalt strânse din buzele deja foarte subțiri.

— Nimic.

— Presupun că nu ştiți nimic nici despre o anume Martine, care locuieşte pe strada Etoile şi probabil că are, ca şi dumneavoastră, o cheie de la intrarea de serviciu?

— Nu mă ocup niciodată de femei. Maigret se afla în casă abia de o oră şi jumătate şi deja avea impresia că se sufocă. Era nerăbdător să ajungă afară, să respire aer curat, aşa umed cum era.

— V-aş ruga să rămâneți aici.

— N-am dreptul să merg la birourile de pe strada Rambuteau? Sunt aşteptat acolo pentru nişte decizii importante. S-ar părea că pierdeți din vedere faptul că asigurăm, cel puțin în proporție de o optime, aprovizionarea cu carne a Parisului şi că...

— Veți fi însoțit de unul dintre inspectorii mei.

— Ceea ce înseamnă?

— Nimic, domnule Joseph. Absolut nimic! Maigret era iritat. Cei de la Parchet, aflați în salonul mare, terminaseră procesele-verbale. Judecătorul Planche îl întrebă pe comisar:

— Ați urcat la ea? Se referea, evident, la doamna Fumai.

— Încă nu. Trebuia să se ducă. Şi mai trebuia să-i interogheze pe Felix şi pe ceilalți servitori. Trebuia să dea de Roger Gaillardin şi să-i pună câteva întrebări acelei Martine Gilloux care poate că avea o cheie de la intrarea de serviciu. În sfârşit, trebuia să mai caute, în birourile de pe strada Rambuteau, ca şi în cele din La Villette, toate dovezile susceptibile să... Maigret era descurajat dinainte. Simțea că pornise cu stângul. Fumai venise să-i ceară protecția. Comisarul nu-l crezuse şi Fumai fusese ucis cu un glonț în spate. Foarte curând, ministrul de Interne îi va telefona probabil directorului Poliției Judiciare. Nu era de ajuns englezoaica aceea care dispăruse fără urmă! Louise Bourges se uita la el de departe, vrând parcă să ghicească ce gândea, iar Maigret se gândea tocmai la ea, întrebându-se dacă îşi văzuse într-adevăr patronul scriind unul dintre acele bilete anonime. În caz contrar, s-ar fi schimbat totul.

Capitolul 4

Femeia beată şi fotograful neanunțat

Cu aproape treizeci de ani înainte, când Maigret, tânăr însurățel, era încă secretarul comisariatului Rochechouart, soția lui venea uneori la prânz să-l ia de la birou. Mâncau repede ca să se poată plimba pe străzi şi bulevarde, iar Maigret îşi amintea că venise astfel, primăvara, în parcul Monceau, pe care îl vedea acum în negru şi alb sub ferestre. Erau mai multe dădace atunci decât acum, aproape toate în uniforme cochete. Landourile bebeluşilor dădeau o impresie de lux confortabil şi scaunele din fier de pe alei erau proaspăt vopsite în galben; o bătrânică cu pălăria împodobită cu violete dădea firimituri de pâine păsărelelor.

— Când voi fi comisar..., spusese el în glumă. Şi amândoi priveau, dincolo de gardul din fier cu vârfuri aurii care luceau în soare, imobilele luxoase din jur, ferestrele în spatele cărora îşi imaginau o existență elegantă şi armonioasă.

Deşi dobândise la Paris experiența realităților brutale, deşi, zi după zi, era în stare să descopere adevărul ascuns sub aparențe, Maigret nu se resemnase niciodată complet să nu mai creadă în anumite imagini ale copilăriei sau adolescenței sale. Nu spusese el odată că ar fi vrut să fie „reparator de destine", din marea lui dorință de a-i pune pe oameni la locul lor adevărat, cel care ar fi fost al lor dacă lumea ar fi arătat ca o carte cu poze frumoase? Probabil că, în opt din zece dintre casele încă somptuoase din jurul parcului, existau mai mult drame decât armonie.

Totuşi, rareori i se întâmplase să întâlnească o atmosferă atât de apăsătoare ca între acele ziduri. Totul părea fals, posomorit, începând cu cămăruța portarului-valet care nu era nici portar, nici valet, ci, în pofida vestei sale dungate,

un fost braconier, un ucigaş, care fusese transformat în câine de pază.

Cu ce se ocupa acel portărel veros, domnul Joseph, în camerele mansardate ale imobilului? Nu era liniştit nici în privința secretarei, care visa să se mărite cu şoferul ca să deschidă un han la Giens. Fostul măcelar din Saint-Fiacre îşi afla mai puțin ca oricine locul acolo, iar lambriurile înalte, mobilele cumpărate, după toate probabilitățile, odată cu clădirea păreau a fi din altă parte, ca şi cele două statui care flancau palierul.

Dar ce îl tulbura poate cel mai mult pe comisar era răutatea pe care o ghicea în spatele a tot ceea ce făcea Fumai, pentru că întotdeauna refuzase să creadă că oamenii pot să facă ceva din pură răutate. Trecuse de ora zece când părăsi etajul unu, unde colaboratorii lui încă mai lucrau, şi urcă lent scara. La etajul al doilea, nici o servitoare nu-l împiedică să deschidă uşa salonului cu cincisprezece-şaisprezece scaune goale, şi Maigret tuşi ca să-şi semnaleze prezența.

Nu veni nimeni. Nu se mişcă nimic. Se apropie de o uşă întredeschisă ce dădea spre un salon mai mic, unde, pe un gheridon, se afla o tavă pentru micul dejun. Bătu la o a treia uşă, ascultă, avu impresia că aude o tuse înfundată şi apăsă în cele din urmă pe clanță. Era dormitorul doamnei Fumai care, din pat, îl privea cum se apropie cu nişte ochi în care se citea buimăceala.

— Îmi cer iertare. N-am întâlnit nici un servitor care să mă anunțe. Presupun că sunt toți jos, cu inspectorii mei. Femeia nu era nici pieptănată, nici spălată. Cămaşa de noapte îi descoperea un umăr şi o parte din pieptul de un alb livid. Cu o zi înainte, s-ar fi putut îndoi. Acum însă era sigur că se afla în fața unei femei care băuse

— Nu numai înainte de a se culca, ci chiar şi în acea dimineață -, iar în încăpere stăruia un iz puternic de alcool. Soția măcelarului se uita în continuare la el într-un fel greu

de definit, ca şi cum, deşi încă nu era complet sigură, resimţea totuşi o anumită uşurare, ba chiar o vagă veselie.

— Presupun că vi s-a spus? Ea făcu din cap semn că da, iar ochii îi străluceau, dar nu de suferinţă.

— Soţul dumneavoastră a murit. L-a ucis cineva. Atunci, cu o voce puţin răguşită, ea rosti:

— Întotdeauna mi-am spus că va sfârşi aşa. Şi râse scurt, mai beată decât o crezuse când intrase în încăpere.

— Vă aşteptaţi la un asasinat?

— Cu el, mă aşteptam la orice. Arătă spre patul în dezordine, spre camera nearanjată din jur şi bâigui:

— Îmi cer iertare...

— N-aţi avut curiozitatea să coborâţi?

— Pentru ce? Deodată, privirea ei deveni mai pătrunzătoare.

— Chiar a murit, nu-i aşa? Şi, văzând că el dădea afirmativ din cap, strecură mâna sub cuverturi, scoase o sticlă de băutură şi o duse la gură.

— În sănătatea lui! glumi ea. Totuşi, Fumai, deşi mort, continua să-i inspire spaimă, deoarece se uită la uşă cu oarecare teamă şi îl întrebă pe Maigret:

— Mai e în casă?

— Tocmai a fost dus la Institutul Medico-Legal.

— Ce-au să-i facă?

— Autopsia. Oare faptul că medicii aveau să spintece corpul soţului ei o făcea să aibă acel zâmbet maliţios? Asta constituia pentru ea un fel de răzbunare, de compensaţie pentru tot ce suferise din cauza lui? Probabil că fusese si ea o fată, o femeie ca oricare. Ce viaţă dusese cu Fumai ca să ajungă într-o stare atât de lamentabilă? Maigret mai întâlnise epave ca ea, dar aproape întotdeauna în medii sordide, în cartiere mizere, iar sărăcia stătea în mod invariabil la baza degradării lor.

— A venit să vă vadă ieri-seară?

— Cine?

— Soțul dumneavoastră. Ea scutură din cap în semn că nu.

— Venea uneori?

— Da, uneori, dar aş fi preferat să nu-l văd.

— N-ați coborât în biroul lui?

— Nu coboram niciodată în biroul lui. în biroul lui l-am văzut pe tatăl meu ultima dată şi, trei ore mai târziu, tatăl meu a fost găsit spânzurat. Părea că acesta era viciul lui Fumai: să-i ruineze pe ceilalți nu doar pe cei care îi stăteau în drum sau îi stârneau invidia, ci să ruineze pe oricine, ca să-şi afirme puterea, să se convingă pe sine însuşi de ea.

— Nu ştiți cine l-a vizitat noaptea trecută? Mai târziu, Maigret trebuia să pună un inspector să scotocească prin apartament. Nu-i venea s-o facă el. Dar era necesar. Nimic nu dovedea că femeia aceea nu-şi făcuse în sfârşit curaj ca să-şi ucidă soțul şi nu era imposibil să găsească acolo arma crimei.

— Nu ştiu... Nu vreau să mai ştiu nimic. Ştiți ce vreau? Să rămân singură şi... Maigret nu auzise. Rămas în picioare, nu departe de pat, văzuse privirea doamnei Fumai fixând un punct în spatele lui. Urmă fulgerul unui blitz şi, în acelaşi moment, femeia, aruncând cuverturile, se repezi cu o energie nebănuită spre fotograful care, fără zgomot, apăruse în cadrul uşii. Acesta încercă să bată în retragere, dar ea îi apucase deja aparatul şi îl aruncă furioasă pe podea, apoi îl luă de jos şi îl aruncă din nou, cu şi mai mare forță. Maigret îl recunoscuse pe reporterul de la unul dintre ziarele de seară şi se încruntase. Cineva, nu ştia cine, anunțase presa, pe care probabil avea s-o găsească jos în formație completă.

— O clipă..., spuse el cu autoritate. Şi ridică el aparatul de jos, scoțându-i pelicula.

— Ieşi, băiete, îi zise tânărului. Apoi, către doamna Fumai:

— Urcați-vă în pat. îmi cer scuze pentru cele întâmplate. Voi avea grijă să nu vă mai deranjeze nimeni. Va trebui totuşi ca unul dintre oamenii mei să facă o percheziție a apartamentului. Era nerăbdător să iasă din încăpere, şi ar fi preferat să iasă pentru totdeauna din casă. Fotograful îl aştepta pe palier.

— Am crezut că pot...

— Ai exagerat. Confrații tăi sunt aici?

— Câțiva.

— Cine i-a anunțat?

— Nu ştiu. Acum aproape o jumătate de oră, redactorul-şef m-a chemat şi... Probabil angajatul de la Institutul Medico-Legal... Cam peste tot sunt inşi înțeleşi cu ziarele. Nu erau trei-patru, ci şapte-opt reprezentanți ai presei, şi urmau să mai vină şi alții.

— Ce s-a întâmplat de fapt, domnule comisar?

— Dacă aş şti, copii, n-aş mai fi aici. Vă rog să ne lăsați să lucrăm liniştiți şi vă promit că, dacă descoperim ceva...

— Putem fotografia casa?

— Repejor! Persoanele ce trebuiau chestionate erau prea multe ca să fie duse la Poliția Judiciară. Aici aveau la dispoziție un apartament mare şi gol. Lapointe lucra deja, la fel şi Bonfils, iar Torrence tocmai sosise împreună cu Lesueur. Maigret îi ceru lui Torrence să cerceteze apartamentul de la etajul doi, iar pe Bonfils îl trimise în cel al domnului Joseph. Acesta nu se întorsese încă de pe strada Rambuteau.

— Când va veni, chestionează-l totuşi, deşi mă îndoiesc că va spune ceva. Domnii de la Parchet plecaseră, la fel şi majoritatea specialiştilor de la Identitatea Judiciară.

— Lăsați o servitoare să urce, una singură, Noemi, ca să se ocupe de doamna Fumai, iar restul să aştepte în salon. Când soneria telefonului răsună în biroul mortului, Louise Bourges răspunse cât se poate de natural:

— Aici secretara domnului Fumai... Da... Sigur că da, e aici... Vi-l dau. Se întoarse spre Maigret.

— Pentru dumneavoastră... De la Poliția Judiciară.

— Alo, da... Vorbea cu directorul Poliției Judiciare.

— Tocmai m-a sunat ministrul de Interne...

— A şi aflat?

— Da. Toată lumea ştie. Vreun jurnalist anunțase radioul? Era posibil.

— E furios?

— Nu ăsta e cuvântul. Mai curând deranjat. A cerut să fie ținut la curent cu mersul anchetei. Ai vreo idee?

— Nici una.

— Ne aşteptăm să izbucnească în scurt timp tămbălăul. Omul ăsta era chiar mai important decât pretindea.

— E regretat?

— De ce mă întrebi?

— Aşa. Până acum, oamenii par mai degrabă uşurați.

— Faci tot ce-ți stă în putință, nu-i aşa? Cum să nu?! Şi totuşi, niciodată nu avusese atât de puțin chef să descopere asasinul. Sigur, era curios să afle cine se hotărâse în sfârşit să-l suprime pe Fumai, ce bărbat sau ce femeie se săturase şi riscase totul. Dar putea să aibă pică pe acest criminal? N-ar fi simțit cum i se strânge inima când i-ar fi pus cătuşele? Rareori se mai aflase în fața atâtor ipoteze, toate la fel de plauzibile. În primul rând, doamna Fumai, evident, care ar fi avut doar un etaj de coborât ca să se răzbune pentru douăzeci de ani de umilințe şi, în afara eliberării cucerite astfel, ar fi moştenit toată averea sau o parte din ea.

Avea vreun amant? După cum arăta, părea improbabil, dar era un subiect asupra căruia devenise sceptic. Domnul Joseph? Fostul portărel părea foarte devotat măcelarului angrosist în umbra căruia trăia. Dumnezeu ştie ce afaceri suspecte făceau amândoi. Nu îl domina şi pe el, aşa cum părea să-i domine pe toți cei aflați în slujba lui? Chiar şi

ființe precum domnul Joseph se revoltă ! Dar Louise Bourges, secretara, care venise la biroul lui de pe Quai des Orfevres? Până în acel moment, era singura care pretindea că Fumai scrisese el însuşi biletele anonime. Felix, şoferul, era iubitul ei.

Amândoi erau nerăbdători să se căsătorească şi să se stabilească la Giens. Presupunând că ea sau Felix l-ar fi furat pe Fumai sau ar fi încercat să-l escrocheze ori să-l şantajeze... Fiecare dintre cei implicați în acest caz părea că are motive să ucidă, inclusiv Victor, fostul braconier, pe care patronul lui îl ținea strâns în lesă. Trebuia cercetată şi viața celorlalți servitori. Şi mai era şi Gaillardin, care nu se mai întorsese acasă după ce îl vizitase pe Fumai.

— Plecați, şefule?

— Mă întorc în câteva minute. Ii era sete şi simțea nevoia să respire alt aer decât cel din casă.

— Dacă mă caută cineva, să preia mesajele Lapointe. Pe palier, trebui să scape de jurnalişti, iar jos găsi câteva maşini ale presei şi o maşină a radioului staționând la marginea trotuarului. Din această cauză, câțiva trecători se opriseră şi un agent în uniformă stătea în fața porții. Cu mâinile în buzunare, Maigret se grăbi spre bulevardul Batignolles, unde intră în primul bistrou.

— O bere, comandă el. Şi o fisă. Voia să-i telefoneze soției.

— Nu vin în nici un caz la prânz la masă... Diseară? Sper... Poate... Nu! Nimic supărător. Poate că şi ministrul era mulțumit că scăpase de un prieten compromițător. Şi probabil că mai erau şi alții care se bucurau. De exemplu, angajații de la birourile de pe strada Rambuteau, cei din La Villette şi toți administratorii de măcelării cărora Fumai le făcuse viața amară. încă nu ştia în acel moment că ziarele de după-amiază aveau să scrie:

Regele abatoarelor asasinat

Ziarelor le place cuvântul „rege", ca şi cuvântul „miliardar". Una dintre gazete avea să precizeze că, după spusele experţilor, Fumai controla o zecime din comerţul măcelăriilor la Paris, iar în unele departamente din nord, mai bine de un sfert. Cine avea să moştenească acest imperiu? Doamna Fumai? În momentul în care ieşea din bistrou, Maigret văzu trecând un taxi gol şi îi veni ideea să dea o raită pe strada Francois I. Îl trimisese acolo pe Neveu, de la care nu avea nici o veste, dar voia să vadă cu ochii lui şi îi făcea chiar plăcere să scape un timp de atmosfera dezgustătoare a imobilului de pe bulevardul Courcelles. Clădirea era modernă, iar încăperea portarului aproape luxoasă.

— Domnul Gaillardin? Etajul trei, pe dreapta, dar nu cred că e acasă. Maigret luă ascensorul, sună la uşă. O femeie în capot îi deschise sau, mai exact, doar întredeschise uşa până să-i spună cine era.

— Tot nu aveţi veşti despre Roger? întrebă ea, poftindu-l într-un salon atât de luminos cât putea să fie o încăpere la Paris pe o vreme ca aceea.

— Nici dumneavoastră?

— Nu. De când a venit inspectorul, sunt îngrijorată. Adineauri, am auzit la radio...

— Au vorbit de Fumai?

— Da.

— Ştiaţi că soţul dumneavoastră a fost la el acasă ieriseară? Era drăguţă, cu un corp atrăgător şi probabil că nu avea mai mult de treizeci de ani.

— Nu-i soţul meu, răspunse ea. Eu şi Roger nu suntem căsătoriţi.

— Ştiu. Am spus aşa din greşeală.

— Are o soţie şi doi copii, dar nu locuieşte cu ei. Sunt ani buni... exact cinci...

— Ştiţi ce necazuri are?

— Ştiu că e aproape ruinat şi că acest om...

— Spuneți-mi, Gaillardin are un revolver? Ea pălise vizibil şi nu putu să mintă.

— A avut întotdeauna unul în sertarul lui.

— Vreți să vedeți dacă mai este? îmi dați voie să vă însoțesc? O urmă în dormitor, unde îşi petrecuse noaptea în mod evident singură, într-un pat imens şi foarte jos. Ea deschise două-trei sertare, păru surprinsă, apoi deschise altele, din ce în ce mai febril.

— Nu-l găsesc.

— Presupun că nu-l poartă niciodată la el?

— Nu, după câte ştiu. Nu-l cunoaşteți? E un om liniştit, foarte vesel, ceea ce se numeşte un om de viață.

— Nu v-ați îngrijorat când ați văzut că n-a venit acasă? Ea nu ştia ce să răspundă.

— Da... Bineînțeles... I-am spus inspectorului. Dar, vedeți, era încrezător. Era sigur, în ultimul moment, că va găsi bani. Am crezut că s-a dus la nişte prieteni, poate în afara oraşului.

— Unde locuieşte soția lui?

— La Neuilly. Vă dau adresa. Şi i-o scrise pe o bucată de hârtie. In acel moment, telefonul sună şi ea ridică receptorul, scuzându-se. Vocea de la celălalt capăt al firului era atât de sonoră, încât Maigret putea s-o audă.

— Alo! Doamna Gaillardin?

— Da. Adică...

— Sunteți strada Francois I, nr. 26?

— Da.

— Domiciliul numitului Roger Gaillardin? Maigret ar fi putut jura că interlocutorul invizibil era brigadier la vreun post de poliție.

— Da. Trăiesc cu el, dar nu sunt soția lui.

— Vă rog să veniți la comisariatul din Puteaux cât mai repede posibil!

— S-a întâmplat ceva?

— Da, s-a întâmplat ceva.

— Roger a murit?

— Da.

— Nu puteți să-mi spuneți ce s-a întâmplat?

— Mai întâi ar trebui să identificați cadavrul. Am găsit actele, dar... Maigret îi făcu semn să-i dea receptorul.

— Alo! Aici comisarul Maigret de la Poliția Judiciară. Spune-mi ce ştii.

— La nouă şi treizeci şi două de minute, a fost găsit un bărbat mort pe malul Senei, la trei sute de metri în aval de podul de la Puteaux. Trecătorii nu l-au zărit mai repede din cauza unei grămezi de cărămizi descărcate în urmă cu câteva zile. Pilotul unui vas l-a...

— Asasinat?

— Nu. Cel puțin, nu cred, pentru că încă mai avea în mână un revolver din care lipseşte doar un cartuş. Se pare că şi-a tras un glonț întâmpla dreaptă.

— Mulțumesc. După identificarea cadavrului, trimite-l la Institutul Medico-Legal şi ai grijă ca tot ce avea în buzunare să ajungă la Poliția Judiciară. Persoana care ți-a răspuns adineauri va veni acolo. Maigret închise.

— Şi-a tras un glonț în cap, spuse el.

— Am auzit.

— Soția lui are telefon?

— Da. Îi dădu numărul şi el îl formă pe cadran.

— Alo! Doamna Gaillardin?

— Aici e servitoarea.

— Doamna Gaillardin nu-i acasă?

— A plecat alaltăieri pe Coasta de Azur cu copiii. Cine o caută? E domnul?

— Nu. Poliția. Aş dori o informație. Ați fost în apartament ieri-seară?

— Bineînțeles.

— Domnul Gaillardin a venit acolo?

— De ce?

— Vă rog să răspundeți.

— Răspunsul e da.

— La ce oră?

— Mă culcasem. Era trecut de zece şi jumătate.

— Ce voia?

— Să vorbească cu doamna.

— Se întâmpla des s-o viziteze seara?

— Nu, nu seara.

— Ziua?

— Venea să vadă copiii.

— Dar ieri voia să vorbească cu soţia lui?

— Da. A părut surprins că era plecată.

— A stat mult?

— Nu.

— Părea agitat?

— Cu siguranţă, obosit. Chiar m-am oferit să-i aduc un pahar de coniac.

— L-a băut?

— Pe nerăsuflate. Maigret închise şi se întoarse spre tânăra femeie.

— Puteţi pleca la Puteaux.

— Nu veniţi cu mine?

— Nu acum. Probabil că voi avea ocazia să vă revăd. Pe scurt, Gaillardin plecase din strada Francois I, în ajun, luând cu el revolverul. Se dusese mai întâi acasă la Fumai, pe bulevardul Courcelles. Spera oare că Fumai îi va acorda un răgaz? Conta pe vreun argument în stare să-l înduplece? Probabil că nu reuşise.

Puţin mai târziu, sunase la uşa apartamentului soţiei sale, la Neuilly, unde găsise doar servitoarea. Apartamentul era în apropierea Senei. La trei sute de metri se afla podul de la Puteaux, pe care trecuse. Rătăcise mult timp pe cheiuri înainte de a-şi trage un glonţ în cap? Maigret intră într-un bar destul de elegant şi mormăi:

— O bere şi o fisă. Voia să sune la Institutul Medico-Legal.

— Aici Maigret. Doctorul Paul a sosit?... Cum?... Da, Maigret... E tot ocupat?... Întrebați-l dacă a găsit glonțul... O clipă... Dacă l-a găsit, vedeți dacă e un glonț de revolver sau de pistol automat... Auzi zgomote de paşi şi voci la celălalt capăt al firului.

— Alo... domnul comisar? Se pare că e un glonț de pistol automat... S-a oprit în... Nu-l interesa deloc unde se oprise glonțul care îl omorâse pe Fumai. Nu Roger Gaillardin îl ucisese pe regele abatoarelor, în afară de cazul în care presupuneai că avusese două arme la el seara trecută. Când traversă palierul de la primul etaj al imobilului de pe bulevardul Courcelles, Maigret dădu din nou nas în nas cu jurnaliştii şi, ca să scape de ei, le aduse la cunoştință descoperirea făcută pe chei la Puteaux. Inspectorii, în diferite încăperi, erau în continuare ocupați cu interogarea secretarei şi a servitorilor. Numai Torrence nu făcea nimic. Părea că îl aştepta pe comisar cu nerăbdare şi îl duse imediat într-un colț.

— Am descoperit ceva sus, şefule, spuse el încet.

— Arma?

— Nu. Veniți cu mine. Ajunseră la etajul doi şi intrară în salonul cu multe scaune şi un pian care probabil nu era niciodată folosit.

— În camera doamnei Fumai? Torrence scutură din cap, misterios.

— Apartamentul e imens, murmură el. O să vedeți. Şi, ca un om care cunoştea locurile, îi arătă lui Maigret diferitele încăperi, fără să țină cont de doamna Fumai, aflată încă în pat.

— Nu i-am spus nimic. Cred că e preferabil s-o faceți dumneavoastră. Pe aici... Traversară un dormitor pustiu, apoi altul, şi se vedea foarte bine că nu mai fuseseră folosite de mult timp. într-o sală de baie dezafectată fuseseră depozitate găleți şi mături cu coadă. În stânga unui culoar, o încăpere destul de spațioasă era plină de mobile îngră-

mădite, cufere şi valize pline de praf. În sfârşit, la capătul culoarului, Torrence deschise uşa unei încăperi mai mici decât celelalte, îngustă, cu o singură fereastră care dădea spre curte. Era mobilată ca o cameră de servitoare, cu un divan acoperit cu rips roşu, o masă, două scaune şi un şifonier ieftin. Inspectorul, cu o luminiță de triumf în ochi, arătă o scrumieră în care se aflau două chiştoace.

— Mirosiți, şefule. Nu ştiu ce va spune Moers, dar aş putea să jur că țigările astea au fost fumate recent. Probabil ieri. Poate chiar în dimineața asta. Când am intrat, încăperea încă mirosea a tutun.

— Te-ai uitat în şifonier?

— Am găsit doar două cuverturi. Acum, urcați-vă pe scaun. Cu grijă, nu e foarte solid! Maigret ştia, din experiență, că majoritatea celor care vor să ascundă un obiect îl pun pe un dulap sau şifonier. Acolo, pe un strat gros de praf, se aflau un brici, un pachet de lame şi un tub cu cremă de ras.

— Ce ziceți?

— Le-ai spus ceva servitorilor?

— Am preferat să vă aştept.

— Întoarce-te în salon. Comisarul bătu la uşa dormitorului. Nu-i răspunse nimeni, dar, când deschise uşa, văzu privirea doamnei Fumai îndreptată spre el.

— Ce mai vreți? Nu mă puteți lăsa să dorm? Nu era nici mai bine, nici mai rău decât dimineață, iar dacă mai băuse, nu se prea vedea.

— Îmi pare rău că vă deranjez, dar trebuie să-mi fac meseria şi am câteva întrebări să vă pun. Femeia se uita la el, încruntată, ca şi cum ar fi încercat să ghicească urmarea.

— Cred că toți servitorii se culcă în camerele situate deasupra garajului, nu-i aşa?

— Da. De ce?

— Fumați? Ea ezită, nu avu timp să mintă.

— Nu.

— Întotdeauna dormiți în această cameră?

— Ce vreți să spuneți?

— Şi mai presupun că soțul nu venea niciodată să doarmă în apartamentul dumneavoastră? De data asta, era clar că înțelesese şi, renunțând la atitudinea defensivă, se pleoşti şi mai mult în aşternut.

— Mai e acolo? întrebă ea cu glas scăzut.

— Nu. Am toate motivele să cred că a petrecut în casă cel puțin o parte din noapte.

— Posibil. Nu ştiu când a plecat. Vine şi pleacă...

— Cine e? Ea păru surprinsă. Crezuse probabil că Maigret ştia mai multe şi, acum, părea să regrete că vorbise prea mult.

— Nu vi s-a spus?

— Cine ar fi putut să mă informeze?

— Noemi... Sau Germaine... Ştiu amândouă. Deşi Noemi... Pe buzele ei apăru un zâmbet ciudat.

— E amantul dumneavoastră? Atunci ea izbucni în râs, un râs răguşit care probabil că îi provoca dureri.

— Mă vedeți cu un amant? Vă închipuiți că un bărbat mar mai putea dori? V-ați uitat la mine, domnule comisar? Vreți să vedeți ce... Mâna i se crispa pe cuvertură, ca şi cum ar fi vrut s-o dea la o parte, iar Maigret se temu o clipă că i se va arăta goală.

— Amantul meu! repetă ea. Nu, domnule comisar. Nu am amant. E mult de când... îşi dădu seama că se trăda.

— Am avut, e adevărat. Şi Ferdinand a aflat. Şi m-a făcut să plătesc toată viața pentru asta. Cu el, trebuie să plăteşti totul, totul. înțelegeți? Dar fratele meu nu i-a făcut nimic niciodată, doar că era fiul tatălui meu şi fratele meu.

— Fratele dumneavoastră a dormit în încăperea din fund?

— Da. I se întâmplă adesea, de câteva ori pe săptămână. Când e în stare să vină până aici.

— Cu ce se ocupă? Ea îl privi cu duritate în ochi, cu un fel de mânie reținută.

— Bea! izbucni ea. Ca si mine! Nu i-a mai rămas nimic altceva de făcut. Avea bani, o soție, copii...

— Soțul dumneavoastră l-a ruinat?

— I-a luat şi ultimul bănuț. Totuşi, dacă vă imaginați că fratele meu l-a omorât, vă înşelați. Nu mai e în stare nici de asta. Ca şi mine.

— Unde se află în acest moment? Ea dădu din umeri.

— Undeva unde e un bistrou. Nu mai e tânăr. Are cincizeci şi doi de ani şi pare de cel puțin şaizeci şi cinci. Copiii, care sunt căsătoriți, nu mai vor să-l vadă. Soția lucrează într-o uzină din Limoges. Mâna ei căuta sticla.

— Victor îl introducea în casă?

— Dacă Victor ar fi ştiut, i-ar fi spus soțului meu.

— Fratele dumneavoastră avea o cheie?

— Noemi i-a făcut rost de una.

— Care e numele fratelui dumneavoastră?

— Emile... Emile Lentin. Nu pot să vă spun unde îl veți găsi. Când va afla din ziare că Fumai a murit, probabil că nu va îndrăzni să vină. In acest caz, îl veți culege până la urmă de pe cheiuri sau de la Armata Salvării. Şi îi aruncă o nouă privire sfidătoare, după care duse sticla la gură.

Capitolul 5

Doamna căreia îi place lângă foc şi domnişoara căreia îi place să mănânce

Nu trebui să spună cine este, nici să-şi arate insigna. În mijlocul uşii, în dreptul feţei, o lentilă de sticlă îţi permitea să vezi din interior cine suna. Uşa se deschise imediat şi o voce rosti cu încântare:

— Domnul Maigret! O recunoscu şi el pe femeia care îi deschidea uşa şi îl poftea să intre într-o încăpere supraîncălzită de un radiator cu gaz. Probabil că avea şaizeci de ani acum, dar se schimbase foarte puţin de pe vremea când Maigret o ajutase să iasă dintr-o încurcătură pe când ţinea, pe strada Notre-Dame-de-Lorette, o casă de rendez-vous discretă. Nu se aştepta s-o găsească la conducerea acestui hotel de pe strada Etoile, a cărui placă anunţa : „Garsoniere luxoase de închiriat cu luna sau cu săptămâna". Nu era propriu-zis un hotel, iar recepţia nu era nici ea recepţie, ci o încăpere intimă, cu fotolii confortabile şi perne de mătase pe care torceau două-trei pisici persane. Rose, care avea acum părul mai rar, tot de un blond oxigenat, faţa şi corpul grăsuţe şi tenul puţin palid, întrebă:

— Pentru cine ai venit? Eliberă un fotoliu, emoţionată, fiindcă rămăsese cu o slăbiciune pentru comisarul la care se ducea pe vremuri, la Poliţia Judiciară, de câte ori avea vreun necaz.

— Ai aici pe cineva care se numeşte Martine Gilloux? Era amiază. Ziarele nu anunţaseră încă moartea lui Fumai. Maigret, dintr-o pornire puţin cam laşă, credea el, îşi lăsase colaboratorii să lucreze în atmosfera deprimantă din imobi-

lul de pe bulevardul Courcelles şi fugise de acolo pentru a doua oară în acea dimineaţă.

— Presupun că n-a făcut nimic rău? Şi se grăbi să adauge:

— E o fată cumsecade, total inofensivă.

— E sus?

— A ieşit poate de un sfert de oră. Nu-i place să se culce târziu. La ora asta dă o raită prin cartier, după care ia masa de prânz la Gino sau în alt restaurant din Piaţa Ternes. Salonaşul semăna cu cel din strada Notre-Dame-de-Lorette, doar că pe pereţi nu mai erau gravurile galante care, acolo, făceau parte din decorul profesional. Dar şi aici era la fel de cald. Rose fusese întotdeauna friguroasă sau, mai exact, îi plăcuse întotdeauna căldura, supraîncălzindu-şi interiorul, înfăşurându-se în neglijeuri vătuite, iar iarna i se întâmpla să nu scoată cu săptămânile nasul din casă.

— Locuieşte de multă vreme aici?

— De mai bine de un an.

— Ce gen de fată e? Vorbeau acelaşi limbaj şi se înţelegeau perfect.

— O fată bună care, ani de zile, n-a avut noroc. Provine dintr-o familie foarte săracă. S-a născut undeva la periferie, nu mai ştiu unde, dar mi-a spus că mult timp a răbdat de foame, şi am înţeles că nu sunt ifose. Apoi îl întrebă din nou:

— Ceva rău?

— Nu cred.

— Eu sunt sigură. Pe scurt, nu-i foarte inteligentă şi încearcă să fie drăguţă cu toată lumea. Bărbaţii au profitat de asta. A dus-o şi mai bine, şi mai rău, mai mult rău. Mult timp a încăput pe mâinile unui derbedeu care îi făcea viaţa grea şi care, din fericire pentru dânsa, a intrat la zdup. Ea mi-a spus toate astea, pentru că atunci nu locuia aici, ci undeva pe lingă Barbes. Din întâmplare, a găsit pe cineva care i-a oferit o garsonieră la mine şi, de atunci, e liniştită.

— Furnal?

— Da, aşa îl cheamă. Un tip important care are abatoare, câteva maşini şi şofer.

— Vine des?

— Uneori trec două-trei zile fără să vină, apoi îl vezi în fiecare după-amiază sau în fiecare seară.

— Altceva nimic?

— Nu văd nimic. Ştii cum e. El îi dă cu ce să trăiască decent, dar fără să facă nebunii. Ea are câteva rochii frumoase, un mantou de blană, două-trei bijuterii.

— Iese cu ea?

— Se întâmplă, mai ales când ia cina în oraş cu prieteni însoțiți de femei.

— Martine mai are vreun prieten?

— La început m-am întrebat şi eu. Rareori se întâmplă ca astfel de fete să nu simtă nevoia să aibă pe cineva. Am întrebat-o pe ocolite. întotdeauna reuşesc să aflu ce se întâmplă în cartier. Pot să-ți spun în mod sigur că nu are pe nimeni. Ii convine aşa. De fapt, nu e prea ahtiată după bărbați.

— Droguri?

— Nu e genul.

— Cum îşi petrece timpul?

— Stă în casă şi citeşte sau ascultă radioul. Doarme. Iese la masă, face o mică plimbare şi se întoarce.

— Îl cunoşti pe Fumai?

— L-am văzut trecând pe culoar. Deseori maşina şi şoferul aşteaptă în fața uşii în timp ce el se află sus.

— Spui că o voi găsi la Gino?

— Ştii unde? Micul restaurant italian... Maigret ştia. Restaurantul nu era mare, nici pretențios în aparență, dar era renumit pentru pastele lui, îndeosebi pentru ravioli, şi avea o clientelă aleasă. Când ajunse acolo, se opri mai întâi la bar.

— Martine Gilloux e aici? In restaurant se aflau deja vreo zece clienți şi cliente. Barmanul îi arătă cu privirea o femeie tânără care lua masa singură într-un colț. Maigret îşi lăsă pardesiul şi pălăria la garderobă, se îndreptă spre ea, se opri, cu mâna pe scaunul liber din fata ei, si întrebă:

— Îmi permiteți? Şi, fiindcă ea îl privea fără să înțeleagă, adăugă:

— Trebuie să vă vorbesc. Sunt de la poliție. Maigret remarcase pe masă vreo zece farfurii lungi cu gustări.

— Nu vă fie teamă. E vorba doar de câteva informații.

— Despre cine?

— Despre Fumai. Despre dumneavoastră. Comisarul întoarse capul spre şeful chelnerilor, care se apropiase.

— Adu-mi şi mie nişte gustări şi spaghete milaneze. Apoi, către tânăra femeie care îl privea tot îngrijorată, dar mai ales năucită:

— Vin de pe strada Etoile. Rose mi-a spus că vă voi găsi aici. Fumai a murit. Probabil că nu avea decât douăzeci şi cinci-douăzeci şi opt de ani, dar în privirea ei descopereai un fel de maturitate, oboseală, indiferență, poate chiar o lipsă de curiozitate față de viață. Era destul de înaltă, destul de voinică, cu o expresie blajină şi temătoare care te ducea cu gândul la un copil care a fost bătut.

— Nu ştiați? Ea scutură din cap, privindu-l în continuare fără să ştie ce să creadă.

— L-ați văzut ieri?

— Stați puțin... Ieri... Da... A venit la mine pe Ia cinci...

— Cum era?

— Ca de obicei. Maigret observă un detaliu care îl frapa. Până atunci, la vestea morții lui Fumai, interlocutorii lui îşi reținuseră mai mult sau mai puțin o uimire veselă. Oricum, intuiai la ei o uşurare. Martine Gilloux primea însă vestea cu gravitate, cu durere poate, sigur cu îngrijorare. îşi spunea oare că soarta avea să-i fie pusă din nou în joc, că liniştea şi confortul ei dispăruseră probabil pentru tot-

deauna? Ii era frică să nu ajungă iar în stradă, unde petrecuse ani buni?

— Continuați-vă masa, îi spuse Maigret, în timp ce era şi el servit. Tânăra femeie înghițea ca un automat şi nu era greu de înțeles că a mânca era pentru ea cel mai important act al vieții, cel care o liniştea. Probabil că, de un an de zile, mânca pentru a şterge amintirea sau pentru a răzbuna toți anii cât răbdase de foame.

— Ce ştiți despre dânsul? întrebă el cu blândețe.

— Sigur sunteți de la poliție? Ar fi fost gata să ceară sfatul barmanului sau al şefului chelnerilor care se uitau la ei. Maigret îi arătă insigna.

— Sunt comisarul Maigret, spuse el.

— V-am citit numele în ziare. Dumneavoastră sunteți? Credeam că sunteți mai gras.

— Vorbiți-mi despre Fumai. Să începem cu începutul. Unde l-ați întâlnit, când, cum?

— În urmă cu un an şi mai bine.

— Unde?

— Într-un mic local din Montmartre, Le Deşir. Eram la bar. A intrat cu nişte prieteni care băuseră mai mult decât el.

— El nu bea?

— Nu l-am văzut niciodată beat.

— Pe urmă?

— Acolo mai erau şi alte fete. Unul dintre prietenii lui a chemat una. Apoi altul, parcă un măcelar din Lille sau de undeva din nord, a venit după colega mea Nina. El era singurul de la masa lor care rămăsese fără pereche. Atunci mi-a făcut semn de departe să mă apropii. Ştiți cum se întâmplă. Vedeam bine că nu ținea neapărat la asta, că voia doar să facă şi el ca ceilalți. îmi amintesc că s-a uitat la mine şi a remarcat: „Eşti slabă. Cred că ți-e foame". E adevărat că atunci eram slabă. Şi, fără să mă întrebe, a chemat chelnerul şi mi-a comandat un supeu complet. „Mă-

nâncă! Bea! Nu în fiecare seară ai norocul să-l întâlneşti pe Fumai!" Cam aşa a început. Prietenii au plecat înaintea lui cu celelalte două fete. El mi-a pus întrebări despre părinți, despre copilăria mea, despre ce făceam. Sunt mulți țipi de genul ăsta. Nici măcar nu mă pipăia. La sfârşit, a decis: „Vino! O să te duc într-un hotel decent".

— A petrecut noaptea acolo? întrebă Maigret.

— Nu. îmi amintesc că era aproape de Piața Clichy. A plătit pentru o săptămână şi în seara aceea nici măcar n-a urcat. A revenit a doua zi.

— De data asta, a urcat?

— Da. A stat un moment. Dar nu atât pentru ceea ce credeți. Nu era prea dotat în privința asta. Mi-a vorbit în primul rând de el, cu ce se ocupa, de soția lui.

— În ce termeni?

— Cred că era nefericit. Maigret asculta şi nu-i venea să creadă.

— Spune mai departe, murmură el, tutuind-o fără să-şi dea seama.

— E greu. înțelegeți? Mi-a vorbit foarte des despre lucrurile astea.

— În concluzie, venea să te vadă ca să-ți vorbească despre el.

— Nu numai...

— Dar mai ales?

— Poate. Se pare că a muncit mult, mai mult decât oricine pe lume, şi că a devenit un om foarte puternic. E adevărat?

— Era adevărat.

— Îmi spunea lucruri de genul: „Le ce-mi folosesc toate? Oamenii nu-şi dau seama şi mă consideră o brută. Nevasta mea e nebună. Servitorii, angajații nu se gândesc decât cum să mă fure. Când intru într-un restaurant şic, ghicesc că oamenii murmură:

Ia uite şi măcelarul H

Chelnerul aduse spaghetele pentru Maigret şi ravioli pentru Martine Gilloux, care avea o sticlă de vin în fată.

— Permiteți? Preocupările nu o împiedicau să mănânce cu poftă.

— A spus că nevasta lui era nebună?

— Şi că îl ura. A cumpărat castelul din satul unde s-a născut. Şi asta e adevărat?

— E adevărat.

— Eu, ştiți, nu dădeam prea mare importanță, îmi spuneam că probabil se mai şi lăuda. Țăranii continuă să-i spună acolo Măcelarul. A cumpărat o reşedință particulară pe bulevardul Courcelles şi susținea că nu părea o casă, ci un hol de gară.

— Ai fost acolo?

— Da.

— Ai cheia?

— Nu. Am fost doar de două ori. Prima dată pentru că voia să-mi arate unde locuia. Era seara. Am urcat la primul etaj. Am văzut salonul mare, biroul lui, dormitorul lui, sufrageria, apoi alte încăperi mai mult sau mai puțin goale, şi e adevărat că nu arăta deloc a casă. „Sus", mi-a zis el, „e nebuna! Probabil că e pe palier şi ne spionează". L-am întrebat dacă era geloasă şi mi-a răspuns că nu, că îl spiona ca să-l spioneze, că asta era mania ei. E adevărat că bea?

— Da.

— În acest caz, vedeți, aproape tot ce mi-a spus e adevărat. Chiar şi că intra la miniştri fără să fie anunțat?

— Nu exagera prea mult. Nu exista o oarecare ironie în relațiile lui Fumai cu Martine? Fusese amanta lui timp de un an şi mai bine. în fond, nu o luase şi nu o păstra decât ca să aibă pe cineva în fața căruia să se dea mare şi să se plângă totodată. Unii bărbați, când au inima prea grea, iau o prostituată din stradă doar ca să le asculte confidențele. Fumai îşi luase o confidentă personală, exclusivă, pe care o instalase confortabil în hotelul de pe strada Etoile şi care

nu avea nimic altceva de făcut decât să fie la dispoziția lui. Or, în fond, ea nu-l crezuse niciodată. Nu numai că nu-l crezuse, dar nici măcar nu se întrebase dacă ceea ce îi povestea era adevărat sau fals. Îi era indiferent! Acum, când murise, era intimidată aflând că fusese cu adevărat omul important care voia să pară.

— Nu era neliniştit în ultimul timp?

— Ce vreți să spuneți?

— Nu se temea pentru viața lui? Nu vorbea de duşmanii lui?

— Mi-a repetat deseori că nu poți deveni puternic fără să-ți faci o mulțime de duşmani. Spunea: „în fond, îmi ling mâinile ca nişte câini, dar mă urăsc toți şi nu vor fi niciodată mai fericiți ca în ziua în care voi crăpa". Şi adăuga: „De altfel, şi tu. Ba nu, tu ai fi mulțumită, dacă ți-aş lăsa ceva. Dar n-am să-ți las nimic. Dacă dispar sau renunț la tine, te vei întoarce la trotuar". Tânăra femeie nu era şocată. Trecuse prin multe până să-l cunoască. Fumai îi adusese luni întregi de pace şi linişte, iar asta îi fusese de ajuns.

— Ce-a pățit? întrebă şi ea. Inima?

— Suferea de inimă?

— Nu ştiu. Când oamenii mor brusc, se spune de obicei că...

— A fost asasinat. Ea se opri din mâncat, atât de impresionată, încât rămăsese cu gura deschisă. Trecu ceva timp înainte să întrebe:

— Unde? Când?

— Ieri-seară. La el acasă.

— Cine a făcut-o?

— Asta încerc să aflu.

— Cum a fost omorât?

— Cu un glonț de revolver. Tinerei femei îi pieri pofta de mâncare, probabil pentru prima dată în viață. Dădu farfuria deoparte, întinse mâna spre pahar şi îl goli pe nerăsuflate.

— Asta mi-e norocul..., o auzi el murmurând.

— Nu ți-a vorbit niciodată despre un anume domn Joseph?

— Unul scund şi bătrân?

— Da.

— Îi spunea Hoțul. Se pare că a furat. Ferdinand ar fi putut să-l bage la închisoare. A preferat să-l țină în serviciul lui, spunând că eşti mai bine slujit de ticăloşi decât de oameni cinstiți. Ba chiar l-a instalat în mansardă ca să-l aibă tot timpul la îndemână.

— Şi secretara lui?

— Domnişoara Louise? Aşadar, Fumai chiar îi făcuse amantei sale confidențe detaliate.

— Ce credea despre ea?

— Că era rece, ambițioasă, avară şi nu-l servea decât ca să pună bani deoparte.

— Atât?

— Nu. S-a întâmplat ceva cu ea. V-a spus?

— Zi.

— Asta e! Acum că a murit... Se uită în jur şi vorbi mai încet, de teamă să n-o audă şeful chelnerilor.

— Într-o zi, la birou, s-a prefăcut că o vrea, a început s-o pipăie, apoi i-a ordonat: „Dezbracă-te!"

— Şi ea s-a supus? întrebă Maigret, mirat.

— El pretinde că da. Nici măcar nu a dus-o în camera lui. Stătea în picioare lângă fereastră în timp ce ea se dezbrăca, privind-o ironic. Când n-a mai avut nimic pe ea, a întrebat-o: „Eşti virgină?"

— Ce-a răspuns?

— Nimic. A roşit. Iar el, puțin mai târziu, a bombănit: „Nu eşti virgină. Destul. îmbracă-te !" Pe moment, n-am crezut povestea asta. Am suferit şi eu jigniri. Numai că eu n-am primit nici instruire, nici educație. Bărbații ştiu că pot să-şi permită orice cu mine. Dar o fată ca ea... Dacă n-a

minţit, a privit-o cum se îmbrăca, apoi i-a arătat scaunul, blocnotesul şi a început să-i dicteze corespondenţa.

— N-ai nici un amant? o întrebă direct Maigret. Ea spuse repede că nu, dar, în acelaşi timp, aruncă o privire spre barman.

— El e?

— Nu.

— Eşti îndrăgostită de el?

— Nu îndrăgostită.

— Dar te-ai fi îndrăgostit uşor, nu?

— Nu ştiu. Nu e interesat de mine. El comandă o cafea şi o întrebă pe Martine:

— Nu vrei desert?

— Azi nu. Sunt atât de confuză, încât mă duc să mă culc. Mai aveţi nevoie de mine?

— Nu. Lasă. Plătesc eu. Până la noi ordine, nu pleci nicăieri din strada Etoile.

— Nici ca să mănânc?

— Doar ca să mănânci. Inspectorii luaseră masa într-un mic restaurant normand pe care îl descoperiseră pe lângă bulevardul Courcelles şi îşi reluaseră deja activitatea când sosi Maigret. Cele câteva noutăţi nu erau foarte importante. Se confirmase faptul că Roger Gaillardin se sinucisese şi că revolverul nu-i fusese strecurat în mână după ce murise. Era într-adevăr arma pe care o ţinea în apartamentul de pe strada Francois I. Expertul armurier mai spunea că pistolul găsit în camera lui Fumai nu mai fusese folosit de luni de zile, poate chiar de ani întregi. Lucas revenise cu domnul Joseph de la birourile de pe strada Rambuteau, unde domnea haosul.

— Nu are cine să dea instrucţiuni şi nimeni nu ştie ce se va întâmpla cu această afacere. Fumai nu voia în ruptul capului să delege responsabilitatea cuiva, conducea el totul, ivindu-se în momentele cele mai neaşteptate, iar angajaţii lui trăiau într-o teamă veşnică. După câte se pare,

doar domnul Joseph e la curent cu mersul treburilor, dar n-are nici o putere legală şi e la fel de detestat cum era şi patronul lui. Ziarele, care tocmai apăruseră, confirmau această stare de lucruri. Aproape toate aveau acelaşi titlu:

Regele abatoarelor asasinat Un om puțin cunoscut de marele public, dar care juca totuşi un rol considerabil...

Era publicată lista societăților pe care le înființase, a filialelor şi subfilialelor, care formau un adevărat imperiu. Presa amintea ceea ce Maigret nu ştia că, în urmă cu cinci ani, acest imperiu fusese gata să se năruie când fiscul îşi vârâse nasul în afacerile lui Fumai. Scandalul fusese evitat, deşi, în mediile informate, se vorbise despre o fraudă de peste un miliard. Cum fusese muşamalizat cazul?

Ziarele nu spuneau, lăsând să se înțeleagă că fostul măcelar din Saint-Fiacre se bucura de protecții înalte. O gazetă întreba:

Moartea lui va redeschide oare dosarul?

În orice caz, în acea după-amiază, probabil că unii nu s-au simțit în apele lor, inclusiv ministrul care telefonase la Poliția Judiciară. Ceea ce presa nu ştia încă, deşi poate că urma să afle, era că acelaşi Fumai ceruse cu o zi înainte protecția poliției. Făcuse Maigret tot ce-i stătuse în putere? Trimisese un inspector să păzească imobilul de pe bulevardul Courcelles, ceva obişnuit în astfel de cazuri.

Se deranjase să arunce o privire la fața locului şi îl însărcinase pe Lapointe ca, de a doua zi, să-l însoțească pe Fumai în deplasările lui. Ancheta urma să continue când... Nu făcuse nici o greşeală profesională. Totuşi, nu era mulțumit de sine. Şi, mai întâi de toate, nu se lăsase oare influențat în felul lui de a vedea lucrurile de amintirile din copilărie, îndeosebi de gestul pe care Louis Fumai îl făcuse față de tatăl lui? Nu-i arătase nici o simpatie omului venit la el cu recomandarea ministrului de Interne. în schimb, când Louise Bourges se prezentase în biroul lui, nu se îndoise de spusele ei.

Era convins că povestea istorisită de Martine la restaurant era adevărată. Ferdinand Fumai era în stare să umilească o femeie într-un mod dezgustător. Era adevărat şi că secretara nutrea doar dispreț pentru el sau ură şi rămăsese angajata lui doar în ideea de a se căsători cu Felix şi de a avea amândoi destui bani ca să cumpere un han la Giens. Se mulțumea cu banii pe care îi câştiga?

Oare, fiind lângă Fumai şi cunoscându-i afacerile, nu avea şi alte mijloace de a şi-i procura? Acesta îi spusese amantei sale: „Toți se gândesc numai cum să mă fure..." Greşea oare chiar atât de mult? Până în acel moment, Maigret nu întâlnise pe nimeni care să arate vreo simpatie față de el. Toți rămâneau în slujba lui fără cea mai mică plăcere. La rândul său, Fumai nu făcea nimic ca să fie simpatizat. Mai mult, ai fi zis că avea o plăcere răutăcioasă, o voluptate ascunsă de a provoca ura. Această ură nu o simțea în jurul lui de câteva zile, nici de câteva săptămâni, şi nici măcar de câțiva ani.

De ce devenise doar cu o zi în urmă atât de îngrijorat încât să ceară protecția poliției? De ce dacă secretara nu mințea îşi dăduse osteneala să-şi trimită singur amenințări anonime? Îşi descoperise brusc un duşman mai periculos decât ceilalți? Sau îi dăduse cuiva motive urgente de a-l suprima? Era o posibilitate.

Moers studia nu numai biletele, ci şi specimene din scrisul lui Fumai şi al secretarei. Apelase la ajutorul unuia dintre cei mai buni experți din Paris. Din biroul aflat în imobilul de pe bulevardul Courcelles, Maigret, greoi şi posac, sună la laborator.

— Moers? Ai ceva rezultate? Şi-i imagina sus, la mansarda Palatului de Justiție, lucrând la lumina lămpilor, proiectând pe rând documentele pe un ecran. Moers, cu o voce monotonă, îi dădu raportul, confirmând că, pe toate scrisorile de amenințare, mai puțin una, se găseau doar amprentele lui Fumai, Maigret şi Lucas. Pe prima fuseseră

descoperite şi cele ale secretarei. Asta părea să confirme spusele ei, deoarece Louise Bourges pretindea că deschisese doar primul plic, nu şi pe următoarele. Pe de altă parte, nu dovedea nimic, deoarece era destul de inteligentă, dacă ar fi scris biletele, s-o facă având mănuşi pe mâini.

— Scrisul?

— Lucrăm la asta în continuare. Din cauza caracterelor liniare, treaba e delicată. Până acum, nimic nu arată că Fumai n-a scris el însuşi biletele.

Inspectorii continuau interogarea personalului în camera vecină, unde angajaţii erau confruntaţi unii cu alţii, apoi erau luaţi separat. Se adunaseră deja o mulţime de pagini de procese-verbale, pe care Maigret le ceru şi le răsfoi.

Felix, şoferul, întârea declaraţia făcută de Louise Bourges. Era un bărbat scund şi solid, brunet, cu o oarecare aroganţă în privire.

Întrebare: — Sunteţi iubitul domnişoarei Bourges?

Răspuns: — Suntem logodiţi.

Întrebare: — Vă culcaţi cu ea?

Răspuns: — Vă va spune ea dacă va dori.

Întrebare: — Petreceţi majoritatea nopţilor în camera ei?

Răspuns: — Dacă v-a spus ea asta, înseamnă că e adevărat.

Întrebare: — Când intenţionaţi să vă căsătoriţi?

Răspuns: — Îndată ce e posibil.

Întrebare: — Ce aşteptaţi?

Răspuns: — Să avem destui bani ca să ne instalăm.

Întrebare: — Cu ce vă ocupaţi înainte de a intra în serviciul domnului Fumai?

Răspuns: — Eram ucenic măcelar.

Întrebare: — Cum a ajuns să vă angajeze?

Răspuns: — A cumpărat măcelăria unde lucram, aşa cum cumpăra întruna. M-a remarcat şi m-a întrebat dacă

ştiam să şofez. I-am spus că eu făceam livrările cu camioneta.

Întrebare: — Louise Bourges era deja angajata lui?

Răspuns: — Nu.

Întrebare: — N-o cunoşteaţi?

Răspuns: — Nu.

Întrebare: — Fumai circula rareori pe jos prin Paris?

Răspuns: — Avea trei maşini.

Întrebare: — El nu şofa?

Răspuns: — Nu. Mergeam cu el peste tot.

Întrebare: — Inclusiv pe strada Etoile?

Răspuns: — Da.

Întrebare: — Ştiaţi la cine se ducea?

Răspuns: — La gagica lui.

Întrebare: — O cunoşteaţi?

Răspuns: — I-am dus pe amândoi cu maşina. Mergeau uneori împreună la restaurant sau în Montmartre.

Întrebare: — Fumai n-a încercat în ultimul timp să se fofileze?

Răspuns: — Nu înţeleg.

Întrebare: — Să ceară să fie dus undeva, apoi, de exemplu, să ia un taxi ca să se ducă în altă parte?

Răspuns: — N-am băgat de seamă.

Întrebare: — N-a cerut niciodată să opriţi la o papetărie sau la un vânzător de ziare? Nu v-a cerut să cumpăraţi hârtie de scrisori?

Răspuns: — Nu. Şi tot aşa, pagini întregi. Într-un loc, se putea citi.

Întrebare: — Îl consideraţi un patron bun?

Răspuns: — Nu există patroni buni.

Întrebare: — Îl uraţi?

Nici un răspuns.

Întrebare: — Louise Bourges a avut relaţii intime cu el?

Răspuns: — Cât era el de Fumai, i-aş fi pocit mutra, iar dacă insinuaţi...

Întrebare: — Nici n-a încercat?

Răspuns: — Din fericire pentru el.

Întrebare: — Îl furați?

Răspuns: — Poftim?

Întrebare: — Vă întreb dacă nu ciupeați, de exemplu, la benzină, la reparații etc.

Răspuns: — Se vede că nu-l cunoşteați.

Întrebare: — Era strâns la pungă?

Răspuns: — Nu voia să fie luat de fraier.

Întrebare: — Astfel încât nu vă alegeați decât cu salariul?

În alt dosar, cel al secretarei, Maigret citi:

Întrebare: — Fumai n-a încercat niciodată să se culce cu dumneavoastră?

Răspuns: — Avea o prostituată anume pentru asta.

Întrebare: — Nu mai avea relații intime cu soția lui?

Răspuns: — Asta nu mă priveşte.

Întrebare: — Nimeni nu v-a oferit vreodată bani ca să-l influențați, de exemplu, sau să dezvăluiți unele dintre intențiile lui?

Răspuns: — Nimeni nu-l influența, iar el nu spunea nimănui ce intenții are.

Întrebare: — Câți ani aveați de gând să mai rămâneți angajata lui?

Răspuns: — Cât mai puțini posibil. Germaine, servitoarea care se ocupa de grosul curățeniei, era născută la Saint-Fiacre, unde fratele ei era şi acum arendaş. Fumai cumpărase ferma. Cumpărase aproape toate fermele care aparținuseră pe vremuri conților de Saint-Fiacre.

Întrebare: — Cum ați intrat în serviciul lui?

Răspuns: — Eram văduvă. Munceam la fratele meu. Domnul Fumai mi-a propus să vin la Paris.

Întrebare: — Erați fericită aici?

Răspuns: — Când am fost eu fericită?

Întrebare: — Țineați la patronul dumneavoastră?

Răspuns: — El nu ținea la nimeni.

Întrebare: — Dar dumneavoastră?

Răspuns: — Eu n-am timp să-mi pun întrebări.

Întrebare: — Ştiați că fratele doamnei Fumai venea deseori să doarmă la etajul doi?

Răspuns: — Nu-i treaba mea.

Întrebare: — Nu v-a trecut niciodată prin minte să-i spuneți patronului?

Răspuns: — Poveştile patronilor nu ne privesc pe noi.

Întrebare: — Intenționați să rămâneți în serviciul doamnei Fumai?

Răspuns: — Voi face ce-am făcut toată viața. Mă voi duce acolo unde voi fi dorită.

În acel moment sună telefonul de pe birou. Maigret răspunse. Era comisariatul de pe strada Maistre, din Montmartre.

— Tipul pe care îl căutați e aici.

— Care tip?

— Emile Lentin. A fost găsit într-un bistrou, lângă Piața Clichy.

— Beat?

— Cam aşa ceva.

— Ce zice?

— Nimic.

— Duceți-l la Poliția Judiciară. Îl voi interoga puțin mai târziu. Nici urmă de armă în toată casa. Domnul Joseph, aşezat pe unul dintre inconfortabilele scaune Renaissance din anticameră, îşi pierdea răbdarea, aşteptând ca unul dintre inspectori să-l interogheze a treia oară.

Capitolul 6
Omul din debara şi împrumuturile din casieria mică

Se făcuse cinci când Maigret ajunse la Poliția Judiciară, unde becurile erau aprinse, şi astfel mai trecea o zi în care soarele nu se arătase nici un moment nici măcar nu puteai bănui că încă mai exista deasupra stratului gros de nori amenințători. Pe birou îl aşteptau câteva mesaje, ca întotdeauna, mai ales despre doamna Britt.

Publicul nu reacționează imediat. S-ar zice că e circumspect față de un caz despre care ziarele abia încep să vorbească. După două-trei zile, Parisul se pune în mişcare, apoi şi provincia. în cazul englezoaicei dispărute, se ajunsese deja la satele cele mai îndepărtate şi chiar la țări străine. Unul dintre mesaje îi semnala prezența la Monte Carlo, unde ar fi fost văzută de două persoane, dintre care un crupier, la o masă de joc, şi, cum nu era deloc ceva improbabil, comisarul intră în biroul inspectorilor să dea instrucțiuni în această privință. Biroul era aproape pustiu.

— A fost adus cineva pentru dumneavoastră, şefule. Având în vedere starea lui, am crezut de cuviință să-l închid în debara. Aşa era numită o cămăruță de la capătul culoarului, care avea avantajul de a fi luminată doar de o lucarnă la care nu se putea ajunge. De când un suspect, închis într-un birou în aşteptarea interogatoriului, se aruncase pe fereastră, în fosta debara fusese instalată o bancă vopsită în gri şi la uşă fusese pusă o încuietoare solidă.

— Cum e?

— Beat criță. S-a întins cât e de lung şi doarme. Sper să nu fi vomitat. Tot drumul, în taxiul care îl aducea de pe bulevardul Courcelles, Maigret continuase să se gândească la Fumai şi la felul ciudat în care murise. Era un om suspicios, toate mărturiile concordau în această privință. Nu era deloc naiv şi puteai recunoaşte că avea o oarecare abilitate în felul lui de a judeca oamenii.

Nu fusese ucis în pat, nici surprins într-un moment în care, dintr-un motiv sau altul, îşi slăbise vigilența. Fusese găsit îmbrăcat în biroul lui. Stătea în picioare în fața unui dulap în care se aflau dosare când fusese împuşcat de aproape, din spate. Asasinul putuse oare să intre fără să facă zgomot, să se apropie fără să-i stârnească neîncrederea? Era cu atât mai improbabil cu cât o mare parte din parchet nu era acoperită de covor. Aşadar, Fumai îl cunoştea, îl ştia în spatele lui şi nu se aştepta la acest atac. Maigret aruncase o privire pe hârtiile care se aflau în dulapul din acaju, majoritatea documente de afaceri, contracte, acte de vânzare sau de cesionare din care nu înțelegea nimic, şi ceruse Brigăzii Financiare să-i trimită un specialist. Acesta sosise şi studia documentele unul câte unul. în altă mobilă, fuseseră găsite două teancuri de hârtie de scrisori asemănătoare cu cea a biletelor, alte obiecte ce aveau să dea de muncă poliției. Moers avea să încerce mai întâi să găsească fabricantul. Apoi, inspectorii urmau să chestioneze toți patronii de debite care vindeau acel tip de hârtie.

— Directorul n-a sunat?

— Nu, şefule. La ce bun să meargă la el acum? Ca să-i spună că nu descoperise nimic? Primise misiunea să vegheze asupra vieții lui Fumai şi Fumai murise câteva ore mai târziu. Oare ministrul era furios? Sau, în sinea lui, uşurat?

— Ai cheia? Cea de la debara. Se îndreptă spre capătul culoarului, ascultă un moment la uşă, nu auzi nimic şi descuie : zări un bărbat care părea foarte lung, culcat pe

bancă, cu capul între brațele îndoite. Fără să fie chiar de vagabond, costumul lui era totuşi vechi, uzat, pătat ca al unuia căruia i se întâmplă să doarmă îmbrăcat oriunde. Părul bărbatului, închis la culoare, era foarte lung, mai ales la spate. Maigret îi atinse umărul, îl scuturã, iar beţivul se mişcă în cele din urmă, bombăni şi se întoarse aproape în întregime.

— Ce-i? mormăi el, cu limba împleticită de băutură.

— Vrei un pahar cu apă? Emile Lentin se ridică în capul oaselor, fără să ştie unde se afla, deschise ochii şi se uită îndelung la comisar, întrebându-se de ce stătea acel om în fața lui.

— Nu-ți aminteşti? Eşti la Poliția Judiciară. Sunt comisarul Maigret. Treptat, îşi revenea şi expresia feței sale se schimba, devenea temătoare, prefăcută.

— De ce am fost adus aici?

— Eşti în stare să înțelegi ce ți se spune? Bărbatul îşi trecu limba peste buzele uscate.

— Mi-e sete.

— Vino în biroul meu. îl lăsă să treacă în fața lui. Picioarele lui Lentin erau prea moi ca să încerce să fugă.

— Bea asta. Maigret îi întinse un pahar mare cu apă şi două comprimate de aspirină, pe care fratele doamnei Fumai le înghiți cuminte. Era tras la față, avea pleoapele roşii şi pupilele parcă-i pluteau într-un lichid.

— N-am făcut nimic, zise el, fără să fi fost întrebat. Jeanne n-a făcut nici ea nimic.

— Stai jos. Bărbatul se aşează, ezitând, pe marginea unui fotoliu.

— De când ştii că Fumai a murit? Şi, fiindcă interlocutorul său îl privea fără să răspundă, continuă:

— Când ai fost găsit în Montmartre, ziarele nu apăruseră. Ți-au spus agenții de poliție? Lentin făcu un efort ca săşi amintească şi repetă:

— Agenții...?

— Agenții care te-au luat din bar. El încercă să zâmbească politicos.

— Poate... Da... Ceva de genul ăsta... îmi cer scuze..

— De la ce oră eşti beat?

— Nu ştiu... De mult...

— Dar ştiai că Fumai era mort?

— Ştiam că aşa o să fie.

— Ce să fie?

— Că o să mi se pună mie totul în cârcă.

— Ai dormit în casa de pe bulevardul Courcelles? Se vedea că trebuia să facă un efort să urmărească gândirea lui Maigret, dar şi propria gândire. Probabil că avea o mahmureală cumplită şi broboane de sudoare i se iveau pe frunte.

— Presupun că nu mi-ați da să beau? Nu mult... Ştiți, doar cât să mă înviorez. Era adevărat că, în starea în care se afla, un păhărel de alcool i-ar fi redat, cel puțin pentru un timp, un anumit echilibru. Ajunsese, asemenea drogaților, să sufere cumplit când venea ora dozei obişnuite. Maigret deschise dulapul şi turnă puțin coniac într-un pahar, în timp ce Lentin îl privea cu o recunoştință amestecată cu stupoare. Probabil că era prima dată în viața lui când poliția îi dădea să bea.

— Acum, vei încerca să răspunzi precis la întrebările mele.

— Promit! spuse el, ținându-se deja mai drept pe scaun.

— Ți-ai petrecut noaptea sau o parte din noapte în apartamentul surorii dumitale, aşa cum ți se întâmplă deseori.

— De fiecare dată când mă aflu în cartier.

— La ce oră ai plecat de pe bulevardul Courcelles? Se uită din nou la Maigret cu atenție, ca un om care ezită, străduindu-se să cântărească bine situația.

— Presupun că e mai bine dacă spun adevărul?

— Fără nici o îndoială.

— Era puțin trecut de unu dimineața, poate să fi fost două. Am ajuns acolo spre seară. M-am culcat pe divan, pentru că eram foarte obosit.

— Erai beat?

— Poate. Cu siguranță băusem.

— Pe urmă ce s-a întâmplat?

— La un moment dat, Jeanne, sora mea, mi-a adus de mâncare, friptură rece de pui. Nu ia aproape niciodată masa cu soțul ei. I se aduce tava sus. Când mă aflu acolo, cere aproape întotdeauna mâncăruri reci, jambon, pui, şi împarte cu mine.

— Nu ştii ce oră era?

— Nu. Nu mai am ceas de mult.

— Ai stat de vorbă cu sora dumitale?

— Ce am avea să ne spunem? Iar acest răspuns era unul dintre cele mai tragice din câte îi fusese dat lui Maigret să audă. într-adevăr, ce ar fi avut să-şi spună? Ajunseseră amândoi aproape în acelaşi punct. Depăşiseră stadiul în care încă mai evoci amintiri şi îți împărtăşeşti amărăciunile.

— I-am cerut ceva de băut.

— Cum îşi procura sora dumitale băutură? îi furniza soțul ei?

— Nu îndeajuns. Mă duceam eu să-i cumpăr.

— Avea bani? Bărbatul oftă, privind spre dulap, dar comisarul nu-l băgă în seamă.

— E foarte complicat...

— Ce e complicat?

— Totul... Toată viața asta... Ştiu că nimeni nu va înțelege şi tocmai de aceea am plecat...

— O clipă, Lentin. S-o luăm în ordine. Sora dumitale ți-a adus de mâncare. I-ai cerut băutură. Nu ştii cât era ceasul, dar era deja întuneric. Nu-i aşa?

— Cu siguranță.

— Ați băut împreună?

— Doar un pahar-două. Nu se simțea bine. Acum se întâmplă să aibă sufocări. S-a dus să se culce.

— Pe urmă?

— Am stat în pat şi am fumat. Aş fi vrut să ştiu ce oră e. Ascultam zgomotele de pe bulevard, unde maşinile se răriseră. Fără să-mi pun pantofii, am ieşit pe palier şi am văzut că întreaga casă era învăluită în întuneric.

— Ce intenție aveai?

— Nu mai aveam nici un ban. Nici măcar o monedă de zece franci. Jeanne nu avea nici ea bani. Fumai nu-i dădea şi, deseori, trebuia să împrumute de la servitoare.

— Voiai să ceri bani de la cumnatul dumitale? Lentin aproape că râse.

— Bineînțeles că nu ! Bun, trebuie să spun tot! Poftim! Vi s-a explicat cât era de suspicios? Se ferea de toată lumea. Toate dulapurile din casă erau încuiate. Numai că eu descoperisem o şmecherie. Secretara, domnişoara Louise, avea întotdeauna bani în sertar. Nu mulți. Niciodată peste cinci sau şase mii de franci, mai mult în monede şi bancnote mici, ca să cumpere timbre, să plătească recomandatele la poştă, să dea bacşişuri. Asta numeau ei „casieria mică". Aşa că, uneori, când eram lefter, coboram în birou şi luam câteva monede de o sută de franci.

— Fumai nu te-a surprins niciodată?

— Nu. Alegeam de preferință o seară în care era plecat. Numai o dată sau de două ori s-a întâmplat să se fi culcat, dar n-a auzit nimic. Merg ca pisica.

— Ieri nu era culcat?

— În orice caz, nu în patul lui.

— Ce ți-a spus?

— Nu mi-a spus nimic, pentru bunul motiv că era mort, întins cât era de lung pe covor.

— Ai luat totuşi bani?

— Ba chiar am fost cât pe ce să-i iau portofelul. Vedeți că sunt sincer. Mi-am spus că, mai devreme sau mai târ-

ziu, eu voi fi cel acuzat şi că va trece un timp până să pot reveni în casă.

— Era lumină în birou?

— Dacă ar fi fost, aş fi văzut pe sub uşă şi n-aş fi intrat.

— Ai apăsat pe comutator?

— Nu. Aveam o lanternă.

— Ce ai atins?

— Mai întâi, i-am atins mâna, care era rece. Aşadar, era mort. Apoi, am deschis sertarul secretarei.

— Aveai mănuşi?

— Nu. Ar fi fost uşor de controlat. Specialiştii ridicaseră amprentele digitale din ambele birouri. Acum se aflau sus, le clasau. Dacă Lentin spunea adevărul, amprentele lui aveau să fie găsite pe sertarul domnişoarei Bourges.

— N-ai văzut revolverul?

— Nu. Primul meu gând a fost să plec fără să-mi anunţ sora. Apoi mi-am spus că e preferabil să ştie. Am urcat, am trezit-o şi i-am zis: „Soţul tău e mort..." Nu voia să creadă. A coborât cu mine, în cămaşă de noapte, şi am luminat cadavrul, la care s-a uitat din uşă.

— N-a atins nimic?

— Nici măcar n-a intrat în încăpere. A spus: „E adevărat că pare mort. În sfârşit!" Asta ar fi explicat lipsa de reacţie a femeii când Maigret îi vorbise dimineaţă despre moartea lui Fumai.

— Pe urmă?

— Am urcat şi am băut.

— Ca să sărbătoriţi evenimentul?

— Mai mult sau mai puţin. La un moment dat eram foarte veseli amândoi şi cred că am şi râs. Nu mai ştiu care dintre noi a remarcat: „Tatăl nostru s-a spânzurat prea repede".

— Nu v-a trecut prin minte să anunţaţi poliţia? Lentin îl privi cu stupefacţie. De ce ar fi anunţat poliţia? Fumai murise. Pentru ei, asta era tot ce conta.

— Până la urmă, mi-am zis că era mai bine să plec. Dacă aş fi fost găsit în casă...

— Cât era ceasul?

— Nu ştiu. Am mers până în Piaţa Clichy şi aproape toate barurile erau închise. De fapt, cred că numai unul mai era deschis. Am băut un pahar-două. Apoi am străbătut bulevardele până în Pigalle, am intrat în alt bar şi, în sfârşit, probabil că am dormit undeva pe o banchetă, dar nu ştiu unde. Am fost dat afară în zori. M-am pus iar pe mers. Ba chiar am venit să mă uit la casă, de pe bulevardul Batignolles.

— De ce?

— Ca să văd ce se întâmplă. în faţă erau maşini şi la poartă se afla un agent de poliţie. Nu m-am apropiat. Am mers mai departe... Cuvântul ăsta revenea ca un laitmotiv şi, într-adevăr, mersul era, la fel ca aşezatul la bar, principala ocupaţie a lui Lentin.

— Nu faci nimic niciodată?

— Uneori mai dau o mână de ajutor în Hale sau pe un şantier. Probabil i se mai întâmplă şi să deschidă portierele în faţa hotelurilor, poate chiar să comită furturi mărunte de pe tarabe. Maigret urma să verifice la Arhive dacă suferise condamnări.

— Ai un revolver?

— Dacă as fi avut, de mult l-as fi vândut. Sau mi l-ar fi luat de mult poliţia, pentru că de nu ştiu câte ori am fost dus să petrec noaptea la post.

— Dar sora dumitale?

— Ce-i cu sora mea?

— Nici ea nu are vreo armă?

— N-o cunoaşteţi. Sunt obosit, domnule comisar. Recunoaşteţi că am fost amabil, că v-am spus tot ce ştiam. Măcar dacă mi-aţi mai da o picătură... Privirea lui era umilă, imploratoare.

— O picătură! repetă el. Maigret înțelese că nu mai avea ce să scoată de la el şi se îndreptă spre dulap, în timp ce Lentin se lumina la față.

— Nu-ți pare rău după soție şi copii? Cu paharul în mână, bărbatul ezită, îl goli pe nerăsuflate, apoi murmură pe un ton de reproş:

— De ce-mi vorbiți despre asta? Mai întâi, copiii sunt mari. Doi s-au căsătorit şi nici n-ar întoarce capul după mine pe stradă.

— Nu ştii cine l-a omorât pe Fumai?

— Dacă aş şti, m-aş duce la el să-i spun mulțumesc. Iar dacă aş fi avut curaj, aş fi făcut-o chiar eu. Am promis asta, când a murit tata. Ii spusesem surorii mele. Dar ea mi-a explicat că mi-aş fi petrecut tot restul zilelor în închisoare. Totuşi, găsisem cum să fac să nu fiu prins. Oare cel sau cea care îl omorâse pe Fumai judecase la fel, aşteptase ocazia de a acționa fără riscuri?

— Mai vreți să mă întrebați ceva? Nu. Maigret nu mai găsea nimic să-l întrebe. Spuse doar:

— Ce-o să faci dacă îți dau drumul? Lentin făcu un gest vag, care cuprindea orașul în care avea să se piardă din nou.

— O să te țin o zi-două.

— Fără să beau?

— Vei primi un pahar de vin mâine dimineață. Trebuie să te odihneşti. Bancheta din debara era tare. Maigret sună un inspector.

— Du-l la Arestul Prefecturii. Să i se dea de mâncare şi să doarmă. Ridicându-se, bărbatul se mai uită o dată spre dulap, deschise gura să mai cerşească, dar nu îndrăzni şi ieşi bâiguind:

— Mulțumesc. Maigret îl chemă înapoi pe inspector.

— Să i se ia amprentele digitale şi să i le duci lui Moers. Ii explică în două cuvinte de ce. In acest timp, fratele doamnei Fumai aştepta în mijlocul culoarului pustiu, fără

să încerce să fugă. Maigret rămase zece minute bune la birou, privind în gol şi trăgând din pipă, părând că visează.

În sfârşit, se ridică şi se îndreptă spre încăperea inspectorilor. Aceasta era aproape întotdeauna pustie. Un murmur se auzea din camera învecinată. Intră şi îi găsi pe toţi cei care lucraseră în cursul zilei la reşedinţa particulară de pe bulevardul Courcelles. Lăsaseră acolo un singur om, pe inspectorul Neveu, care urma să fie schimbat de un coleg peste puţin timp. Conform ordinelor comisarului, poliţiştii comparau răspunsurile primite în cursul diferitelor interogatorii. Aproape toată lumea fusese chestionată de două-trei ori. Domnul Joseph fusese chemat de cinci ori, fiind obligat de fiecare dată să aştepte pe palierul cu scaune Renaissance şi cu cele două statui de marmură.

— Presupun că am dreptul să plec ca să mă ocup de treburile mele? întrebase el în cele din urmă.

— Nu.

— Nici ca să mănânc?

— Există o bucătăreasă în casă. Bucătăria se afla la parter, în spatele chiţimiei lui Victor. Bucătăreasa era o femeie grasă şi mai în vârstă, o văduvă, care părea să nu ştie nimic din ce se întâmpla în casă. Unele dintre răspunsurile ei erau tipice.

Întrebare: — Ce credeţi despre domnul Fumai?

Răspuns: — Ce vreţi să cred? Îl cunosc eu pe omul ăsta?

Arăta spre micul ascensor care urca mâncărurile şi spre tavanul bucătăriei. *Răspuns:*

— ...Eu muncesc aici şi el mănâncă sus.

Întrebare: — Nu cobora niciodată în bucătărie?

Răspuns: — Mă chema sus din când în când ca să-mi dea instrucţiuni şi, o dată pe lună, ca să-i arăt socotelile.

Întrebare: — Era econom?

Răspuns: — Ce înţelegeţi prin econom?

Întrebată despre Louise Bourges, femeia declarase :

Răspuns: — Poate să se culce cu cineva, că e tânără. Din nefericire, mie asta n-o să mi se mai întâmple! Despre doamna Fumai:

Răspuns: — Lumea e plină de tot felul de oameni. De cât timp era în casă?

Răspuns: — De trei luni.

Întrebare: — Nu vi s-a părut că atmosfera era puțin cam ciudată?

Răspuns: — Dacă ați fi văzut tot ce am văzut eu la burghezi! Şi era adevărat că servise în multe case în viața ei.

Întrebare: — Nu v-ați simțit bine nicăieri?

Răspuns: — Îmi place schimbarea. într-adevăr, la câteva luni, o găseai pe băncile biroului de plasare, unde avea un fel de abonament, îi plăcea să țină temporar locul alteia sau să servească la străinii aflați în trecere.

Întrebare: — N-ați văzut nimic, n-ați auzit nimic?

Răspuns: — Când dorm, apoi dorm !

Maigret impusese oamenilor lui această muncă minuțioasă deoarece spera să descopere între două mărturii, chiar dacă era vorba doar despre un detaliu, o contradicție revelatoare. Dacă asasinul nu era Roger Gaillardin — şi aproape sigur nu era -, Fumai nu fusese ucis de cineva din afară. Inspectorul Vacher, care, în cursul serii, supraveghea casa, confirma spusele lui Victor. Maşina lui Fumai intrase în curte cu puțin înainte de ora opt. La volan se afla Felix, şoferul. în spate stăteau Fumai şi secretara. Victor închisese poarta cea mare, care nu mai fusese deschisă în cursul nopții. După spusele aceluiaşi Victor, Louise Bourges urcase cu patronul ei la etajul unu, dar stătuse acolo doar câteva minute şi apoi coborâse în sala de mese pentru servitori, aflată lângă bucătărie. Luase masa de seară. Germaine, camerista, plecase să-i ducă mâncarea lui Fu-

mai, în timp ce Noemi urcase cu o tavă la etajul doi, pentru doamna Fumai. Toate astea păreau clare. Nu descoperiseră nici o mărturie contradictorie. După cină, Louise Bourges urcase în birou, unde rămăsese aproximativ o jumătate de oră. Pe la nouă şi jumătate, traversase curtea şi intrase la servitori. întrebat, Felix spusese:

Răspuns : — M-am dus în camera ei ca în fiecare seară.

Întrebare: — De ce dormiți amândoi în camera ei, şi nu în a ta?

Răspuns: — Pentru că a ei e mai mare.

Louise Bourges, fără să roşească, spusese exact acelaşi lucru. Germaine, camerista:

Răspuns: — I-am auzit cum şi-au făcut trebuşoara cel puțin o oră. Când o vezi aşa, pare rece. Dar dacă ați fi obligat să dormiți în camera vecină, despărțit doar de un perete de patul ei...

Întrebare: — Cât era ora când ați adormit?

Răspuns: — Am întors ceasul deşteptător la zece şi jumătate.

Întrebare: — N-ați auzit nimic în timpul nopții?

Răspuns: — Nu.

Întrebare: — Ştiați despre vizitele lui Emile Lentin la sora lui?

Răspuns: — Ca toată lumea.

Întrebare: — Care toată lumea?

Răspuns: — Noemi, bucătăreasa...

Întrebare: — Cum de ştia bucătăreasa, care nu urcă niciodată la etajul doi?

Răspuns: — Pentru că i-am spus eu.

Întrebare: — De ce?

Răspuns: — Pentru că, atunci când dânsul e aici, pune o porție dublă, de-asta!

Întrebare: — Victor ştia şi el?

Răspuns: — Nu i-am spus. M-am ferit întotdeauna de el. Dar nu e omul căruia să-i poți ascunde ceva.

Întrebare: — Şi secretara?

Răspuns: — Probabil că a aflat de la Felix.

Întrebare: — Şi Felix de unde ştia?

Răspuns: — De la Noemi. Astfel, toți din casă ştiau că Lentin venea deseori să doarmă în mica încăpere de la etajul doi, toți în afară, poate, de Ferdinand Fumai. Şi domnul Joseph, care dormea chiar deasupra :

Întrebare: — Îl cunoaşteți pe Emile Lentin?

Răspuns: — L-am cunoscut înainte să înceapă să bea.

Întrebare: — Cumnatul lui l-a ruinat?

Răspuns: — Cei care se ruinează aruncă întotdeauna vina pe ceilalți.

Întrebare: — Vreți să spuneți că a făcut imprudențe?

Răspuns: — S-a crezut mai şmecher decât era.

Întrebare: — Şi a avut de-a face cu cineva mult mai şmecher?

Răspuns: — Dacă vreți. Aşa sunt afacerile.

Întrebare: — Pe urmă a încercat să obțină bani de la cumnatul lui?

Răspuns: — Probabil.

Întrebare: — Fără rezultat?

Răspuns: — Chiar dacă eşti foarte bogat, nu poți ajuta toți ratații.

Întrebare: — L-ați văzut în această casă?

Răspuns: — Cu ani în urmă.

Întrebare: — Unde?

Răspuns: — În biroul domnului Fumai.

Întrebare: — Ce s-a petrecut între ei?

Răspuns: — Domnul Fumai l-a dat afară.

Întrebare: — Nu l-ați mai văzut de atunci?

Răspuns: — O dată, pe trotuar, lângă Châtelet. Era beat.

Întrebare: — V-a vorbit?

Răspuns: — M-a rugat să-i spun cumnatului său că era un ticălos.

Întrebare: — Ştiaţi că se întâmpla să doarmă în casă?

Răspuns: — Nu.

Întrebare: — Dacă aţi fi ştiut, i-aţi fi spus patronului dumneavoastră?

Răspuns: — Probabil că da.

Întrebare: — Nu sunteţi sigur?

Răspuns: — Nu m-am gândit la asta.

Întrebare: — Nimeni nu v-a spus?

Răspuns: — Oamenii nu sunt prea vorbăreţi cu mine.

Era adevărat. Se potrivea cu spusele servitorilor. Noemi exprimase sentimentul general faţă de domnul Joseph prin aceste cuvinte:

Răspuns: — Era în casă ca un şoarece într-un zid. Nu ştiam când intra, nici când ieşea. Nu ştiam exact nici măcar ce făcea. Declaraţiile se potriveau şi în privinţa restului serii. Era puţin trecut de nouă şi jumătate când sunase domnul Joseph. Portiţa încastrată în poarta mare se deschisese şi se închisese în urma lui.

Întrebare: — De ce n-aţi intrat prin spate, din moment ce aveaţi cheia?

Răspuns: — Foloseam intrarea aceea doar când veneam târziu sau când urcam direct la mine

Întrebare: — V-aţi oprit la etajul unu?

Răspuns: — Da. Am mai spus de trei ori.

Întrebare: — Domnul Fumai era în viaţă?

Răspuns: — Ca noi doi.

Întrebare: — Despre ce aţi vorbit?

Răspuns: — Despre afaceri.

Întrebare: — Mai era şi altcineva în birou?

Răspuns: — Nu.

Întrebare: — Fumai nu v-a spus că aştepta o vizită?

Răspuns: — Ba da.

Întrebare: — De ce n-ați amintit de asta mai devreme?

Răspuns: — Pentru că nu m-ați întrebat. îl aştepta pe Gaillardin şi ştia de ce venea la el. Spera să mai obțină o amânare. Am decis să nu i-o mai acordăm.

Întrebare: — N-ați rămas ca să asistați la discuție?

Răspuns: — Nu.

Întrebare: — De ce?

Răspuns: — Pentru că nu-mi plac execuțiile. Extraordinar era că lucrul acesta părea adevărat. Dacă te uitai bine la el, ți-l imaginai în stare de toate ticăloşiile, de toate josniciile, dar incapabil să se uite în ochii cuiva şi să-i spună ceva de la obraz.

Întrebare: — Ați auzit de sus când a venit Gailardin?

Răspuns: — De acolo de sus nu se aude nimic din ce se petrece în casă. încercați!

Întrebare: — N-ați avut curiozitatea să coborâți apoi ca să aflați ce s-a întâmplat?

Răspuns: — Ştiam dinainte. Domnul Joseph îşi dăduse imediat seama de sensul dublu al răspunsului şi adăugase:

Răspuns: — Vreau să spun că ştiam că domnul Fumai va spune nu, că Gaillardin va implora, va vorbi de soția şi de copiii lui, aşa cum fac toți, chiar şi când trăiesc cu o amantă, dar că nu va obține nici un rezultat.

Întrebare: — Credeți că el l-a omorât pe Fumai?

Răspuns: — Am spus deja ce cred.

Întrebare: — V-ați certat recent cu patronul dumneavoastră?

Răspuns: — Nu ne-am certat niciodată.

Întrebare: — Cu cât erați plătit, domnule Goldman?

Răspuns: — Puteți să vă uitați în declarația mea de venituri.

Întrebare: — Ăsta nu-i un răspuns.

Răspuns: — E cel mai bun.

În orice caz, nimeni nu-l văzuse coborând. Ce-i drept, nici pe Emile Lentin nu-l văzuse sau auzise nimeni coborând, mai întâi singur, apoi cu sora lui, şi ieşind mai târziu pe poarta mică din strada Prony. La zece fără câteva minute, un taxi oprise în faţa casei. Gaillardin coborâse, plătise şi sunase.

După exact şaptesprezece minute, inspectorul Vacher îl văzuse ieşind şi îndreptându-se spre Etoile, întorcând din când în când capul, în speranţa că va găsi un taxi. Vacher nu putuse să supravegheze poarta mică din spate, deoarece nu ştia că există. Nu era oare responsabilitatea lui Maigret, care nu crezuse în scrisorile anonime şi organizase supravegherea fără tragere de inimă? Aerul din birou era încărcat de fumul de pipă şi de ţigări. Din când în când, inspectorii schimbau între ei pagini adnotate cu creion roşu sau albastru.

— Ce-aţi zice de un pahar de bere, copii? Mai aveau de stat ore întregi ca să disece fiecare frază a interogatoriilor şi, mai târziu, aveau să comande şi sandvişuri. Telefonul sună. Cineva ridică receptorul.

— Pentru dumneavoastră, şefule. Era Moers, care se ocupase de amprentele digitale şi confirma că ale lui Lentin fuseseră găsite doar pe clanţa uşii şi pe sertarul secretarei.

— Totuşi, unul dintre ei minte! izbucni Maigret, furios. Sau nu existase asasin, ceea ce era imposibil.

Capitolul 7

O simplă problemă de aritmetică şi o amintire de război nu chiar atât de nevinovată

Maigret simțea o uşurare la fel de profundă, la fel de voluptuoasă ca aceea pe care ți-o procură, de exemplu, o baie caldă după trei zile şi trei nopți de mers cu trenul. Ştia că dormea, că se afla în patul lui, că era de ajuns să întindă mâna ca să atingă şoldul soției sale. Ştia şi că era în toiul nopții, pe la două şi ceva.

Totuşi, visa. Dar nu se întâmplă oare ca în vis să ai brusc o intuiție pe care nu ai avea-o în stare de veghe? Nu se întâmplă ca, uneori, mintea să se ascută în loc să somnoleze? Mai pățise aşa o dată, când era student. Se chinuise toată seara cu o problemă grea şi, brusc, în toiul nopții, descoperise soluția în vis.

Când se trezise, nu o regăsise imediat, dar până la urmă reuşise. Acum se petrecea acelaşi lucru. Dacă soția lui ar fi aprins veioza, probabil că i-ar fi văzut fața luminată de un zâmbet ironic. Se lua singur în zeflemea. Luase cazul Fumai prea în tragic. Se năpustise cu capul înainte şi de aceea nu înțelesese nimic. Oare, la vârsta lui, îi mai era teamă de un ministru care poate nu va mai fi nimic peste o săptămână sau o lună? Pornise cu stângul.

Ştiuse asta de la început, din momentul în care Bum-Bum venise în biroul lui. Apoi, în loc să-şi revină, să fumeze liniştit o pipă bând un pahar cu bere ca să-şi calmeze nervii, nu-şi acordase nici o clipă de răgaz. Acum avea so-

luția, la fel ca în cazul problemei de altădată. Îi venise în minte cam aşa cum o bulă de aer urcă la suprafața apei şi în sfârşit putea să se destindă. Se sfârşise!

Mâine dimineață, va face tot ce este necesar si nu va mai fi nici un caz Fumai. Nu-i va mai rămâne decât să se ocupe de acea înnebunitoare doamnă Britt şi s-o găsească, moartă sau vie. Important era să nu uite ce descoperise. Mai întâi, trebuia să-şi fixeze asta în minte, clar, nu doar ca o luminiță vagă. Ştia el ce spunea. În una-două fraze. Numai adevărurile sunt scurte. Cine spusese asta? Nu avea importanță. O frază. Apoi să se trezească şi...

Deschise ochii brusc în întunericul din cameră şi se încruntă imediat. Visul nu se terminase de-a binelea. Avea impresia că încă mai putea prinde adevărul. Soția lui dormea lângă el, şi Maigret se întoarse pe spate ca să poată gândi mai în voie. Era vorba de un lucru foarte simplu căruia, în timpul zilei, nu-i acordase importanța cuvenită. Râsese când îl descoperise în vis. De ce? Se străduia să prindă firul ideilor. Era vorba, în mod sigur, de cineva cu care fusese de câteva ori în contact. Şi de un fapt mărunt. Să fi fost un fapt? Să fi fost un indiciu material? O tensiune aproape dureroasă lua locul destinderii procurate de vis. Se încăpățâna, se îndârjea să revadă casa de pe bulevardul Courcelles de jos până sus, pe cei care locuiau sau veniseră acolo.

Lucrase cu inspectorii la Poliția Judiciară până la zece seara pe procesele-verbale, ajungând să cunoască pe de rost fiecare răspuns şi, la sfârşit, acestea începuseră să le sune în urechi ca nişte refrene. Era ceva din acele hârtii? Să fi fost vorba de Louise Bourges şi Felix? Era tentat să creadă asta, să caute în direcția aceea. Nu exista nici o dovadă că nu secretara scrisese biletele anonime. Maigret n-o întrebase cu cât o plătea Fumai.

Probabil că nu primea mai mult decât altă secretară, poate chiar mai puțin. Era iubita lui Felix, recunoscuse fă-

ră reținere, dar se grăbise să adauge: „Suntem şi logodiți". Şoferul spusese acelaşi lucru. „Când intenționați să vă căsătoriți?" „Imediat ce vom fi pus destui bani deoparte ca să cumpărăm un han lângă Giens." Nu vorbeşti de logodnă când ai de gând să te căsătoreşti peste zece-cincisprezece ani. Maigret, întins în pat, făcea un mic calcul. Presupunând că Louise şi Felix cheltuiau strictul necesar pentru haine şi micile cheltuieli, ba chiar că economiseau tot ce câştigau, ar fi avut nevoie de cel puțin zece ani ca să-şi poată cumpăra şi cel mai mic bar.

Nu asta descoperise mai adineauri în vis, dar era un amănunt pe care era bine să nu-l uite. Unul dintre ei trebuie să fi avut un mijloc de a-şi procura bani mai repede şi, din moment ce nu plecau de la patronul lor, în pofida repulsiei pe care o aveau față de el, însemna că de la Fumai intenționau să-i ia. Fumai îşi umilise secretara, o tratase în modul cel mai josnic cu putință. Dar Louise Bourges nu le spusese nimic despre asta nici lui, nici inspectorilor. Îi mărturisise oare lui Felix? Acesta rămăsese calm în aparență când aflase că iubita lui fusese pusă să se dezbrace, apoi că, odată goală, secretarei i se spusese să se îmbrace, după o atingere disprețuitoare cu mâna? Nu, nu era nici asta. Poate ceva în genul ăsta, dar mai semnificativ.

Maigret se gândi să adoarmă la loc, ca să reia visul de unde îl lăsase, dar nu mai era în stare să ațipească, mintea i se pusese în mişcare ca angrenajele unui ceasornic. Şi mai era un detaliu, mai recent... Aproape că strânse din dinți ca să-l găsească, să se concentreze mai mult, şi, brusc, îl revăzu pe Emile Lentin în biroul lui şi i se păru că îi aude vocea. Ce spusese Emile Lentin despre Louise Bourges? Nu se referise direct la ea, ci la ceva ce o privea. Recunoscuse... Gata! Maigret ajunsese totuşi la ceva. Emile Lentin povestise că i se întâmpla din când în când să coboare, fără pantofi, în birou, ca să ia bani din casieria mică câteva monede de o sută de franci, precizase el.

Or, aceşti bani se aflau în sertarul secretarei. Erau în grija ei. Probabil, aşa cum se face peste tot, trecea cheltuielile într-un carnet. După spusele lui Lentin, furtişagurile lui se repetaseră deseori. Or, ea nu spusese nimic despre asta. Era oare de crezut că nu observase nimic, că nu remarcase că nu-i ieşeau socotelile? Aşadar, două puncte asupra cărora, dacă nu minţise, nu suflase o vorbă. Cum de n-o îngrijorase faptul că dispăreau bani din sertarul ei? Oare pentru că şi ea lua şi că socotelile, oricum, erau măsluite? Sau pentru că ştia cine comitea aceste furturi şi avea motive să nu spună nimic? Simţi nevoia să fumeze o pipă. Se ridică fără zgomot şi îi trebuiră aproape două minute ca să iasă din aşternut şi să ajungă la comodă.

Doamna Maigret se mişcă, oftă, dar nu se trezi, iar el lăsă chibritul să ardă doar o secundă, ascunzându-l cu mâna. Se aşeză în berjeră şi îşi continuă căutările. Chiar dacă nu regăsise soluţia din vis, făcuse totuşi progrese. Unde rămăsese? Furturile din sertar. Dacă Louise Bourges ştia cine intra noaptea în birou...

Se întoarse cu gândul în acel birou, unde petrecuse o parte a zilei. Două ferestre mari dădeau spre curte. De cealaltă parte a acesteia se aflau fostele grajduri şi, deasupra, nu, ca în cazul anumitor imobile, două-trei camere pentru servitori, ci două etaje care formau o mică reşedinţă particulară. Vizitase încăperile. Camera secretarei, unde Felix venea seara, se afla la etajul doi, în dreapta, exact în faţa biroului, dar puţin mai sus decât el. încercă să-şi amintească termenii primelor rapoarte, îndeosebi ai raportului lui Lapointe, ajuns primul la locul crimei. Se vorbea oare despre perdele?

Geamurile, pe care comisarul le revedea foarte clar, erau acoperite de o perdea foarte subţire, care estompa puţin lumina puternică, dar care seara nu era de ajuns ca să ascundă ce se petrecea în încăperea luminată. Existau şi alte perdele, de un roşu Empire. Acopereau geamurile sau erau

date în lături când sosise Lapointe? Maigret abia se abținu să nu-l sune acasă ca să-i pună această

Întrebare, care i se părea dintr-odată de cea mai mare importanță. Dacă perdelele nu se trăgeau, atunci Louise şi Felix ştiau tot ce se petrecea în birou. Ducea asta undeva? Trebuia să tragă concluzia că asistaseră, din camera lor, la drama din seara trecută şi că ştiau cine era asasinul? într-un colț se afla un seif, înalt de peste un metru, care urma să fie deschis a doua zi, deoarece operațiunea nu se putea face decât în prezența judecătorului şi a notarului.

Ce ținea Fumai în seif? Nu găsiseră nici un testament printre documentele lui. Telefonaseră maestrului Audoin, notarul, care nu avea cunoştință de vreun testament. Maigret se tot gândea, nemişcat în întuneric, în această direcție, cu impresia că încă nu era cea bună. Revelația de mai adineauri, cea din vis, era mai plină de semnificație, uluitoare. Lentin coborâse deseori în birou, uneori chiar când Fumai dormea în camera lui... Şi asta ar fi putut să deschidă noi orizonturi. Intre birou şi dormitor se afla o încăpere tampon, de acord. Dar Fumai era un om care nu se încredea în nimeni şi avea şi motive să n-o facă. Furturile lui Lentin duraseră ani de zile. Nu era oare plauzibil ca, o dată sau de mai multe ori, fostul măcelar să fi auzit zgomot? Era laş, Maigret ştia asta. La şcoală, juca feste urâte colegilor şi, când aceştia se apropiau de el, amenințători, se tânguia:

— Nu mă bateți! Sau, cel mai adesea, apela la protecția învățătoarei. Presupunând că Lentin fusese, cu vreo zece zile înainte, să mai comită un furtişag... Presupunând că Fumai auzise zgomot... Maigret şi-l imagina pe regele abatoarelor strângând în mână revolverul şi neîndrăznind să se ducă să vadă ce se întâmpla.

Dacă nu avea habar de prezența cumnatului său în casă, ceea ce era posibil, probabil că bănuia pe toată lumea, inclusiv pe domnul Joseph, pe secretară, poate şi pe soția lui.

Se gândea oare la casieria mică? Ar fi însemnat să aibă darul ghicitului! De ce intra un necunoscut în biroul lui? Acest necunoscut n-avea oare să deschidă uşa dormitorului? Era plauzibil. Nu era chiar ca în vis, dar făcuse încă un pas înainte. Aşa s-ar fi putut explica, într-adevăr, faptul că Fumai începuse să-şi scrie scrisori anonime, pentru a avea un pretext să se adreseze poliţiei. Ar fi putut s-o facă şi fără asta. Dar ar fi însemnat atunci să recunoască teama în care trăia. Doamna Maigret se mişcă, dădu la o parte cuvertura şi strigă dintr-odată:

— Unde eşti? Iar el, din fotoliu:

— Aici.

— Ce faci?

— Fumez o pipă. Nu puteam să dorm.

— N-ai dormit deloc? Cât e ceasul? Aprinse lumina. Ceasul arăta trei şi zece. Maigret îşi goli pipa, se culcă la loc, nemulţumit, sperând, fără să fie prea convins, că va regăsi firul visului, şi se trezi abia când simţi mirosul de cafea proaspătă. Prima lui surpriză fu soarele, un soare adevărat care îşi revărsa lumina în dormitor, pentru prima dată de cel puţin două săptămâni.

— N-ai fost somnambul azi-noapte?

— Nu.

— Îţi aminteşti că stăteai pe întuneric şi fumai?

— Da. îşi amintea tot, raţionamentele pe care le făcuse, dar, din păcate, nu şi visul! Se îmbrăcă, luă micul dejun şi merse pe jos până în Piaţa Republicii ca să ia autobuzul, nu mai înainte de a fi cumpărat de la un chioşc ziarele de dimineaţă. Chipurile oamenilor erau vesele în jurul lui, pentru că se ivise soarele. Aerul deja nu mai avea acel iz de umiditate şi de praf. Cerul era de un albastru pal. Trotuarele, acoperişurile erau uscate, doar trunchiurile copacilor rămăseseră ude.

Fumai, regele abatoarelor...

Ziarele de dimineață repetau informațiile celor de seară, cu detalii în plus şi noi fotografii, inclusiv cea a lui Maigret ieşind din casa de pe bulevardul Courcelles, morocănos, cu pălăria trasă pe ochi. Un subtitlu îl frapa:

În ziua morții, se pare că Fumai a cerut protecția poliției.

O scurgere de informații. De la minister, unde probabil că mai multe persoane aveau cunoştință de telefonul dat de fostul măcelar? Sau de la Louise Bourges, care fusese chestionată de jurnalişti? Dar indiscreția ar fi putut fi comisă, chiar involuntar, şi de unul dintre inspectorii lui.

Cu câteva ore înainte de tragicul său sfârşit, Ferdinand Fumai a fost la Poliția Judiciară, unde l-ar fi înştiințat pe comisarul Maigret despre gravele amenințări pe care le-ar fi primit. După cunoştința noastră, chiar la ora la care era ucis în biroul lui, un inspector de la Poliția Judiciară făcea de pază în fața casei de pe bulevardul Courcelles.

Nu se vorbea despre ministru, dar se lăsa să se înțeleagă că Fumai dobândise o enormă influență politică. Urcă lent scara mare şi îl salută cu un gest al mâinii pe Joseph, aşteptându-se să-l audă cum îi spune că şeful cel mare doreşte să-l vadă, dar Joseph rămase tăcut. Pe birou îl aşteptau nişte rapoarte, pe care îşi aruncă ochii în treacăt. Cel al medicului legist confirma ceea ce ştia deja. Fumai fusese într-adevăr ucis de aproape.

Arma crimei se aflase la mai puțin de douăzeci de centimetri de corpul lui când ucigaşul trăsese. Glonțul fusese găsit în cutia toracică. Expertul armurier care îl examinase era la fel de categoric. Glonțul fusese tras cu un Luger automat, cum aveau ofițerii germani în al Doilea Război Mondial. O telegramă de la Monte Carlo se referea la doamna Britt: nu ea fusese zărită la mesele de joc, ci o olandeză care semăna cu ea. Soneria chemării la raport răsună pe culoar şi Maigret se îndreptă, oftând, spre biroul şefului, unde dădu mâna distrat cu colegii lui. După cum se aştepta, era centrul atenției. Ceilalți ştiau mai bine decât oricine în ce

situație delicată se afla şi îşi manifestau în mod discret simpatia față de el. Directorul se strădui să trateze totul cu calm, cu optimism.

— Nimic nou, Maigret?

— Ancheta continuă.

— Ai citit ziarele?

— M-am uitat pe ele. Jurnaliştii vor fi mulțumiți doar după ce voi face o arestare. Presa avea să-l hărțuiască. Acest caz, adăugându-se la misterul dispariției englezoaicei în mijlocul Parisului, nu sporea deloc prestigiul Poliției Judiciare.

— Fac tot ce e cu putință, spuse el, oftând.

— Piste? Maigret dădu din umeri. Puteai să numeşti aşa ceva piste? Fiecare vorbi despre cazurile de care se ocupa şi, la plecare, privirile adresate comisarului păreau adevărate condoleanțe. Expertul de la secția financiară îl aştepta în birou. Maigret îl ascultă distrat, pentru că se străduia în continuare să-şi amintească ce visase. Afacerile lui Fumai aveau un volum chiar mai mare decât îşi imaginau jurnaliştii. În câțiva ani, aproape că reuşise să organizeze un adevărat trust al măcelăriilor.

— În spatele acestor operațiuni se află cineva cu o inteligență diabolică şi cunoştințe juridice vaste, explica expertul. Va fi nevoie de câteva luni ca să descurcăm ghemul societăților şi filialelor care duc la Furnal. Cu siguranță că şi administrarea contribuțiilor se va ocupa de problema asta... După toate aparențele, inteligența era domnul Joseph, căci, înainte de a-l cunoaşte, deşi Fumai făcuse o avere impozantă, afacerile lui nu ajunseseră niciodată la o astfel de anvergură. Să se ocupe de asta secția financiară a Parchetului, la fel şi contribuțiile directe, dacă aveau chef!

Pe el îl interesa să descopere cine îl omorâse pe Fumai, de la mică distanță, în biroul lui, în timp ce Vacher se plimba pe trotuar, în fața casei. Cineva îl căuta la telefon şi insista să vorbească personal cu dânsul. Era doamna Ga-

illardin, soția, cea de la Neuilly, care suna de la Cannes, unde se afla cu copiii. Dorea detalii. Un ziar de pe Coasta de Azur, spunea ea, anunțase că Gaillardin, după ce îl omorâse pe Fumai la el în casă, se sinucisese la Puteaux.

— I-am telefonat dimineață avocatului meu. Voi lua puțin mai târziu Mistralul [1]. Aş vrea să ştiți de pe acum că femeia din strada Francois I nu are nici un drept, că nu a fost niciodată vorba de divorț între mine şi soțul meu şi că eram căsătoriți sub regimul comunității bunurilor. Fumai l-a furat, nu mai încape nici o îndoială. Avocatul meu va dovedi asta şi va cere pentru succesiune sumele pe care... Maigret ofta, cu receptorul la ureche, murmurând din când în când:

— Da, doamnă... Bine, doamnă... La sfârşit, o întrebă:

— Spuneți-mi, soțul dumneavoastră avea un Luger?

— Un ce?

— Nimic. A luat parte la ultimul război?

— Era reformat pentru...

— N-are importanță pentru ce. N-a fost prizonier, nici deportat în Germania?

— Nu. De ce?

— Aşa. N-ați văzut niciodată un revolver în apartamentul dumneavoastră din Neuilly?

— Înainte, era unul, dar l-a luat cu el la acea... acea...

— Mulțumesc. O femeie care nu se lăsa cu una, cu două! Avea să se bată ca o femelă care îşi apără puii. Intră în biroul inspectorilor şi căută cu privirea.

— Lapointe nu-i aici?

— O fi la toaletă. Maigret aşteptă.

— Aillevard tot n-a venit? Lapointe reveni şi roşi când îl găsi pe Maigret aşteptându-l.

[1] Tren rapid, apoi Trans-Europe-Expres, care a asigurat ruta Paris-Nisa din 1950 până în 1982, când a fost înlocuit cu un TGV (n.t.).

— Spune-mi, dragule... Ieri dimineață, când ai intrat în birou... Gândeşte-te bine... Perdelele acopereau geamurile sau erau date în lături?

— Erau cum le-aţi găsit. Nu m-am atins de ele şi nici n-am văzut pe nimeni s-o facă.

— Aşadar, erau date în lături?

— Probabil. Aş putea să jur. Staţi puţin! Da, pentru că am remarcat fostele grajduri în fundul curţii şi...

— Vino cu mine. Ăsta era obiceiul lui, să fie însoţit aproape întotdeauna în cursul unei anchete. Pe drum, în micul automobil de culoare neagră, abia dacă deschise gura. Când ajunseră pe bulevardul Courcelles, apăsă butonul soneriei şi Victor deschise poarta mică încastrată în cea mare. Maigret observă că nu se bărbierise, ceea ce îl făcea să semene mai mult cu un braconier decât cu un valet sau portar.

— Inspectorul e sus?

— Da. I-a dus cafea si cornuri.

— Cine?

— Noemi.

— Domnul Joseph a coborât?

— Nu l-am văzut.

— Domnişoara Louise?

— Acum o jumătate de oră era în bucătărie, lua micul dejun. Nu ştiu dacă a urcat.

— Felix?

— La garaj. Înaintând puţin, Maigret îl zări lustruind o maşină, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Notarul nu e aici?

— Nici nu ştiam că trebuie să vină.

— Îl aştept şi pe judecătorul de instrucţie. Ii conduci în birou.

— Bine, domnule comisar. Maigret ar fi vrut să-l întrebe ceva, dar, când s-o facă, îi ieşi din minte. Oricum, probabil că nu era ceva important. La etajul unu îl găsiră pe inspec-

torul Janin, care stătuse acolo de pază a doua parte a nopții. Nu era bărbierit nici el şi pica de somn.

— Nu s-a întâmplat nimic?

— Nimeni n-a mişcat. Domnişoara a venit adineauri şi m-a întrebat dacă am nevoie de ea. I-am spus că nu şi, după un moment, a plecat, anunțându-mă că va fi în camera ei şi că o putem chema oricând.

— A intrat în birou?

— Da. Dar a stat doar câteva clipe.

— A deschis sertare?

— Nu cred. A ieşind ținând în mână o haină de tricot roşie, pe care nu o avea la venire. Maigret îşi aminti că, în ajun, purta o jachetă cu mâneci lungi de culoare roşie. Era posibil s-o fi uitat în una dintre încăperile de la primul etaj.

— Doamna Fumai?

— I-au dus sus o tavă cu micul dejun.

— N-a coborât?

— N-am văzut-o.

— Du-te la culcare. Vei avea timp diseară să faci raportul. Perdelele roşii ale biroului erau si acum date în lături. Maigret îi ceru lui Lapointe să le întrebe pe servitoare dacă de obicei erau trase. El se uită pe una dintre ferestre. Exact în față, puțin mai sus, o fereastră era deschisă şi puteai vedea o femeie tânără, blondă, plimbându-se de colo-colo, mişcând din buze ca şi cum ar fi fredonat în timp ce făcea ordine în cameră. Era Louise Bourges. Deodată, comisarului îi veni o idee si se întoarse spre seiful de lângă peretele opus ferestrelor. Putea fi văzut de vizavi? Dacă da... Ideea îi dădu aripi. Coborî scara, ajunse în curte şi urcă scara mai îngustă care ducea la camera secretarei. Bătu.

— Intră! răspunse ea. Nu păru surprinsă să-l vadă.

— Dumneavoastră eraţi! se mulțumi ea să murmure. Maigret cunoştea deja încăperea, spațioasă, cochet aranjată, cu o combină pick-up-radio pe o consolă şi o veioză cu abajur portocaliu. Pe el îl interesa însă fereastra. Se aplecă

în afară, scrutând penumbra din biroul de vizavi. Nu se gândise, când plecase, să aprindă becurile.

—Vreți să vă duceți să aprindeți lumina vizavi?

— Unde?

— În birou. Ea nu păru nici speriată, nici surprinsă.

— O clipă... Ştiți ce se află în seiful lui Fumai? Ea ezită, dar nu mult timp.

— Da. Prefer să spun adevărul.

— Ce?

— Mai întâi, unele dosare importante, apoi, bijuteriile doamnei Fumai, nişte scrisori despre care nu ştiu nimic şi, în sfârşit, bani.

— Mulți bani?

— Mulți. Trebuie să înțelegeți de ce era obligat să țină sume mari în bancnote. în tranzacțiile pe care le făcea, aproape întotdeauna dădea un şperț, o anumită sumă de bani pe care nu o putea plăti prin cec.

— Cam cât?

— L-am văzut deseori dând două-trei milioane în mână. Avea bani şi într-un seif de la bancă.

— Aşadar, în acest seif ar fi câteva milioane în bancnote?

— Doar dacă nu i-a scos de acolo.

— Când?

— Nu ştiu.

— Duceți-vă să aprindeți luminile.

— Mă întorc aici?

— Aşteptați-mă acolo. Camera secretarei fusese percheziționată fără nici un rezultat. Nu găsiseră nici Luger, nici hârtii compromițătoare, nici bani, în afară de trei bancnote de o mie de franci şi câteva monede de o sută. Tânăra femeie traversă curtea. Maigret avu impresia că îi lua cam mult să ajungă în biroul de la primul etaj, dar era posibil să fi întâlnit pe cineva pe drum. În sfârşit, becurile se aprinseră şi, ca rezultat, prin tulul care acoperea geamurile, deveniră vizibile şi cele mai mici detalii ale încăpe-

rii, inclusiv seiful - sau, mai exact, partea lui stângă. Se străduí să stabilească locul unde Fumai stătea în picioare când fusese împuşcat, dar era greu de precizat cu certitudine, deoarece corpul ar fi putut să se rostogolească. Putuse fi văzută scena de la fereastra acelei camere? Nu era sigur. În schimb, se vedea foarte clar cine intra în birou sau ieşea. Traversă şi el curtea şi urcă scara fără să vadă pe nimeni. Louise îl aştepta pe palier.

— Aţi aflat ce doreaţi să aflaţi? Maigret dădu din cap în semn că da. Ea intră după dânsul în încăpere.

— Puteţi remarca faptul că şi de aici se poate vedea aproape toată camera mea. El deveni atent.

— Dacă domnul Fumai nu trăgea întotdeauna perdelele biroului, în schimb eu şi Felix aveam toate motivele să închidem jaluzelele. Pentru că vizavi sunt jaluzele. Nici unul dintre noi nu e exhibiţionist.

— Prin urmare, uneori trăgea perdelele, alteori nu?

— Exact. De exemplu, când lucra până târziu cu domnul Joseph, le trăgea întotdeauna. M-am întrebat de ce. Presupun că, în acele seri, trebuia să deschidă seiful.

— Credeţi că domnul Joseph avea cifrul?

— Mă îndoiesc.

— Nici dumneavoastră?

— În nici un caz.

— Lapointe ! Urcă, te rog, la domnul Joseph şi întreabă-l dacă ştie cifrul seifului. Cheia de la seif fusese găsită în buzunarul mortului. Doamna Fumai, întrebată cu o zi în urmă, nu ştia nimic. Notarul pretindea că nu cunoştea nici el cifrul, astfel încât, în acea dimineaţă, în afara judecătorului de instrucţie, mai era aşteptat şi un specialist trimis de fabrica de seifuri.

— Sunteţi cumva însărcinată? întrebă el brusc.

— De ce mă întrebaţi? Nu, nu sunt. Se auziră paşi pe scară. Era omul de la seifuri, un tip înalt şi slab cu mus-

tăți, care se uită imediat la seif aşa cum se uită un chirurg la bolnavul pe care îl va opera.

— Trebuie să-i aşteptăm pe judecător şi pe notar.

— Ştiu. Sunt obişnuit. După ce sosiră cu toții, notarul ceru ca doamna Fumai, moştenitoarea prezumtivă, să fie şi ea de față, iar Lapointe, care coborâse, plecă după ea. Femeia era mai trează decât cu o zi în urmă, doar puțin năucită, şi probabil că trăsese un gât zdravăn de băutură să-şi facă puțin curaj înainte de a coborî, pentru că răsuflarea îi mirosea a alcool. Grefierul se instalase la birou.

— Cred că dumneavoastră, domnişoară Bourges, nu aveți ce căuta aici, spuse Maigret, observând prezența secretarei. Avea să regrete această frază ! Apoi începu să discute cu judecătorul Planche, lângă fereastră, în timp ce specialistul îşi făcea treaba. Totul dură o jumătate de oră, după care se auzi un declic şi uşa grea se deschise. Notarul se apropie primul şi privi în interior. Judecătorul şi Maigret stăteau în spatele lui. Câteva plicuri galbene, destul de umflate, conțineau doar chitanțe şi corespondență, îndeosebi polițe semnate cu diferite nume. într-o altă despărțitură se afla un teanc de dosare, legate de diferitele afaceri ale lui Fumai. Bani nu erau, nici măcar o bancnotă. Simțind pe cineva în spatele lui, Maigret întoarse capul. Domnul Joseph stătea în cadrul uşii.

— Sunt acolo? întrebă el.

— Ce anume?

— Cele cincisprezece milioane. In seif ar trebui să fie cincisprezece milioane în numerar. încă mai erau acolo acum trei zile şi sunt sigur că domnul Fumai nu le-a luat.

— Aveți o cheie?

— Tocmai i-am spus că nu inspectorului dumneavoastră.

— Nimeni nu mai are o cheie a seifului?

— Nu, după cunoştința mea. Plimbându-se prin încăpere, Maigret ajunse în fața ferestrei şi o zări, vizavi, pe Loui-

se Bourges care fredona din nou în camera ei, indiferentă parcă la tot ce se întâmpla în casă.

Capitolul 8
Fereastra, seiful, broasca şi hoţul

Se spune că visele cele mai lungi durează în realitate doar câteva secunde. Maigret făcu, în acel moment, o experienţă care îi aminti nu visul de noaptea trecută, pe care tot nu şi-l amintise, ci impresia de descoperire pe care o avusese atunci, acel soi de salt brusc spre un adevăr căutat mult timp. Mai târziu, avea să fie în stare atâta plenitudine încăpuse în câteva clipe de viaţă — să-şi reconstituie cele mai mici gânduri, cele mai mici senzaţii şi, dacă ar fi fost pictor, ar fi putut să zugrăvească scena cu minuţiozitatea micilor maeştri flamanzi.

Lumina becurilor, conjugată cu cea a soarelui, conferea încăperii un aspect artificial, care amintea de un decor de teatru, şi poate că din această cauză toate personajele păreau că joacă un rol. Comisarul stătea tot în picioare lângă una dintre cele două ferestre înalte. Vizavi, de cealaltă parte a curţii, Louise Bourges se plimba prin cameră fredonând, iar părul ei blond ieşea clar în evidenţă.

Mai jos, în curte, Felix, în salopetă albastră, îndrepta jetul unui furtun spre limuzina pe care o scosese din garaj. Grefierul, aşezat pe locul răposatului Ferdinand Fumai, aştepta, cu capul ridicat, să i se dicteze ceva. Notarul Audoin şi judecătorul Planche, nu departe de seif, se uitau rând pe rând la dulapul din oţel şi la Maigret, iar notarul încă ţinea în mână un dosar. Specialistul în seifuri se retrăsese discret într-un colţ, domnul Joseph făcuse doar doi paşi în încăpere, iar prin uşa deschisă, pe palier, putea fi zărit tânărul Lapointe care îşi aprindea o ţigară. Ai fi zis că

viața rămăsese suspendată câteva secunde, că fiecare îşi păstrase poza ca la fotograf.

Privirea lui Maigret se deplasa de la fereastra de vizavi la seif, de la seif la uşă şi, în sfârşit, comisarul înțelese greşeala pe care o făcuse. Uşa veche, din stejar sculptat, avea o broască de mari dimensiuni, făcută pentru o cheie mare.

— Lapointe ! strigă el.

— Da, şefule.

— Coboară şi adu-l pe Victor. Şi adăugă, spre uimirea tuturor:

— Fii prudent! Lapointe nu înțelese nici el avertismentul. Maigret se întoarse spre specialistul în seifuri şi îl întrebă:

— Dacă cineva l-ar fi văzut de mai multe ori pe gaura cheii pe Fumai deschizând seiful şi i-ar fi observat mişcările, ar fi fost posibil să descopere cifrul? Omul se uită şi el la uşă, părând să aprecieze unghiul şi să măsoare distanța.

— Pentru mine ar fi o joacă, spuse el.

— Dar pentru cineva care nu-i de meserie?

— Cu răbdare... Urmărind mişcările mâinii şi numărând rotirile aplicate fiecărui disc... Jos se auzi agitație, apoi, din curte, vocea lui Lapointe care îl întreba pe Felix:

— Nu l-ai văzut pe Victor? Maigret era sigur că intuise adevărul, dar, în acelaşi timp, avea convingerea că era prea târziu. Louise Bourges, vizavi, se apleca pe fereastră, iar lui i se păru că schițează un zâmbet. Lapointe urcă, foarte nedumerit.

— Nu-l găsesc nicăieri, şefule. Nu-i în încăperea lui, nici altundeva la parter. De urcat, n-a urcat. Felix pretinde că a auzit, acum câteva minute, poarta dinspre stradă deschizându-se şi închizându-se.

— Telefonează la birou. Dă-i semnalmentele. Să fie alertate urgent gările şi jandarmeriile. Sună chiar tu la comisariatele din vecinătate. începea urmărirea, care decurgea întotdeauna la fel. Maşinile cu stație de emisie-recepție

urmau să descrie în vecinătate cercuri din ce în ce mai strânse. Agenți în uniformă, inspectori în civil vor bate străzile, vor intra prin bistrouri, vor chestiona oamenii.

— Ştii cum e îmbrăcat? Maigret şi inspectorii îl văzuseră doar în vestă dungată. Le veni în ajutor domnul Joseph, care zise din vârful buzelor:

— Îi ştiu doar un costum bleumarin.

— Şi pălăria?

— N-a purtat niciodată pălărie. Când Maigret îi ceruse lui Lapointe să coboare după Victor, încă nu avea nici o certitudine. Să fi fost o intuiție? Sau concluzia a nenumărate raționamente făcute fără ştirea lui, a unei mulțimi de observații care, separat, nu aveau nici o importanță? încă de la început, avusese convingerea că Fumai fusese ucis din ură, din răzbunare.

Fuga lui Victor nu-l contrazicea, cum nu-l contrazicea nici măcar dispariția banilor din seif. îi venea să-şi răspundă: „Dimpotrivă!" Poate pentru că era vorba despre ura unui țăran, iar un țăran îşi uită rareori interesul, chiar dacă e mânat de patimă. Comisarul nu spunea nimic. Toți se uitau la el. Se simțea umilit, întrucât cazul reprezenta pentru el un eşec. Se învârtise prea mult timp în jurul adevărului şi acum nu avea mare încredere în urmărirea care se organiza.

— Domnilor, nu vă mai rețin. Dacă doriți să încheiați formalitățile... Judecătorul de instrucție, prea nou în meserie, nu îndrăznea să-i pună întrebări. Abia dacă murmură:

— Credeți că el e făptaşul?

— Sunt sigur.

— Şi a luat cu el milioanele? Era mai mult decât probabil. Sau le luase cu el, sau le ascunsese undeva în afara casei şi urma să le ia. Vocea monotonă a lui Lapointe repeta la telefon semnalmentele lui Victor, iar comisarul, greoi, coborî în curte şi se uită un moment la Felix, care continua să spele maşina. Trecu prin fața lui fără să-i adreseze vre-

un cuvânt, urcă scara şi deschise uşa camerei unde se afla Louise Bourges. în ochii secretarei stăruia o fărâmă de maliție, dar si o mare satisfacție.

— Ştiați? întrebă el. Ea nu încercă să nege. Dimpotrivă, răspunse:

— Recunoaşteți că pe mine mă bănuiați? Nici el nu negă. Se aşează pe marginea patului şi îşi umplu încet pipa.

— Cum ați înțeles? mai întrebă el. L-ați văzut? Şi arătă spre fereastră.

— Nu. Mai adineauri, v-am spus adevărul. Spun întotdeauna adevărul. Nu sunt în stare să mint, nu că aş avea oroare de minciună, ci pentru că roşesc.

— Chiar trăgeați jaluzelele?

— Întotdeauna. Numai că mi s-a întâmplat să-l întâlnesc pe Victor în unele locuri din casă unde n-ar fi trebuit să fie. Ştia să meargă fără să facă zgomot, să se mişte fără să agite aerul. De câteva ori am tresărit pomenindu-mă cu el lângă mine. Păi, mergea ca un braconier! Maigret se gândise şi el la asta, dar prea târziu, când se uita rând pe rând la seif şi la uşă. Secretara îi arătă o sonerie într-un colț al camerei.

— Uitați-vă. A fost instalată pentru ca domnul Fumai să mă poată chema în orice moment. O făcea uneori seara, chiar destul de târziu. Eram obligată să mă îmbrac şi să mă duc la el, pentru că avea să-mi dea ceva urgent de făcut, mai ales după cinele de afaceri. în asemenea ocazii l-am surprins uneori pe Victor pe scară.

— Nu dădea nici o explicație?

— Nu. Se mulțumea să mă privească într-un anumit fel.

— Cum?

— Ştiți foarte bine. Era adevărat. Probabil că Maigret înțelesese totul, dar prefera să audă din gura ei.

— În casă exista o complicitate tacită. Nimeni nu-l suferea pe patron. Fiecare dintre noi avea oarecum secretul lui.

— Dumneavoastră aveți unul chiar față de Felix. Maigret avu acum dovada că roşea uşor, până la urechi.

— Despre ce vorbiți?

— Despre seara în care Fumai v-a pus să vă dezbrăcați... Ea se apropie de fereastră şi o închise.

— I-ați spus lui Felix?

— Nu.

— Îi veți spune?

— La ce bun? Mă întreb doar cum de ați suportat asta.

— Pentru că vreau să ne căsătorim.

— Şi să vă stabiliți la Giens!

— Ce rău vedeți în asta? Oare ce prefera, ce punea pe primul loc : căsătoria cu Felix sau dorința de a fi proprietara unui han în departamentul Loire?

— Cum vă procurați banii? Emile Lentin şi-i lua din casieria mică. Probabil că şi ea avea sistemul ei.

— Pot să vă spun, pentru că nu e nimic ilegal.

— Ascult.

— Directorul „Măcelăriilor Nordului" era interesat să cunoască unele cifre care treceau prin mâna mea, deoarece asta îi permitea să realizeze personal beneficii mari. Ar dura mult să vă explic. Imediat ce intram în posesia acestor cifre, i le telegrafiam şi, în fiecare lună, îmi înmâna o sumă destul de importantă.

— Şi ceilalți administratori?

— Sunt convinsă că fiecare fura, dar nu aveau nevoie de colaborarea mea. Aşadar, Fumai, cel mai circumspect dintre oameni, cel mai dur în afaceri, era înconjurat doar de ființe care îl înşelau. Le spiona, îşi petrecea viața supraveghindu-le, amenințându-le, făcându-le să-i simtă autoritatea. Or, în propria-i casă, un om venea să doarmă câteva nopți pe săptămână fără ştirea lui, venea şi pleca, se hrănea din mâncarea lui şi nu ezita, în unele nopți, să se apropie de camera în caic dormea ca să ia bani din casieria mică. Secretara era înțeleasă cu unul dintre directorii săi.

Oare domnul Joseph nu-şi lua şi el partea lui? Probabil că nu se va şti niciodată şi era posibil ca nici experţii de la secţia financiară să nu descopere nimic. Ca să aibă o gardă de corp, un câine credincios, salvase de la ocnă un braconier din satul lui. Nu-l chema şi pe el în birou, în unele seri, ca să-i încredinţeze treburi confidenţiale? Totuşi, dintre toţi, Victor îl ura cel mai mult.

O ură de ţăran, răbdătoare, tenace, aceeaşi ură pe care braconierul o nutrise mult timp pentru paznicul pe care îl împuşcase când se ivise ocazia. Victor aşteptase ocazia şi în cazul lui Fumai. Nu doar ocazia de a-l ucide, pentru că astfel de prilejuri se prezentau în fiecare zi. Nu doar ocazia de a-l ucide fără a fi descoperit, ci şi ocazia de a se pune în acelaşi timp la adăpost de orice nevoi. Oare, într-o anumită măsură, nu absenţa banilor din seif îl pusese pe Maigret pe această pistă? Toate acestea avea să le analizeze mai târziu. Elementele erau acum amestecate în mintea lui. Arma avea şi ea rolul ei.

— Victor a făcut armata?

— La un depou, lângă Moulins.

— Unde se afla în timpul ocupaţiei?

— În satul lui. Satul fusese ocupat de germani. Nu era deloc surprinzător că Victor pusese mâna pe una dintre armele lor atunci când se retrăseseră. Poate că avea chiar mai multe ascunse în pădure.

— De ce l-aţi prevenit? întrebă Maigret pe un ton de reproş.

— În legătură cu ce să-l previn? Ea roşi din nou, îşi dădu seama, şi asta o dezarma.

— Am vorbit cu el când am coborât. Stătea la capătul de jos al scării, îngrijorat.

— De ce?

— Nu ştiu. Poate pentru că se deschidea seiful. Poate pentru că v-a auzit sau a auzit pe unul dintre oamenii

dumneavoastră rostind o frază care l-a făcut să creadă că sunteți pe urmele lui.

— Ce i-ați spus exact?

— Am spus: „Ai face mai bine să fugi".

— De ce?

— Pentru că a făcut un bine tuturor omorându-l pe Fumai. Părea că îl provoca s-o contrazică.

— În plus, simțeam că veți descoperi adevărul. Pe urmă, ar fi fost poate prea târziu.

— Recunoașteți că începeați să fiți nervoasă.

— Ne bănuiați, pe mine şi pe Felix. Or, Felix a avut şi el un Luger. A fost în Germania pe timpul ocupației. Când mi-a arătat arma, pe care o păstrase ca amintire, i-am cerut să scape de ea.

— Cât timp e de atunci?

— Un an.

— Din ce motiv?

— Pentru că e gelos, se înfurie rău de tot şi mă temeam să nu tragă odată în mine la furie. Nu roşea. Spunea adevărul. Toate comisariatele din Paris erau în alertă. Maşinile poliției patrulau cartierul, trecătorii de pe trotuare erau priviți cu atenție, iar proprietarii de baruri şi de restaurante primeau vizita unor domni care îi interogau cu glas scăzut.

— Victor ştie să şofeze?

— Nu cred. Erau supravegheate totuşi şi şoselele. Până departe de Paris, jandarmii formau baraje şi examinau toți ocupanții maşinilor. Maigret se simțea inutil. Făcuse tot ce-i stătea în putință. Restul nu mai depindea de el. La drept vorbind, restul depindea mai mult de hazard decât de abilitatea poliției. Trebuia găsit un om din câteva milioane, iar acest om era hotărât să nu se lase prins. Maigret dăduse greş. Descoperise adevărul prea târziu. În timp ce se îndrepta spre uşă, Louise Bourges îl întrebă:

— Mai trebuie să rămânem aici?

— Până la noi ordine. Vor mai fi formalități de îndeplinit, poate şi întrebări la care să trebuiască să răspundeți. In curte, Felix îl urmări cu o privire bănuitoare, apoi urcă imediat la logodnica lui. Avea să-i facă o scenă de gelozie pentru că stătuse acolo închisă cu Maigret? Comisarul ieşi din casă şi se îndreptă spre bistroul cel mai apropiat, primul de pe bulevardul Batignolles, unde se mai refugiase o dată. Patronul, care avea memorie bună, îl întrebă:

—O bere? El făcu din cap semn că nu. Astăzi nu avea chef de bere. Barul mirosea a rachiu de drojdie şi, deşi era cam devreme, ceru şi el:

— Un rachiu de drojdie. Urmă al doilea şi, mai târziu, gândindu-se la altceva, ceru încă unul. Era ciudat că drama aceea începuse la Saint-Fiacre, un sătuc din Allier, unde se născuseră şi el, şi Ferdinand Fumai. Maigret venise pe lume la castel, mai exact în dependințele acestuia, unde tatăl lui era administrator. Fumai se născuse într-o măcelărie şi mama lui nu purta chiloți ca să nu-i facă pe bărbați sa aştepte. Victor văzuse lumina zilei într-o colibă din lemn si tatăl lui se hrănea cu corbi si animale care puteau.

Oare pentru asta avea impresia comisarul că îi înțelege? Chiar dorea ca fostul braconier să fie prins şi condamnat la moarte? Gândurile îi erau neclare. Păreau mai curând imagini care se succedau în timp ce fixa oglinda tulbure din spatele sticlelor din bar. Fumai se comportase agresiv față de comisar întrucât, pe vremuri, când erau în şcoală, Maigret era pentru el fiul administratorului, al unui om instruit care îl reprezenta pe conte în fața țăranilor.

Victor probabil că îi considera duşmani pe toți cei care nu cutreierau pădurile ca el, care locuiau în case adevărate şi nu erau în luptă directă cu jandarmii şi paznicii. Fumai făcuse greşeala să-l aducă la Paris şi să-l închidă în acel mare cub de piatră de pe bulevardul Courcelles. Oare Victor nu se simțise prizonier acolo.

În chițimia sa, unde trăia singur în vizuina lui, nu visa oare la rouă dimineții şi la vânatul prins în capcană? Aici nu mai avea puşca sa, ca în pădure, dar îşi adusese Luger-rul, pe care probabil că îl mângâia uneori cu nostalgie.

— Încă unul, patroane. Dar, imediat, scutură din cap.

— Nu! Nu mai avea chef să bea. Nu mai avea nevoie. Trebuia să termine treaba începută, chiar dacă nu credea în ea, să meargă la biroul lui de la Poliția Judiciară şi să se ocupe de conducerea căutărilor. Fără a mai pune la socoteală că trebuia să găsească şi o englezoaică!

Capitolul 9
Căutarea dispăruților

Un titlu din ziare rezuma foarte bine situația:

Dublul eşec al Poliției Judiciare

Subînțelegându-se:

Dublul eşec al lui Maigret

O turistă dispăruse de la un hotel din cartierul Saint-Lazare, fără vreun motiv aparent, intrase într-un bar, ieşise, trecuse pe lângă un agent de poliție şi, de atunci, se volatilizase. Un bărbat cu semnalmente caracteristice, ucigaşul nu numai al regelui abatoarelor, ci şi al unui paznic de vânătoare, părăsise o reşedință particulară de pe bulevardul Courcelles, în plina zi, la unsprezece dimineața, în timp ce în casă se adunau agenți de poliție şi un judecător de Instrucție.

Poate că era înarmat. Probabil că avea la el o adevărată avere, cincisprezece milioane de franci. Nu i se cunoştea nici un prieten la Paris, nici o relație masculină sau feminină. Şi, la fel ca doamna Britt, dispăruse în oraş. Sute, mii de polițişti şi de jandarmi din toată țara petrecură un număr incredibil de ore căutându-i pe amândoi.

Apoi, după ce publicul deveni mai puțin interesat, oamenii însărcinați cu siguranța populației continuară să aibă două nume, două semnalmente, printre altele, înscrise în carnetul lor. Timp de doi ani, nu s-a ştiut nimic nici despre femeie, nici despre bărbat. Prima a fost găsită doamna Britt, cea cu pensiunea din Rilburn Lane, perfect sănătoasă, căsătorită şi ținând acum o pensiune de familie într-o tabără de mineri din Australia. Meritul nu a fost nici al poliției franceze, nici al poliției britanice, ci, printr-un noroc

nemaipomenit, al uneia dintre persoanele care călătoriseră la Paris în acelaşi grup cu ea şi care s-a întâmplat să se deplaseze la antipozi.

Doamna Britt nu a dat nici o explicație. Nici nu trebuia să i se ceară. Nu comisese nici o crimă, nici un delict. Cum şi unde întâlnise în sfârşit bărbatul vieții sale? De ce părăsise hotelul, apoi Franța, fără să spună nimic nimănui? Era treaba ei şi i-a dat afară pe jurnaliştii care voiau sa-i pună întrebări.

Lucrurile s-au petrecut altfel cu Victor. Dispariția sa a fost mai lungă, deoarece a durat cinci ani, fără ca numele lui să fie şters din carnetele polițiştilor şi jandarmilor. într-o dimineață de noiembrie, printre pasagerii care debarcau dintr-un cargobot mixt ce venea din Panama, poliția portului Cherbourg a remarcat un pasager de la clasa a treia care părea bolnav şi avea paşaportul falsificat în mod grosolan.

— Vă rog să veniți pe aici! l-a invitat politicos unul dintre inspectori, după ce i-a aruncat o privire colegului său.

— De ce?

— O simplă formalitate. în loc să urmeze şirul, bărbatul a intrat într-un birou unde i-a fost arătat un scaun.

— Numele?

— Ați văzut: Henri Sauer.

— Te-ai născut la Strasbourg?

— Scrie în paşaport.

— Unde ai făcut scoală?

— Păi... la Strasbourg...

— La şcoala de pe cheiul Saint-Nicolas? Polițiştii îi înşirară astfel mai multe nume de străzi, locuri publice, hoteluri şi restaurante.

— E foarte mult de atunci..., a spus el, oftând şi cu fața plină de sudoare. Probabil că se îmbolnăvise de friguri la tropice, deoarece corpul îi era brusc scuturat de un tremur convulsiv.

— Numele?

— Vi l-am spus.

— Numele tău adevărat. în pofida stării sale, bărbatul n-a cedat, mulțumindu-se să repete la nesfârşit aceeaşi poveste.

— Ştiu de unde ai cumpărat paşaportul ăsta din Panama. Numai că ai fost tras pe sfoară. Se vede că n-ai umblat prea mult la şcoală. E un fals cum nu se poate mai prost şi eşti cel puțin al zecelea care a căzut în plasă. Polițistul a căutat într-un fişet alte paşapoarte asemănătoare.

— Priveşte. Cel care ți l-a vândut în Panama se numeşte Schwarz şi e recidivist. El s-a născut într-adevăr la Strasbourg. Nu spui nimic? Cum vrei!... Dă-mi degetul mare... Liniştit, agentul i-a luat suspectului amprentele digitale.

— Ce vreți să faceți cu ele?

— Le trimitem la Paris şi vom afla imediat cine eşti.

— Şi în timpul ăsta?

— Te ținem aici, bineînțeles. Bărbatul s-a uitat la uşa cu geam, în spatele căreia stăteau de vorbă alți polițişti.

— În cazul ăsta..., a spus el, oftând învins.

— Numele?

— Victor Ricou. Chiar şi după cinci ani, numele lui a fost de ajuns ca să producă un declic. Inspectorul s-a ridicat şi s-a îndreptat din nou spre fişet, de unde a scos o fişă.

— Acel Victor de pe bulevardul Courcelles? După zece minute, Maigret, care tocmai sosise la birou şi deschidea corespondența, primea vestea prin telefon. A doua zi, în acelaşi birou, avea în fața lui un fel de epavă, o ființă descurajată care nu se mai gândea să se apere.

— Cum ai plecat din Paris?

— N-am plecat. Am stat aici trei luni.

— Unde?

— Într-un mic hotel din Place d'Italie. Comisarul era intrigat de felul în care Victor, având un avans de numai câ-

teva minute, ieşise din cartier, deşi poliția fusese imediat alertată.

— Am luat un triciclu de lingă trotuar şi nimeni nu mi-a acordat vreo atenție. După trei luni, ajunsese în Le Havre, unde se îmbarcase clandestin spre Panama, cu complicitatea unui marinar de pe un cargobot.

— Mi-a spus la început că mă va costa cinci sute de mii de franci. La bord, mi-a mai cerut cinci sute de mii. Apoi, înainte de debarcare...

— Cât ți-a luat în total?

— Două milioane. Acolo... Victor voise să se instaleze la țară, dar acolo nu exista aşa ceva; unde se termina oraşul, începea aproape imediat pădurea virgină. Descumpănit, frecventase barurile rău-famate şi fusese din nou furat. Cele cincisprezece milioane nu-i ajunseseră mai mult de doi ani şi fusese nevoit să muncească.

— Nu mai rezistam. Trebuia să mă întorc... Ziarele, care făcuseră atâta scandal în legătură cu el, s-au rezumat acum la trei rânduri ca să-i anunțe arestarea, pentru că nimeni nu-şi mai amintea de cazul Fumai. Victor nici măcar nu a mai ajuns la Curtea cu Juri. Deoarece instruirea cazului se prelungea, din cauza dispariției martorilor, Victor a avut timp să moară la infirmeria închisorii din Fresnes, unde numai Maigret l-a mai vizitat de doua ori.

Golden Gate, Cannes, 4 martie 1956.

În seria Maigret au apărut :

Prima anchetă a lui Maigret
Inspectorul Cadavre
Maigret şi şcoala crimei
Cazul Louise Laboine
Maigret se teme
Maigret şi mortul
Nebunul din Bergerac
Dansatoarea de la Gai-Moulin
Asta-i Felicie!
Maigret la New York
Maigret se înşeală
Maigret la Picratt's
Maigret şi ucigaşul
Domnul Gallet a decedat
Spânzuratul de la Saint-Pholien
Cazul Saint-Fiacre
Cine a ucis-o pe Cecile?
Maigret şi omul dublu
Maigret şi prietenul din copilărie
Memoriile lui Maigret
Prietena doamnei Maigret
Liberty Bar
Careul de aşi
Răspântia morții
Maigret în Arizona
Maigret şi gangsterii
Capcana lui Maigret
Picpus
Maigret la Vichy
Maigret intră în ring
O crimă în Olanda

Maigret
Umbra chinezească
Maigret şi flamanzii
Maigret se înfurie
Maigret şi bătrâna doamnă
Revolverul lui Maigret
Maigret la ministru
Maigret şi cadavrul fără cap

<u>În pregătire:</u>
Vacanța lui Maigret

Cuprins

Capitolul 1 Bătrâna din Kilburn Lane şi măcelarul din parcul Monceau ..... - 2 -

Capitolul 2 Secretara care are o bănuială şi soția care nu vrea să înțeleagă ..... - 17 -

Capitolul 3 Trecutul valetului şi locatarul de la etajul trei ..... - 32 -

Capitolul 4 Femeia beată şi fotograful neanunțat .... - 47 -

Capitolul 5 Doamna căreia îi place lângă foc şi domnişoara căreia îi place să mănânce ..... - 62 -

Capitolul 6 Omul din debara şi împrumuturile din casieria mică ..... - 78 -

Capitolul 7 O simplă problemă de aritmetică şi o amintire de război nu chiar atât de nevinovată ..... - 94 -

Capitolul 8 Fereastra, seiful, broasca şi hoțul ..... - 109 -

Capitolul 9 Căutarea dispăruților ..... - 118 -

Al 40-lea volum din seria Maigret

Recomandat de însuşi ministrul de Interne, un important om de afaceri se prezintă la biroul lui Maigret. Scrisorile de ameninţare pe care le-a primit în ultima vreme îl fac să creadă că viaţa îi este în pericol şi să ceară protecţia poliţiei. Ferdinand Fumal, cîndva coleg de şcoală cu Maigret, este astăzi un personaj pe cît de puternic, pe atît de detestat pentru cinismul şi lipsa lui de scrupule. Deşi fără plăcere, comisarul trebuie să-şi facă datoria: scrisorile vor fi analizate de criminalişti, iar un inspector va fi trimis să supravegheze zi şi noapte reşedinţa particulară a lui Fumal. La sosirea acestuia, afaceristul este însă deja mort, împuşcat în biroul lui de la cîţiva paşi…

În aceeaşi serie:

Maigret şi bătrîna doamnă
Revolverul lui Maigret
Maigret la ministru
Maigret şi cadavrul fără cap

EDITURA POLIROM
ISBN 978-973-46-1558-2
www.polirom.ro

Pe copertă: ilustraţie de Florin Pînzariu